

La FP, ajuda a trobar feina?

Obstacles i facilitadors de la inserció professional dels titulats d'FP

Financiació d'oct: text de Josep

**Josep Francí i Carreté
Carles Sànchez i Pladevall**

ÍNDEX

1. PRESENTACIÓ.....	3
2. EL PLANTEJAMENT DE L'ESTUDI	5
2.1 EL CONTEXT	5
2.2 OBJECTIUS I METODOLOGIA	6
3. OBSTACLES I FACILITADORS DE LA INSERCIÓ PROFESSIONAL DELS TITULATS D'FP: LA SITUACIÓ A CATALUNYA	8
3.1 ELS JOVES I LA INSERCIÓ PROFESSIONAL: TRETS GENERALS DE L'ESCENARI.....	8
3.1.1 <i>Les ombres del paisatge. La manca d'informació estadística</i>	9
3.2 LES INCAPACITATS DEL SISTEMA: ELS OBSTACLES	10
3.2.1 <i>La passivitat com a resposta institucional a la fossilització dels títols de formació professional</i>	10
3.2.2 <i>Una especialització excessiva que accelera l'obsolescència dels títols de formació professional</i>	12
3.2.3 <i>Pèrdua de funcionalitat en el proveïment de tècnics al sector industrial</i>	14
3.2.4 <i>Insuficiències de l'orientació professional inicial</i>	15
3.2.5 <i>Massa incògnites per a un sistema nou</i>	16
3.2.6 <i>Poc coneixement del nou sistema d'FP inicial entre els agents ocupadors</i>	20
3.2.7 <i>No es faciliten fórmules de combinació educació-treball</i>	20
3.3 ELS FACTORS DE SUPORT: FACILITADORS DES DE LA FP INICIAL	22
3.3.1 <i>El prestigi de la FP de segon grau</i>	22
3.3.2 <i>Els avenços de la formació en alternança</i>	23
3.3.3 <i>Fluxos escola-empresa en l'àmbit local</i>	24
3.3.4 <i>El suport dels centres d'FP a la inserció professional</i>	25
4. ALGUNS INDICADORS SOBRE LA SITUACIÓ DELS TITULATS D'FP EN EL MERCAT DE TREBALL	26
4.1 UN CONTINGENT REDUÏT DE TÈCNICS QUALIFICATS	27
4.1.1 <i>Els joves que accedeixen a la FP inicial</i>	27
4.1.2 <i>Les promocions de graduats</i>	29
4.2 TITULATS D'FP I ATUR REGISTRAT	32
4.3 PRESENCIA EN EL RÀNKING D'OFERTES DE TREBALL.....	39
4.4 ELS TIPUS MÉS FREQUENTS DE CONTRACTACIÓ LABORAL.....	42
5. ELS PROCESSOS D'INSERCIÓ: L'EXPERIÈNCIA I EL CONEIXEMENT DELS SEUS PROTAGONISTES	46
5.1 PERCEPCIÓ I VALORACIÓ DE LA FORMACIÓ REBUDA.....	46
5.2 FORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA	50
5.3 SITUACIÓ LABORAL	51
5.4 PROCÉS D'INSERCIÓ	54
5.5 CORRESPONDÈNCIA FORMACIÓ-OCUPACIÓ/NS	58
6. CONCLUSIONS	60
7. BIBLIOGRAFIA	63
8. ANNEXOS.....	66
8.1 ANNEX I: QÜESTIONARI.....	67
8.2 ANNEX II. CARACTERÍSTIQUES DE LA MOSTRA DE TITULATS D'FP2.....	77
8.3 ANNEX III. LES RESPOSTES AL QÜESTIONARI	78

1. Presentació

En els darrers quinze anys hi ha hagut dos tòpics repetits *ad infinitum* en relació a la formació professional inicial (FP inicial a partir d'ara): el primer *-la FP és la ventafocs del sistema educatiu-* volia sintetitzar la denúncia de l'escassa importància assignada a aquesta opció educativa a Catalunya i a tota Espanya; el segon *-cal potenciar la FP-*, amb variants més contundents del tipus *aquest serà l'any de la FP-* ha tingut moments estelars en la majoria de períodes electorals d'aquesta dècada i l'anterior. Aprofitant la popularitat de tots dos tòpics -que caldria començar a oblidar ni que fós per necessitat estètica- podríem dir que la FP inicial tot just ha aconseguit ser hores d'ara una ventafocs arregladeta i que els esforços que s'han fet per a potenciar-la són tan evidents com insuficients.

En el capítol d'esforços realitzats recentment per a superar la posició força marginal que la FP inicial ha tingut en la història de l'educació a Catalunya i Espanya cal comptar-hi el procés dut a terme en el marc de la reforma de l'ensenyament no universitari, actualment en curs d'implantació. S'han fet grans esforços -amb un cost econòmic considerable- en la renovació completa del catàleg de títols de formació professional, en l'elaboració dels dissenys curriculars dels cicles formatius corresponents a cada títol i en l'assoliment d'un consens *inter i intra* les administracions educatives de les comunitats autònomes d'Espanya i els representants dels agents econòmics i socials. S'ha iniciat també una via positiva d'apropament entre el sistema educatiu i el productiu, concretat en el que és alhora el principal encert i repte de la futura FP inicial: la inclusió en règim d'obligatorietat de les pràctiques en alternança en el curriculum dels cicles formatius.

Si l'esforç que s'ha fet és indubtable, també ho és la nebulosa sobre la situació d'arribada que comportarà la reforma de la FP inicial. Semblaria com si el *fantasma* de la Llei General d'Educació -les reformes educatives fracassen en el moment d'implantar-les- planés sobre les futures realitzacions de l'actual reforma. Manquen encara moltes decisions i concrecions sobre l'oferta territorial d'FP inicial -mapa escolar- sobre els procediments d'actualització periòdica del catàleg de títols, sobre els recursos específics que es dedicaran a la cèlebre potenciació de la formació professional i sobre un conjunt ampli d'aspectes que condicionen la futura realitat de la FP inicial. Tot plegat alimenta els dubtes sobre la capacitat del nou sistema per a generar relacions de confiança amb el teixit productiu del país, és a dir, per a aconseguir que les empreses confiïn en la FP inicial com a font de proveïment i formació d'una part dels recursos humans que necessitaran. Aquest és un element cabdal, ja que aquí és on la FP inicial és *juga els quartos*, tant com se'ls pugui estar jugant en el joc de forces intern del sistema educatiu.

No és exagerat, doncs, definir com a crucial l'actual situació de la FP inicial. Precisament per això pren una importància especial l'aportació d'elements que permetin d'identificar punts forts i punts febles del sistema per tal de contribuir a superar la situació tot enfortint la FP inicial. En aquest sentit, hem considerat oportú avaluar un dels aspectes -no l'únic- que té més impacte en l'enfortiment

de qualsevol sistema d'FP inicial: la seva capacitat com a facilitador de la inserció professional dels joves que l'han cursat. Una FP inicial que respongui a les necessitats de qualificació demandades al mercat de treball i que, com a conseqüència, afavoreixi una transició fluïda de l'escola a la feina, compta amb un dels pilars necessaris per a erigir-se en una alternativa funcional a les necessitats de les empreses i a les expectatives dels joves que opten per cursar alguna de les seves branques. Un FP inicial amb una capacitat contrastada com a facilitadora de la inserció seria un element de referència molt potent tant per als joves que abandonen el sistema educatiu sense una qualificació y acaben reclosos en els segments més desqualificats del mercat de treball o en l'atur, com per als qui sovint veuen defraudades les expectatives d'ocupació i millora de l'estatus social dipositades en l'ensenyament universitari. Ens ha interessat, especialment, identificar els factors concrets que, des de la FP inicial, afavoreixen la inserció professional dels seus beneficiaris. D'aquest interès i del suport de la Fundació Serveis de Cultura Popular ha sorgit aquest treball.

2. El plantejament de l'estudi

2.1 El context

La mutació és el tret més característic del context en què s'inscriu aquest estudi, especialment pels canvis experimentats per dos factors que incideixen poderosament en els processos d'inserció professional: el sistema educatiu i el mercat de treball. Si prenem com a marc de l'estudi la funcionalitat de la FP inicial en relació al mercat de treball, és evident que ens trobem en un context en mutació.

El sistema educatiu ha iniciat un conjunt de reformes que ja afecten -i afectaran molt més- l'actual sistema d'FP inicial: allargament del tronc comú de l'escolarització obligatòria fins als 16 anys, supressió¹ de la formació professional en la franja 14-16, concepció de la formació professional com una formació curta cap al mercat de treball, implicació dels agents socials en el disseny de la formació i en la seva aplicació (formació en centres de treball), etc.

També el mercat de treball ha estat escenari de canvis substancials. Els primers, els lògics derivats de l'evolució de l'activitat econòmica, caracteritzada en els darrers cinc anys pel final d'una fase de forta expansió (1985-1991), per la recessió dels anys 1992-1993 i per la millora dels darrers dos anys. Els moments àlgids de la recessió van significar, segons les dades de l'EPA, la superació de la xifra de tres milions d'aturats. La recuperació dels darrers temps ha permès reduir progressivament la destrucció de l'ocupació i tancar així el període amb un descens significatiu del nombre d'aturats. L'augment del ritme d'evolució de les qualificacions requerides en el mercat de treball també ha estat un altre dels fenòmens remarcables.

El segon tipus de canvis introduïts en el mercat de treball durant aquest període són els relacionats amb la reforma del marc institucional que el regula. La reforma iniciada l'any 1993 ha significat la modificació de les normes reguladores de les relacions laborals i ha tingut un fort impacte en les condicions de treball del gruix de la població activa i, òbviament, en els processos d'inserció professional dels joves.

Aquest conjunt de factors defineixen la inestabilitat d'un context també configurat per altres fenòmens que no es caracteritzen precisament per la seva estabilitat: l'increment de les expectatives socioprofessionals dels joves com a conseqüència de l'elevació general dels nivells de formació, el valor que els joves donen al treball, l'evolució demogràfica, etc. Esmentem aquests fenòmens, que no han estat objecte de l'estudi, per a confirmar que ens movem en un context en ràpida mutació.

¹ Tot i que la LOGSE parli de la formació professional de base que ha de contenir l'Educació Secundària Obligatòria i el Batxillerat, aquesta és una previsió cada dia més instal·lada en el calaix de les bones intencions no acomplertes. Per tant, pot parlar-se amb rigor de supressió de la formació professional en la franja 14-16.

El factor més estable del context és, dissortadament, l'alta incidència de l'atur en la població jove, que s'ha mantingut durant molts anys al voltant del 30% del col·lectiu de menors de 25 anys. Aquesta dada "fixa" del context és la que ha donat carta de naturalesa al problema de l'ocupació dels joves i justifica la utilitat d'una indagació sobre els factors que, des de la FP inicial, contribueixin a alleugerir un problema endèmic.

2.2 Objectius i metodologia

Tot partint d'una anàlisi sobre els obstacles i facilitats que l'actual sistema d'FP inicial aporta als processos d'inserció professional dels seus titulats, l'estudi pretén ser una aproximació als impactes que les mutacions esmentades poden tenir en aquests processos. Concretament, els **objectius** plantejats són els següents:

- Identificar els elements que disminueixen i/o potencien la capacitat del sistema d'FP inicial per a afavorir la inserció professional dels seus titulats
- Identificar mesures per a millorar la funcionalitat del sistema d'FP inicial en relació a les necessitats de proveïment de treballadors qualificats al mercat de treball de Catalunya
- Perfilar les actuals tendències generals del procés d'inserció dels titulats d'FP a Catalunya.

Per tal d'assolir aquests objectius, s'ha partit de la **metodologia** següent:

- **Grup d'experts.** El treball amb un conjunt d'experts en en l'àmbit de la formació professional ha aportat les idees per a una primera definició dels obstacles i facilitadors de la inserció professional des del sistema d'FP inicial. Les conclusions provisionals i el primer esborrany de l'estudi també s'han sotmès al contrast del mateix equip d'experts, compost per Rafael Bàscones, Josep Anton Blasco, Antoni Cañete, Xavier Farriols, Miquel Inglés, Isabel Salas, Jordi Sales Joan Carles Uriszar. A tots ells, el nostre reconeixement per la seva contribució decisiva a l'estudi.
- **Anàlisi documental.** S'han analitzat i discutit investigacions, estudis i treballs monogràfics sobre la inserció professional dels joves i el procés de transició escola-treball. Les fonts utilitzades són les ressenyades a la Bibliografia.
- **Explotació de dades estadístiques.** S'ha fet una recerca de les dades estadístiques que permetessin de definir a trets generals la situació laboral dels titulats d'FP en el PERÍODE 1990-1996. Un cop obtingudes les dades, s'han analitzat, explotat i s'ha formulat les

conclusions corresponents. Per a aquest apartat de l'estudi hem comptat amb l'excel·lent col·laboració d'Isabel Salas.

- **Enquesta a una mostra de 100 titulats d'FP de Catalunya.** Un qüestionari elaborat pels autors de l'estudi² s'ha passat a una mostra de 100 titulats d'FP de diverses poblacions de Catalunya³. L'accés a aquesta mostra de titulats ha estat possible gràcies a la disponibilitat i col·laboració de diversos centres de formació professional de tota Catalunya⁴. Les dificultats que comportava l'organització de les sessions grupals de resposta a un qüestionari adreçat a persones ja desvinculades dels centres d'FP s'ha pogut superar gràcies a la disponibilitat d'un conjunt de professors a qui volem reconèixer la seva col·laboració. Són Carmelo Gómez, Carme Lamote de G., Antoni Monté, Lluís Montserrat, Jordi Longàs, Rafa González, Melcior Arcarons, Lluís Sacrest i Jordi Castellví. Les respostes obtingudes s'han buidat i tractat informàticament (vegeu Annex III) per tal de facilitar la ulterior elaboració de conclusions. Per a la realització d'aquesta fase de l'estudi hem comptat amb la valuosa aportació de Delio del Rincón, Rosanna Fibla i Antoni Dolz.
- **Treball de gabinet.** A partir de la informació generada i recollida, els autors de l'estudi han elaborat les conclusions i redactat el text de l'informe final.

L'estudi s'ha centrat en l'àmbit territorial de Catalunya i s'ha dut a terme entre desembre de 1995 i setembre de 1996.

No volem tancar aquest apartat sense agrair el suport de la Fundació Serveis de Cultura Popular, que s'emmarca en una trajectòria ja consolidada de recolzament a la reflexió i la recerca en l'àmbit de la formació professional. Més particularment, volem expressar la nostra gratitud al seu actual director, Modest Reixach, que ha afegit al suport decisiu de la institució el valor d'un tracte humà sempre exquisit i estimulant.

² Vegeu Annex I.

³ Vegeu característiques de la mostra a l'Annex II.

⁴ IPFP Escola del Treball, IES Bern. el ferrer (Molins de Rei), IESM Josep Serrat i Bonastre, Salesians Sant Vicenç, IPFP Esteve Terradas, IFP Miquel Biada (Mataró), ETP Clot, Escola del Treball de Lleida, IFP La Garrotxa, IES Serrallarga i IPFP Baix Camp.

3. Obstacles i facilitadors de la inserció professional dels titulats d'FP: la situació a Catalunya

3.1 Els joves i la inserció professional: trets generals de l'escenari

La persistència del problema de l'atur és una de les qüestions cabdals de la història del darrer quart del segle XX. Aquesta afirmació és igualment certa en la gran majoria de països europeus. En aquest sentit, el fet que Alemanya rondi actualment uns índexs d'atur del 10% -per molt que una part sigui adjudicable a l'impacte de la unificació- és il·lustratiu de les dificultats de les economies de mercat per a garantir la plena ocupació. Des de la crisi de 1973, els successius cicles de recuperació econòmica no han tingut la potencia suficient per a reduir les distàncies entre els excedents de força de treball i els llocs de treball disponibles.

Tot i que en l'escenari que volem descriure també hi incideixen factors fins a cert punt externs a la problemàtica de l'atur juvenil (p.e. l'encariment generalitzat de l'habitatge) o bé de tipus cultural (p.e. l'evolució dels valors dels joves sobre el treball), considerem que la contracció persistent de l'ocupació ha estat l'arrel més important de l'alteració de les condicions en què els joves realitzen actualment la seva transició a la vida adulta i activa⁵. Aquest fet ha tingut impactes de gran transcendència en la inserció professional dels joves:

- La precarietat s'ha consolidat com la forma més habitual d'ocupació dels joves. En combinació amb uns índexs alts d'atur registrat, la subocupació, els contractes temporals i un rosari d'entrades i sortides del mercat de treball caracteritzen fortament els itineraris d'inserció. Les mesures aplicades des de l'inici de la reforma laboral han donat forma legal a aquesta situació generalitzada, com comprovarem més endavant.
- Una de les respostes habituals dels sistemes educatius formals europeus davant la problemàtica de l'atur juvenil ha estat l'allargament de la durada de l'escolarització obligatòria (mesura en part justificable -s'eleva el nivell de formació dels recursos humans- i en part dictada per la incapacitat de trobar altres alternatives al potencial crític de grans contingents de joves sense feina. Paral·lelament a aquestes mesures, les escasses perspectives d'ingrés al mercat de treball han empès molts joves a allargar el seu pas pel sistema educatiu per tal de millorar els seus avantatges competitius en l'accés als llocs de treball. Així, l'augment de

⁵ Son diversos els estudis i autors que han investigat aquests fenòmens i n'han establert les seves característiques més rellevants. Assenyalem, entre els més destacats, Casal, Masjuan i Planas (1991), Zárraga (1985 i 1989), Schwartz (1985). Aquests estudis, que prendrem com a font de la nostra descripció genèrica dels escenaris de la inserció professional dels joves, han servit per a desactivar moltes idees errònies, verificar hipòtesis i, també, per a comprovar l'escàs grau de coneixement que existeix en relació a aquesta problemàtica.

l'escolarització real ha estat superior al previsible a partir de la perllongació legal de l'escolarització obligatòria, especialment amb un fort augment de contingents de joves en les franges postobligatòries de l'ensenyament secundari. L'augment de la participació dels joves en activitats d'educació no formal completa el panorama en l'àmbit de la formació.

- Els itineraris de la inserció social i professional són més llargs i complexos. Les dificultats per a accedir a fonts d'ingressos estables han *perllongat la joventut* -més estrictament, el pas a la vida adulta i activa- i l'han allunyada inexorablement del clixé de la *juventud, divino tesoro*, que actualment només ha conservat plena vigència en la incitació al consum propiciada pels mitjans de comunicació. La diversitat de condicions y processos presideixen els itineraris d'inserció⁶, en els quals persisteixen desigualtats en funció de l'origen social, recorregut pel sistema educatiu, sexe, territori de procedència...

Aquest conjunt de factors obliguen a caracteritzar la inserció professional dels joves com un procés -i, a més, un procés complex- i no pas com una situació amb moments clarament identificables i seqüenciats:

És molt comú el discurs segons el qual la inserció professional es produeix en tres temps definits: temps ú, desenvolupament d'un itinerari escolar; temps dos, penetració i temps d'espera en el mercat de treball com a demandant de la primera feina; temps tres, accés a una ocupació assalariada amb un contracte de treball regularitzat. Els resultats de la nostra investigació mostren clarament que el procés d'inserció no és lineal ni pot ser interpretat d'aquesta forma (Casal, Masjuan i Planas, 1991; 207).

En aquest marc de confusió tan allunyat del premi noucentista a la feina ben feta han de mirar de trobar feina els titulats de l'actual i la futura FP inicial.

3.1.1 Les ombres del paisatge. La manca d'informació estadística.

Un dels principals problemes amb què topa el coneixement quantitatiu i qualitatiu dels processos d'inserció professional dels titulats d'FP és la manca d'una informació estadística. Es disposa, simplement, de *retalls* d'estadística, de finestres que permeten de veure una petita part del paisatge i endevinar-ne la resta. Si es pensa en la magnitud dels recursos que es dediquen a programes -formatius, de promoció de l'ocupació, etc- que haurien de basar-se en un coneixement precís dels problemes que pretenen solucionar, és més que raonable dedicar-ne una mínima part a disposar d'un sistema d'informació estadística sobre els processos d'inserció professional digne de tal nom.

⁶ Casal, Masjuan i Planas (1991) han aportat tipologia més remarcable existent fins ara sobre els itineraris dels joves-adolescents i els joves adults.

No es tracta, només, de manca d'informació estadística sobre la inserció professional dels titulats d'FP o de qualsevol altra etapa o nivell educatiu/formatiu. És un problema de més abast que afecta el coneixement global de la inserció social i professional dels joves. Casal, Masjuan i Planas ho han exposat amb encert:

Amb el model que es vulgui, sembla necessari que les administracions públiques implantin un sistema regular d'informació estadística com els que existeixen a la majoria de països de la CE per a cobrir la informació sobre els itineraris d'inserció professional i social dels joves espanyols, amb caràcter global (tot articulant el conjunt d'aspectes que simultàniament influeixen en la seva "transició") i amb caràcter d'itinerari que hauria de cobrir, d'una forma o altra, l'etapa 14-31 anys.

L'actual sistema d'informació estadística no aconsegueix la condició de globalitat, ni tan sols s'hi acostava, ni la condició de cobrir itineraris; està basat en la informació sobre aspectes parcials i sobre situacions puntuals, la qual cosa facilita anàlisis falsos i interpretacions enganyoses sobre el món complex dels processos d'inserció professional i social dels joves.

Fins ara, les investigacions puntuals han abastit el poc espai que s'ha cobert en aquest terreny; aquest no és el camí, segons el nostre parer, per a cobrir la informació sobre una temàtica en la qual es basen un gran nombre de polítiques socials (especialment les d'educació i treball) i a la qual es dediquen tants recursos públics. (Casal, Masjuan i Planas, 1991; 211-212).

3.2 Les incapacitats del sistema: els obstacles

3.2.1 La passivitat com a resposta institucional a la fossilització dels títols de formació professional

Aquest ha estat un tema recurrent en els crítics a l'actual sistema d'FP inicial i en el debat previ a la configuració del nou. S'ha dit a bastament que moltes de les branques i especialitats de la FP de 1970 eren obsoletes tant des del punt de vista quantitatiu (excés de titulats en relació a les demandes del mercat de treball) com qualitatiu (evolució desequilibrada del contingut de les professions i el curriculum dels estudis que pretesament hi conduïen). S'ha parlat de la necessitat de correspondència entre les qualificacions requerides en el mercat de treball i l'oferta d'FP inicial. Una bona part de la crítica i la discussió eren justificades i necessàries. La realitat no era precisament gasiva en exemples de la desproporció de la "producció" de titulats per a franges molt saturades del mercat de treball:

En relació a la família de branques de serveis, la connurbació barcelonina marca fortes diferències d'ocupació respecte a la resta de comarques (63% enfront d'un 87,75%). Això sembla atribuïble al gran nombre d'alumnes de les branques Llar i Sanitat en aquest territori, on hi ha uns índexs de desocupació alarmants (INCANOP, 1988; 39-40)

Trobaríem també exemples del "gap" produït en moltes branques entre la ràpida evolució de les professions i els canvis molt més paquidèrmics de les titulacions d'FP corresponents⁷, però no és ara el moment d'entrar-hi a fons. Volem remarcar, especialment, que la inexistència de procediments i mecanismes institucionals que garanteixin l'actualització dels títols de formació professional en terminis raonables de temps ha estat, i és, un factor de retard i un obstacle en el procés d'inserció professional dels titulats d'FP. La "fossilització" dels títols comporta pèrdues de temps descomunals -per seguir amb l'exemple anterior, un titulat d'FP2 de la branca Llar ha passat cinc anys cursant uns estudis les perspectives professionals dels quals ja eren dubtoses fa anys- desorientació i frustració per als qui dediquen anys de la seva vida per a obtenir-los. Des de la perspectiva del sistema de FP inicial, és un factor de descrèdit remarcable: s'han fet uns estudis que no només no serveixen per a trobar feina sinó que a més obliguen a cops de timó traumàtics en l'itinerari d'inserció professional dels "damnificats".

Els desajustaments entre l'evolució del sistema productiu i l'oferta d'FP inicial són encara més visibles si prenem com a referència de l'anàlisi l'àmbit local i comarcal. Aquesta anàlisi més *micro* accentua la visibilitat dels desequilibris, principalment a causa de l'origen caòtic de la distribució territorial de l'oferta actual d'FP:

La distribució territorial de les branques, professions i especialitats, impartides en centres públics i privats, dels estudis de formació professional a Catalunya és el resultat d'una absoluta manca d'objectius i criteris d'ordenació i planificació d'aquests estudis (Bàscones, 1995; 20)

Branques que poden mantenir un bon equilibri amb les necessitats de treballadors qualificats de Catalunya considerada globalment, poden fàcilment estar sobredimensionades o subrepresentades si prenem com a referència algunes de les principals connurbacions catalanes o moltes de les comarques del país⁸. El factor de mobilitat geogràfica induït pels desequilibris oferta d'FP inicial-ofertes de treball a nivell local i/o comarcal introdueix un nou obstacle als processos d'inserció professional dels titulats.

És especialment sorprenent que tot el debat sobre l'obsolescència dels títols d'FP hagi aportat tan poques conclusions a la planificació del nou sistema. De fet, a manca de més precisions sobre la funció que el Consejo General de la Formación Profesional hagi de tenir en el procés, la concreció principal del debat ha estat l'obligatorietat, establerta per Reial Decret⁹, de revisar periòdicament -i com a màxim cada cinc anys- el contingut dels nous títols de formació professional. També s'especifica que el Consejo General de la Formación Profesional, les administracions educatives o els agents socials poden sol·licitar aquesta revisió.

⁷ Per citar un exemple de la branca més majoritària de la FP -l'administrativa- l'abundància de màquines d'escriure en molts centres d'FP contrasta vivament amb la seva presència cada cop més simbòlica en la majoria de despatxos i oficines. Aquest fet té la seva explicació -principalment en la manca de mitjans dels centres per a substituir-les a ple rendiment per ordinadors personals- però no deixa de ser un indicador d'evolució desigual.

⁸ Vegeu l'anàlisi de López Palma (1995; 120-141) per al cas de la comarca del Baix Llobregat.

⁹ *Real Decreto 676/1993, de 7 de mayo, por el que se establecen directrices generales sobre los títulos y las correspondientes enseñanzas mínimas de formación profesional.*

Massa poc per a tanta tinta vessada. Evidentment, establir quan -o cada quant de temps- es farà la revisió és positiu. Precisar qui pot demanar-la, també. Però deixar en la més absoluta indefinició el com i el que concentra prou riscos per a anorrear la revisió reduint-la al simple tràmit nominal.

Són urgents, en aquest sentit, decisions polítiques que activin organismes com el *Bundes Institut for Berufsbildung* alemany, el *National Council of Vocational Qualifications* britànic, les *Commissions Professionnelles Consultatives* franceses i d'altres organismes similars existents als estats membres de la Unió Europea¹⁰. A Espanya, el marc institucional del Consejo General de la Formación Profesional seria probablement el punt de partida més idoni i operatiu d'un organisme com els esmentats. A Catalunya, és urgent la creació del Consell Català de la Formació Professional, en la línia de la proposta sintetitzada per Bàscones (1995; 41-43). Cal, a més, que aquests organismes contemplin l'establiment de funcions delegades en "antenes" d'àmbit local i comarcal amb capacitat, si més no, per a la formulació de recomanacions sobre canvis en l'oferta territorial d'FP inicial.

No es tracta de demanar al sistema allò que no pot fer, és a dir, d'exigir-li una capacitat d'anticipació a les necessitats del sistema productiu que, per definició, no pot tenir. En un període de canvis accelerats en què ni empresaris, organitzacions empresarials i poders públics no són capaços de preveure amb fiabilitat els escenaris econòmics a mig termini, exigir que el sistema d'FP inicial tingui una alta capacitat d'anticipació en el proveïment de treballadors qualificats és, com a mínim, abusiu. Es tracta, això sí, de corregir casos obvis de desajustament i evitar el malbaratament de recursos públics i privats i l'engany a joves que entren en un *cul de sac* amb expectatives condemnades al fracàs.

3.2.2 Una especialització excessiva que accelera l'obsolescència dels títols de formació professional

Juntament a la manca de mecanismes institucionals per a l'actualització permanent del catàleg de títols de formació professional, l'excés d'especialització de moltes de les branques i especialitats de l'actual FP és un factor que n'accelera l'obsolescència en relació a l'evolució del mercat de treball. Aquesta ha estat una de les crítiques estelars al sistema d'FP de 1970. Podríem sintetitzar-la en una frase com ara *la FP obliga a decisions prematures sobre les professions i dona una formació massa especialitzada que sovint té poca correspondència amb les necessitats del mercat de treball*. Contra això es reclamava l'augment del pes específic de la formació per a la polivalència. En relació a aquestes crítiques -que compartim en el fonamental i hem defensat en la nostra pràctica professional- val la pena fer algunes puntualitzacions:

- El plantejament inadequat de les branques d'FP1 està fora de discussió. Fossin quines fossin les branques previstes, una formació que especialitzi a dos anys

¹⁰ Vegeu informació completa a Comissió de les Comunitats Europees (1993).

vista del límit d'edat permès per a treballar està condemnat al fracàs, i més encara si els seus usuaris hi accedien amb l'etiqueta de fracassats.

- L'especialització de la FP2 ha estat menys real d'allò que la relació de títols i els continguts dels programes formatius semblen indicar. Ens expliquem. Si s'analitzen les especialitats atenent només a la diversitat de títols i al contingut explícit dels corresponents curricula, s'ha de concloure que la FP2 tenia un nombre exagerat d'especialitats que el grau d'especificitat/especialització de cadascuna d'elles era igualment desmesurat. Si, en canvi, s'analitza el que podríem anomenar la "FP2 real", les conclusions de l'anàlisi han de ser molt diferents. D'una banda, perquè el gruix més important d'estudiants d'FP2 es concentra en molt poques branques. De l'altra, perquè els programes formatius oficials ha estat sovint un element decoratiu i els programes formatius reals, *mutatis mutandi*, han tingut una capacitat d'innovació i d'adaptació als requeriments dels seus mercats de treball locals molt superior a la inflexibilitat dels programes oficials corresponents. Tots aquests factors expliquen la notable contribució de la FP2 al proveïment de tècnics qualificats durant el període 1985-1991, aspecte aquest que comentarem més endavant.

Els plantejaments "fundacionals" del nou sistema d'FP inicial reposaven sobre la crítica a l'excés d'especialització i la defensa de la polivalència com a una de les característiques definitòries del sistema:

La formació professional específica és el component de l'Educació Técnico-Professional el disseny de la qual sembla ser una de les claus del futur sistema. Ha de garantir la polivalència de tota formació, a través de la seva vinculació amb el sistema educatiu, així com una adaptació fàcil a les necessitats concretes dels sectors productius per la seva connexió amb el món de les empreses (MEC, 1988;25. El subratllat és nostre)

La progressiva definició dels trets fonamentals del nou sistema ha desdibuixat aquestes intencions inicials, fins a reduir la polivalència de la FP inicial a la mínima expressió¹¹. El catàleg finalment aprovat i consensuat entre totes les comunitats autònomes conté una remarcable varietat de títols, cadascun dels quals corresponen a cicles formatius amb una forta especialització. La feblesa, ja comentada, dels mecanismes institucionals per a l'avaluació i revisió del catàleg i el contingut dels títols i, principalment, la imprevisibilitat dels canvis en el sistema productiu -o al menys les grans dificultats per a fer previsions amb marges de temps que permetin la reacció corresponent del sistema d'FP inicial- comporta riscos molt elevats d'obsolescència ràpida dels nous títols, amb els corresponents efectes negatius per a la inserció professional dels titulats, que és l'aspecte que aquí ens interessa. Seria desitjable que les actualitzacions periòdiques dels títols prenguessin l'orientació inicial cap a una formació de caire més polivalent.

¹¹ Hi ha una anàlisi detallada d'aquest procés de *difuminació* progressiva de la polivalència a Farriols, Francí i Inglés (1994; 119-142)

3.2.3 Pèrdua de funcionalitat en el proveïment de tècnics al sector industrial

Els augments dels índexs d'escolarització a Catalunya i a tota Espanya ha comportat l'elevació dels nivells de formació inicial de la població jove, fenomen que coincideix plenament amb bona part dels països del nostre entorn europeu. La conseqüència gairebé immediata d'un nivell superior de formació inicial és l'increment corresponent de les expectatives laborals i de promoció social d'aquells que han dedicat temps i esforç a formar-se millor. En el millor dels casos, hi haurà una resistència a acceptar treballs poc o molt poc qualificats. Vist de la perspectiva dels sectors d'activitat econòmica, l'increment de les expectatives vol dir, globalment, pressió per a integrar-se en el sector terciari abandonant l'industrial, com han explicat amb precisió Merino i Planas:

A la nostra cultura, estudiar és equivalent a aspirar a treballar en el terciari de "coll blanc" (...) Quan l'escolarització s'amplia a la secundària postobligatòria, fins a proporcions que només exclouen els fracassats escolars, es planteja un desequilibri entre necessitats de mà d'obra qualificada en la producció directa i joves amb bona formació escolar disposats a formar-se per a aquest tipus d'activitats (Merino, R. i Planas, J., 1996; 185)

La conseqüència és doble: en primer lloc, es comprimeixen els accessos des de la FP inicial al sector serveis, sobretot si tenim en compte que també és el sector de destinació de les persones que estan en possessió del títol de BUP/COU. En segon lloc, es perden oportunitats en el sector industrial. És habitual, en les comparacions entre l'oferta de formació professional i les demandes del mercat de treball en un àmbit territorial concret, constatar demandes no cobertes a causa d'una oferta de formació feble. És el cas, per citar un exemple concret, comprovat per López Palma a la comarca del Baix Llobregat:

En examinar les ofertes no cobertes sempre hi ha un buit de professions que són impartides en un grau mínim, tant per la formació professional reglada com per la formació ocupacional. Per posar un exemple, professions com ara paleta, mecànic, patronistes i talladors, fuster, cuiner, etc., no es corresponen amb les necessitats del mercat de treball. Oferir aquestes professions clàssiques hauria de ser un dels objectius principals de la reforma (López Palma, 1995;135)

El sistema d'FP inicial mostra poca capacitat per a contrarestar aquesta inèrcia "terciarista". Val a dir que modificar les expectatives de la població jove no és precisament una empresa fàcil i que, d'altra banda, no es pot demanar a la FP inicial que carregui en solitari el pes d'un problema que, estrictament, no es gesta al si del propi sistema. Però és indubtable que certes inèrcies de l'actual FP inicial -significadament la profusió dels ensenyaments de la branca administrativa, els ensenyaments de la qual tenen un cost inferior al de les branques industrials- van a favor de la corrent quan valdria més oposar-s'hi.

La "compressió" de l'accés al sector serveis des de la FP afegeix un obstacle evident en els processos d'inserció professional. També ho fa, paradoxalment,

el fet que es perdin oportunitats d'inserció en algunes professions vinculades al sector industrial. Si els empresaris no solen trobar els tècnics que necessiten en la FP inicial, és evident que recorreran a altres fonts de reclutament de personal i a altres ofertes i possibilitats de formació. És el que actualment ja passa amb el recurs a la formació ocupacional, per al personal de nova contractació, i a l'oferta de formació continua, notablement enfortida des de la signatura de l'Acuerdo Nacional de Formación Continua de 1993, per als treballadors en actiu. Si aquests recursos funcionen, la FP inicial tendeix a oblidar-se com a proveïdor fiable de tècnics qualificats, les possibilitats d'inserció professional dels quals es redueixen. I, a llarg termini, aquesta disminució del potencial de les branques *industrials* de la FP inicial, acaba tenint també repercussions negatives en els dispositius de formació continua¹². Hi ha, a més, problemes de més volada:

La mà d'obra que avui s'incorpora al mercat de treball és la que constituirà el gruix de la població ocupada d'aquí a vint anys, i el nivell de formació de base serà el que la caracteritzarà. Hem de tenir en compte que al nostre país, tradicionalment, aportar una major qualificació al mercat de treball s'ha fet sempre per mitjà de les noves generacions i no pel reciclatge de les generacions adultes. A més, segons les previsions demogràfiques, en l'horitzó de l'any 2015 hi haurà una reducció radical de les noves incorporacions al mercat de treball de mà d'obra jove a causa del dèficit demogràfic de la dècada dels anys vuitanta i noranta, i la manca de qualificació de la població ocupada pot adquirir dimensions importants (CIREM, 1994; 212)

Aquest problema d'abast general pot ser més acusat en el sector industrial. Cal, en resum, un esforç de difusió i publicitat de les branques industrials de la FP inicial i un èmfasi en les seves possibilitats d'inserció mitjançant activitats d'orientació professional.

3.2.4 Insuficiències de l'orientació professional inicial

La manca de serveis d'orientació professional és probablement un dels obstacles que incideix d'una forma negativa més punyent en els itineraris d'inserció professional dels titulats d'FP. Les conclusions d'un estudi de Farriols i Inglés són contundents pel que fa a la situació de l'orientació professional inicial a Catalunya:

El diagnòstic de la situació actual de l'orientació a Catalunya no pot ser altre que constatar l'absència d'un autèntic sistema (...) Hi ha iniciatives, experiències i determinats serveis, sovint de caràcter local; molts d'ells gaudeixen d'un bon nivell de qualitat i treballen de manera rigorosa, però malauradament es tracta de realitats inconnexes i desestructurades. Ni l'orientació en termes generals, ni l'orientació professional inicial com a sector

¹² En un estudi recent (vegeu Martín et al., 1996), centrat en el sector del Metall de Catalunya, s'assenyala la manca de formació professional de base com un dels factors que redueix l'eficàcia de la formació continua.

específic, disposen d'un plantejament general ni de l'articulació imprescindible per a atendre les necessitats d'informació i consell escolar i/o professional que requereixen avui els ciutadans i ciutadanes de Catalunya (Farriols i Inglés, 1994; 99).

El fet que l'orientació professional es redueixi a iniciatives i serveis molt esparsos i distribuïts desigualment en el territori català, afegeix dosis de confusió en el coneixement del món del treball, l'autoconeixement i la presa de decisions dels titulats d'FP que, massa sovint, construeixen de forma intuïtiva i empirista els seus itineraris d'inserció professional. Sovint, també, recorren a serveis d'ocupació locals o a l'INEM, les tasques d'orientació dels quals difícilment poden recollir de forma satisfactòria i integral la problemàtica de la inserció professional dels joves.

Fem nostres les conclusions de Farriols i Inglés sobre les característiques fonamentals del sistema d'orientació professional inicial que cal bastir a Catalunya¹³. Afegim, només, que un sistema coherent d'orientació evitaria frustracions i permetria d'optimitzar la disponibilitat de tècnics en moments i llocs requerits pel mercat de treball, la qual cosa tindria un evident impacte econòmic positiu i compensaria els costos de creació del sistema.

3.2.5 Massa incògnites per a un sistema nou

Allò que es desconeix sol generar ideologia en el sentit marxista del terme, és a dir, representacions falses de la realitat. Hores d'ara, les incògnites que encara perviuen sobre els resultats previstos i/o previsibles de la nova formació professional són terreny adobat per a la ideologia o, en el millor dels casos, l'escepticisme. Hi ha manques de concreció importants en diversos aspectes:

- Manca completar la publicació de tots els dissenys curriculars dels cicles formatius (hores d'ara, juliol 1996, n'han aparegut una vintena). Aquest, en tot cas, no sembla ser el problema més greu ja que el ritme actual d'elaboració sembla que permetrà de disposar dels dissenys curriculars amb temps suficient.
- Manquen moltes precisions sobre el mapa escolar de la formació professional. Fins ara els centres d'FP només coneixen el nombre de cicles que se'ls autoritza i la família professional a la qual pertany cadascun d'ells. És alguna cosa, però no permet de clarificar a nivell territorial quina és concretament l'oferta d'FP inicial i s'avorten, així, intervencions dels agents socials i del mateix professorat que podrien modificar, millorant-les, les decisions de l'administració educativa. Els arguments adduïts per algun responsable en el sentit que el dinamisme del sistema productiu aconsellava no completar encara el mapa de la formació professional són, amb tots els respectes, excuses de mal pagador.

¹³ Vegeu Farriols i Inglés (1994; 99-111).

- No hi ha hagut una acció coherent de formació del professorat per a la nova formació professional, tot i els esforços desenvolupats per l'administració educativa. No dubtem de la qualitat de les activitats desenvolupades ni de la bona intenció dels intents d'acció coordinada fets des de l'administració educativa. Però els resultats són insuficients per a fer front amb garanties als reptes de la implantació del nou sistema i, principalment, no s'han definit les línies generals en què s'ha de basar la formació permanent d'un professorat com el d'FP que, a causa dels canvis necessaris que han d'experimentar els curricula que imparteix, té necessitat de períodes d'actualització més periòdics que el professorat de la resta d'etapes educatives¹⁴
- L'experiència acumulada fins ara en els Mòduls Professionals-2, antecedents dels futurs cicles formatius de grau mitjà, ha alimentat tots els dubtes sobre la seva eficàcia i sobre la possibilitat que es converteixin en una versió millorada de l'eterna *venta focs*. L'absència d'avaluació de la fase experimental del nou sistema d'FP no ha permès de confirmar temors o allunyar dubtes, la qual cosa no ha fet més que alimentar-los i ajornar possibles solucions, si és que calen, als moments poc desitjables de les urgències.
- No hi ha previsions -o almenys no es coneixen- sobre les partides pressupostàries que han de permetre, en els centres públics, una renovació substancial dels equipaments actuals. Més encara, no s'ha aclarit com es dotaran els actuals centres de batxillerat que hauran d'impartir cicles formatius.
- No s'ha aclarit, en un període presidit per les restriccions en els pressupostos de l'Estat i l'*stress* de Maastricht, d'on sortiran els recursos que han de permetre -aquest any sí!- potenciar els primers passos del nou sistema.

Tot plegat, no permet de presentar un panorama clar i definit d'allò que es pretén que sigui la FP inicial a partir d'ara. Aquesta impossibilitat resulta més greu si es té en compte que una percepció nítida del que ha de ser la FP interessa tant als actors del sistema educatiu -estudiants i professorat- com als agents socials com a usuaris del "producte final" del sistema i, per tant, jutges d'un sistema que només empraran com a proveïdor de tècnics si en coneixen bé el funcionament. Ens referim, en parlar d'agents socials, no a les cúpules dels sindicats o les organitzacions empresarials, sinó als empresaris de cada municipi o comarca que són els que, segons l'ús que facin de la nova FP, en determinaran el seu valor d'ús a les empreses i el seu valor de canvi en el mercat de treball.

¹⁴ Hi ha una exposició detallada dels criteris en que pot basar-se la formació permanent del professorat de la FP inicial a Francí (1994;12-18)

No ens podem estar de dir que totes les inconcrecions esmentades, per molt que facin referència a fets encara reversibles, desperten tots els fantasmes del fracàs en l'aplicació de la LGE de 1970. Fa molts anys que tothom ha estat d'acord a afirmar que la LGE va fracassar més per les condicions d'aplicació que no pas pel text legislatiu en si. Havent-hi aquest precedent, les incògnites d'ara són menys perdonables i poden degenerar en una manca de credibilitat del nou sistema i en una pèrdua de la capacitat d'inserció professional dels seus titulats.

Aquesta hipotètica pèrdua de credibilitat seria més greu si considerem, com mostren les conclusions d'una avaluació dels mòduls professionals en el territori de gestió directa de l'antic Ministerio de Educación y Ciencia, la percepció dels empresaris sobre la contribució dels mòduls professionals a la inserció no era negativa:

També hi ha diferències rellevants a l'hora d'opinar sobre les possibilitats d'inserció en el món laboral que ofereix l'ensenyament de Mòduls davant del d'FP, i respecte a la quantitat d'hores de pràctiques en empresa que tenen uns alumnes i altres. Mentre els representants de les empreses de Mòduls pensen que aquest tipus d'ensenyament ofereix més possibilitats, els de les empreses d'FP no estan d'acord amb aquesta afirmació i, a més, creuen que els alumnes d'FP tenen més hores de pràctiques que els de Mòduls. Potser aquesta darrera afirmació es degui a que les empreses només jutgen els alumnes que, efectivament, tenen pràctiques. És cert que els que cursen FP i tenen pràctiques hi dediquen més hores, però només un 42'6% d'aquests alumnes en tenen (Alvaro et al., 1993; 101. El subratllat és nostre).

Tot i que es tracti de l'avaluació d'una realitat aliena a Catalunya, les conclusions són extrapolables i mostren que, en la mesura que el coneixen, les empreses valoren positivament el nou sistema d'FP (potser no més que l'anterior, però tampoc menys). Si les actuals indefinicions no permeten d'aclarir en temps suficient el panorama general, l'interregne pot convertir-se en un cultiu innecessari d'escepticisme.

Hem deixat volgudament per al final les indefinicions que afecten els Programes de Garantia Social (PGS)¹⁵ previstos a la LOGSE. Es podria objectar que aquest no és un problema que afecti les possibilitats d'inserció dels titulats d'FP perquè els PGS no formen part del sistema de formació professional previst a la LOGSE. Aquest és, però, un criteri estrictament nominal. Els PGS, si no són capaços de fornir una qualificació professional que millori les perspectives d'inserció professional dels seus beneficiaris, estan condemnats al fracàs. I aquesta qualificació han d'aconseguir-la mitjançant metodologies poc escolars i amb un alt nivell de relació amb empreses que facilitin períodes de formació pràctica als alumnes dels PGS. A tot el món un dispositiu de formació com aquest pot tenir molts noms -formació per al treball, educació ocupacional, formació vocacional i uns quants més- però sempre és el que en l'entorn europeu s'entén com a formació professional. Fins i tot la

¹⁵ Vegeu una anàlisi global de la problemàtica dels Programes de Garantia Social a Bàscones, (1995)

concepció més academicista dels PGS, la que prima el seu component de reinserció en el sistema educatiu formal, la referència d'aquesta reinserció són les proves d'accés als cicles formatius d'FP de grau mitjà, amb la qual cosa els PGS confirmen, de rebot, la seva vinculació estreta al futur sistema d'FP inicial.

Per bé que mai no s'insistirà prou que cal introduir canvis en l'ensenyament general, especialment en la futura educació secundària obligatòria, que redueixi els índexs actuals de fracàs o exclusió escolar -la denominació depèn de qui es vulgui que carregui els neulers- també és evident que una projecció mínimament realista de la situació actual fa afirmar que els PGS podrien acomplir una tasca fonamental per al país: la de millorar la qualificació professional de la franja de la joventut -i de la futura població adulta- que accedeix amb més males condicions al mercat de treball. Si abans la possessió d'una credencial acadèmica suposava un avantatge competitiu en el mercat de treball, l'elevació general dels nivells de formació inicial de la població ha generalitzat les credencials i ha convertit el fet de no tenir-ne en l'element de distinció, òbviament negativa, que condueix motl directament a l'atur i la inestabilitat laboral:

A Europa, malgrat que el nivell mitjà de formació dels joves ha pujat en els darrers anys, les dificultats d'inserció professional afecten de manera generalitzada tots els joves i, de manera més aguda, aquells que no disposen d'una formació inicial mínima i es veuen condemnats a la inestabilitat laboral i a la baixa qualitat del treball pròpies del mercat secundari (Merino i Planas, 1996; 181)

En aquest context, la contribució del PGS com a dispositiu de formació professional té un enorme potencial, sempre que no es converteixi, com l'actual FP1, en un clos de reclusió dels exclosos escolars. Uns PGS potents poden contribuir al prestigi del nou sistema d'FP inicial als ulls de les empreses en el sentit d'incrementar la seva versatilitat com a proveïdor de mà d'obra qualificada a diferents nivells i, per tant, com a recurs habitual per a les noves contractacions. En cas contrari, entraran en acció hàbits de segregació que tendiran a refermar el criteri nominal que els PGS no són formació professional per tal de salvar la resta del sistema -i les possibilitats d'inserció que pugui oferir- tot condemnant una part no menystenible del jovent a *renovar* en el mercat de treball el seu fracàs a l'escola.

Si, com hem intentat mostrar, els PGS incideixen en una de les problemàtiques més sensibles de tot el sistema escolar, és més que lamentable l'estat actual de deixadesa en la seva planificació i ordenació¹⁶. En aquest sentit, Catalunya està deixant escapar la possibilitat de generalitzar com a model una de les experiències precursoras dels PGS: els Plans de Transició al Treball. Si en la resta del sistema persisteixen les incògnites però tenim algunes certeses, en els PGS els termes s'inverteixen, tot afectant la credibilitat global dels diferents dispositius d'FP inicial i sotmetent a riscos innecessaris les possibilitats d'inserció dels futurs titulats.

¹⁶ Id., pàgines 85 a 125.

3.2.6 Poc coneixement del nou sistema d'FP inicial entre els agents ocupadors

Hauríem pogut considerar aquest apartat com una part de l'anterior. Però, tot i ser una conseqüència de les indefinicions del nou sistema i d'un procés erràtic i poc eficaç de difusió i informació pública, té prou entitat pròpia com per a tractar-lo específicament en aquest apartat.

Tot i que no hi ha dades concloents -no hi ha hagut estudis al respecte- la pràctica professional dels qui, des del sector de la formació, mantenen un contacte estret amb treballadors i empresaris permet d'afirmar, encara que sigui provisionalment, que les empreses coneixen poc els canvis que la reforma introdueix en la FP inicial¹⁷. En un sistema que requereix de la intervenció directa de les empreses, aquesta situació és preocupant. En primer lloc, perquè és un risc per a la viabilitat de les pràctiques obligatòries en empreses, tema sempre delicat en un país com el nostre amb poca tradició de formació en alternança. En segon lloc, perquè el desconeixement de la formació que hauran rebut els futurs titulats d'FP pot contreure la demanda que actualment tenen.

Les empreses no tenen una percepció nítida d'allò que pot aportar la nova FP. És urgent que comencin a tenir-la i que el nou sistema no hagi de fer la mateixa travessia del desert que la FP2 fins a aconseguir-la de forma bastant majoritària. Dos requisits són necessaris en aquest procés de difusió: que es garanteixi l'àmplia participació de sindicats i organitzacions empresarials -que són qui disposa de canals de comunicació més directes amb treballadors i empresaris- i que es reservi per a altres ocasions l'argot habitual del professorat i l'administració educativa. Som testimonis directes de les cares de perplexitat que molts responsables de les empreses han fet en intentar comprendre la terminologia dels quaderns d'avaluació de les pràctiques dels mòduls professionals experimentals (aproximadament la mateixa que nosaltres fem en voler entendre un xinès parlant en el seu idioma nadiu). No cal repetir aquest error en un procés generalitzat de divulgació i difusió de la nova FP inicial.

3.2.7 No es faciliten fórmules de combinació educació-treball

Com s'ha constatat en diversos estudis, el nombre de joves que comparteixen estudis i feina és molt elevat. Les causes són clares: el ja esmentat perllongament dels períodes de permanència en el sistema educatiu formal fa l'escolaritat i les necessitats d'autonomia dels joves -necessitat d'ingressos

¹⁷ S'han fet, val a dir-ho, poques accions de difusió. Destaquem, encara que la seva finalitat no sigui la difusió, el programa de formació de tutors d'empresa endegat pel Consell de Cambres de Comerç, Indústria i Navegació de Catalunya en el marc del Programa E+ E.

propis o pressions familiars per a disposar-ne- coincideixin en el temps. Això empeny molts joves a buscar feines que siguin compartibles amb els estudis. En el cas invers, molts joves que han pogut accedir a una ocupació - normalment precària i poc qualificada- busquen en les credencials acadèmiques una alternativa per a la millora de la seva situació laboral. Casal, Masjuan i Planas han quantificat, en el seu estudi sobre la inserció social i professional dels joves, les dimensions d'aquesta realitat en tres zones de Catalunya¹⁸:

TAULA 1. Percentatges, segons sexe i territori, dels joves de 25 anys que han combinat, durant algun període, estudis reglats amb treball

	% Total	% Treball jornada completa
Centre urbà-homes	80'0%	49'5%
Centre urbà-dones	85'5%	49'5%
Cinturó industrial-homes	63'0%	39'5%
Cinturó industrial-dones	70'2%	27'4%
Zona rural-homes	72'1%	33'3%
Zona rural-dones	70'5%	31'8%

Nota: els percentatges ho són del total d'estudiants. Font: Casal, Masjuan i Planas (1991;167)

És, per tant, una realitat generalitzada que molts joves comparteixen la formació amb la feina, per molt precària que sigui. D'altra banda, és evident que han de fer-ho contra les dificultats que els imposen tant els horaris escolars com els laborals. Estudiar i treballar alhora es fa contra la corrent, a costa d'esforços titànics poc sostenibles o no podent fer bé alguna de les dues activitats: els estudis, amb la corresponent disminució de la qualitat de la formació dels joves, o la feina, la qual cosa perjudica possibilitats d'inserció professional.

Aquest és un problema que el sistema d'FP inicial no pot solucionar aïlladament. No serveix de res introduir facilitats per a fórmules de combinació entre la formació i el treball des del sistema d'FP inicial si les polítiques d'ocupació específicament adreçades als joves actuen en sentit contrari. No hi ha signes que les polítiques d'ocupació considerin en absolut aquesta qüestió. De les modalitats de contractació introduïdes per la reforma laboral iniciada a finals de 1993, no n'hi ha cap, tret del contracte d'aprenentatge, que contempli explícitament la combinació del treball amb algun tipus de formació reglada. I el contracte d'aprenentatge tampoc no contribueix gens a solucionar el problema: d'una banda, perquè s'adreça a joves sense qualificació; de l'altra, perquè el cèlebre 15% de formació que han de rebre els joves contractats es refereix a formació no reglada i, més, el grau d'acompliment d'aquesta obligació és molt escarrassit.

De la banda de la FP inicial, el sistema actual no facilita gens la combinació estudis-treball, tot i que sigui freqüent que els cursos d'FP2 s'imparteixin en

¹⁸ Segons els mateixos autors, els percentatges serien més elevats en el cas de considerar la formació no reglada.

horari de tarda a causa de l'*overbooking* de molts centres. Això afavoreix, per casualitat, que hi hagi estudiants que poden compartir un treball a temps parcial en horari de matí amb els cursos d'FP2 en horari de tarda. És un cas curiós de com els errors en la quantificació de la demanda de formació professional poden convertir-se en un factor que, a escala molt reduïda, resta algun obstacle al procés d'inserció professional d'alguns titulats.

En el nou sistema, aquest és un aspecte que s'ha contemplat ja d'entrada. Els nous títols de formació professional solen incorporar una relació de mòduls que poden ser objecte de correspondència amb la pràctica laboral. Hem de dir sense reserves que es tracta d'un primer pas positiu. Ara manca veure com s'explotarà aquesta possibilitat oberta, és a dir, quins procediments permetran de fer valdre a l'escola els aprenentatges fets a la feina i si aquests procediments tindran el grau d'obertura suficient com per a facilitar una combinació d'educació i treball molt més ajustada a la situació concreta dels joves.

Si s'aconseguís, s'hauria eliminat un obstacle per a la inserció, almenys en la FP inicial i s'hauria guanyat en la qualitat dels aprenentatges -tant en els centres escolars com en els centres de treball.

3.3 Els factors de suport: facilitadors des de la FP inicial

3.3.1 El prestigi de la FP de segon grau

L'element més remarcable de suport a la inserció dels titulats d'FP ha estat el prestigi assolit per la FP de segon grau. Aquest prestigi ja es podia constatar a finals dels vuitanta:

La FP2 és, en general, una carrera amb sortida laboral apreciada tant pels ocupadors com pels propis titulats (INCANOP, 1988; 39)

I continua essent reconegut actualment:

La FP2 ha aconseguit una imatge i un espai clar en el mercat de treball, la qual cosa no és fàcil en un país on la formació professional no té tradició i, encara que sigui per raons d'edat, la major part dels empresaris no disposen d'una imatge clara del seu contingut i la seva utilitat (Merino i Planas, 1996; 197).

Fins i tot en els primers documents del Ministerio de Educación y Ciencia que perfilaven els elements fonamentals d'un nou sistema d'FP i, com a conseqüència, es criticaven els errors de l'actual (FP2 inclosa), es reconeixia el bon nivell assolit per la FP2:

La Formació Professional-2 que, per regla general, té un alumnat més motivat i mitjans materials més bons, ha conegut un auge rellevant en els darrers anys i ha obtingut rendiments més bons no només en termes acadèmics sinó també

perquè forneix més oportunitats d'obtenció d'un lloc de treball. (MEC, 1988; 13).

Aquest prestigi ha estat sens dubte el principal factor de suport que han trobat els titulats d'FP en el seu procés d'inserció professional, perquè ha constituït una magnífica carta de presentació en les empreses. Aquesta realitat significa un repte molt important per a la nova formació professional, que ha d'intentar com a mínim mantenir el nivell assolit fins ara, més encara, si tenim en compte que hi ha col·lectius que han canalitzat les seves expectatives a través de la FP2:

És interessant destacar la major capacitat d'adaptació, i per tant d'èxit, a la FP, especialment a la FP2, d'alguns col·lectius d'origen social, econòmic i cultura obrer. L'expectativa d'ascens social mitjançant la formació professional segurament hi juga un paper clau. Cal retenir aquest fet per quan analitzem els possibles impactes de la reforma educativa en curs, que modifica en paper de la formació professional com a mitjà d'ascens social per a certs col·lectius (CIEM, 1995; 219).

3.3.2 Els avenços de la formació en alternança

Fa temps, el cèlebre Informe Schwartz ja assenyalava la formació en alternança com un dels factors que afavorien la inserció professional. En els decenni llarg transcorregut des de la seva publicació aquest diagnòstic ha mantingut la seva vigència. Són diversos els elements de suport que l'alternança escola-empresa aporta a la inserció professional dels seus beneficiaris:

- Permet de conèixer *en directe* les vies d'accés al treball i, en conseqüència, alternatives més realistes per a accedir-hi.
- Afegeix experiència pre-professional al curriculum vitae dels estudiants, element ben valorat en els processos de selecció de personal
- Aporta un coneixement real del món del treball que facilita la construcció d'una certa *identitat* professional i l'eliminació d'idees preconcebudes
- És un procediment de selecció de personal ben valorat per les empreses¹⁹, que l'entenen com una via fiable per a les contractacions i que l'utilitzen de forma compartida amb altres vies més clàssiques de selecció. Com ha assenyalat Rotger (1996; 209-210), les empreses solen utilitzar aquest procediment de selecció de dues formes: una immediata -en la qual la perspectiva de la contractació preval sobre els aspectes formatius- i una altra diferida -en la qual els alumnes que

¹⁹ L'estudi de Farriols i Inglés sobre les pràctiques en alternança (1993; 58-61) és concloent en aquest sentit.

fan les pràctiques a satisfacció de l'empresa s'incorporen a una *borsa* de candidats a futures contractacions.

La formació en alternança afavoreix la inserció professional i, per tant, els avenços enregistrats a Catalunya en aquest sentit han estat un bon suport a la inserció dels titulats d'FP. Més encara, aquest és un dels aspectes en què el nou sistema d'FP inicial ha potenciat, si més no en les disposicions legals, els encerts de l'anterior. La bona predisposició de les empreses sembla garantir un nombre suficient de places de pràctiques, més enllà dels atacs de pànic inicials d'algunes administracions educatives.

3.3.3 Fluxos escola-empresa en l'àmbit local

Els darrers anys han vist un increment molt remarcable de les relacions entre els centres de formació professional i les empreses en l'àmbit local i comarcal. El factor principal que ha afavorit aquest apropament ha estat el creixement de les pràctiques en empreses. En alguns casos, s'han creat organismes d'àmbit comarcal per a consolidar les pràctiques i facilitar la relació entre els agents del sector educatiu i el productiu. És el cas, per citar exemples rellevants, de la Fundació per al foment dels ensenyaments professionals i agraris, a La Garrotxa; la Fundació Lacetània, al Bages, o la Fundació Delta al Baix Llobregat. Ha estat en l'àmbit local/comarcal que l'actual FP inicial ha començat a trencar la seva reclusió en el marc escolar i que les empreses han començat a modificar, amb fets concrets, la seva actitud de desconfiança en relació a la formació que s'impartia en els centres d'FP. D'aquest apropament se n'ha beneficiat la funció positiva que els centres d'FP poden jugar -i efectivament juguen, com comprovarem més endavant- en el suport a la inserció professional dels seus alumnes. Ha estat, en definitiva, un facilitador de la inserció professional dels titulats d'FP.

La potencialitat d'aquests primers passos -hi ha encara molt camí a recórrer- en les relacions entre centres d'FP i empreses és considerable:

Dels acords escola-empresa necessaris per al desenvolupament de la formació en alternança, se'n deriva una relació i una comunicació estable, allò que s'ha anomenat una "xarxa intel·ligent". Aquesta xarxa intel·ligent és la base per a tot un conjunt que poden, al mateix temps, estalviar despeses a escoles i empreses i donar coherència a tota la FP -la inicial i la continuada- d'una localitat o zona determinada. És la base per a donar als actuals centres d'FP i als futurs centres de secundària una dimensió de centre local de formació professional, és a dir, de centre que dinamitza i acull una part significativa de les accions de formació professional (Cañete i Francí, 1994;35).

Aquest marc augmentaria l'eficàcia de les borses de treball i de les activitats de suport a la inserció professional dels centres d'FP, que comentem en l'apartat següent.

3.3.4 El suport dels centres d'FP a la inserció professional

Des de la dècada passada, la intervenció dels centres d'FP en els processos d'inserció dels seus propis titulats ha estat rellevant:

Hom considera de gran interès el paper cabdal que han jugat els propis centres d'FP en l'ocupació dels titulats, fins i tot per sobre d'altres vies o institucions. Els centres educatius han estat via de contractació en un total del 25'9% dels casos (INCANOP, 1988; 41)

Amb les oscil·lacions obligades per conjuntures econòmiques canviants, els centres d'FP ha continuat mantenint un bon nivell de suport a la inserció professional, principalment pel que fa als primers passos -la recerca de la *primera* ocupació- d'un procés que hem definit com a llarg i complex. Evidentment, están en una posició privilegiada per a donar aquest suport: unes vacances d'estiu difícilment evaporen relacions generades al llarg d'uns quants anys. En la mesura que el centre compti amb una relació fluïda amb les empreses de l'entorn per a les pràctiques en alternança és gairebé inevitable que no li arribin ofertes de treball i, quan això es produeix, el recurs més immediat que té són els antics alumnes del centre que busquen feina. A més, molts centres compten amb borses de treball que formalitzen i potencien allò que en moltes ocasions és una intervenció molt més espontània i poc estructurada.

Amb el temps, però, aquesta intervenció dels centres d'FP es va diluint i amb ella la seva contribució positiva al procés d'inserció dels seus titulats considerat globalment. Fonamentalment, perquè estem parlant de la contribució dels centres d'FP i no de la del sistema com a tal. Els centres donen suport a la inserció professional tot i no comptar amb recursos específics per a fer-ho²⁰. És lògic que el suport minvi quan el temps va fent més gran la distància amb els ex-alumnes i que, per tant, es contribueixi poc a fases del procés d'inserció professional que van més enllà de la primera feina. Es perd així, un gran potencial finançable amb molts menys recursos que els que s'han dedicat i es dediquen a grans dispositius institucionals d'eficàcia més reduïda, almenys pel que fa a resultats en l'ocupació dels joves.

²⁰ A Cañete i Francí (1994; 46-121) es proposen un conjunt d'alternatives per a afavorir el suport dels centres d'FP a la inserció professional.

4. Alguns indicadors sobre la situació dels titulats d'FP en el mercat de treball

Un cop identificats i definits els elements que, des de la FP inicial, obstaculitzen o afavoreixen la inserció dels seus titulats, hem considerat necessari contrastar-les amb dades de la realitat que ens permetessin de verificar-les o matisar-les i, en definitiva, que ens permetessin de valorar el rendiment del sistema d'FP inicial en relació a la inserció professional. Amb aquesta intenció hem analitzat i explotat un conjunt de dades estadístiques relatives a la dimensió actual del sistema i a la població activa amb titulació d'FP. També s'ha dut a terme una enquesta entre titulats d'FP2 en el període 1990-1995, els resultats de la qual comentem en l'apartat 5.

Una possibilitat de constatar la situació real d'inserció professional dels titulats d'FP era la recerca, anàlisi i explotació de dades estadístiques a partir de les quals perfilar la situació del col·lectiu en el mercat de treball. Havíem considerat inicialment que aquesta via podria fornir, si més no, pistes sobre la situació real dels titulats d'FP en relació al mercat de treball de Catalunya²¹. Certament hem obtingut dades de les quals extreure'n conclusions pertinents als objectius de l'estudi, però sobretot hem constatat un cop més les enormes limitacions de l'estadística al nostre país. És particularment preocupant que des de l'Administració no s'hagin habilitat mecanismes de seguiment estadístic dels processos d'inserció professional, sobretot si tenim en compte que l'assoliment d'aquesta inserció és un objectiu explícit tant de la FP inicial com de la formació professional ocupacional gestionada pel Departament de Treball. El maquinari i programari informàtic disponible avui dia fan que aquesta sigui una fita fàcilment assolible... si no hi ha entrebancs més aviat situats en l'àmbit de les relacions polítiques. L'anunciat traspàs de les polítiques actives de l'Estat a la Generalitat de Catalunya hauria de permetre la unificació de l'estadística actualment existent i una millora substancial de la informació disponible sobre els processos d'inserció professional. Aquesta és una mesura imprescindible per a l'avaluació de l'eficiència de tots els dispositius de formació professional.

En aquest capítol examinem, a partir de les dades quantitatives disponibles, alguns dels elements que determinen les característiques de la inserció professional dels titulats en FP-1 i FP2. S'analitzen els seus agregats bàsics en relació a categories sociolaborals com l'atur, el tipus de contracte o les ofertes de treball. L'estudi d'aquestes variables s'emmarca en l'àmbit territorial català, malgrat que algunes dades han hagut de ser presentades a nivell

²¹ Òbviament, el mètode més fiable per a obtenir aquesta informació hagués estat una enquesta adreçada a tots els titulats d'FP de Catalunya. Hem descartat aquesta alternativa pel seu cost excessiu -no assumible en aquest moments- i pel fet que el nucli fort del nostre treball se centra en la identificació dels factors que obstaculitzen o afavoreixen, des de la FP inicial, el procés d'inserció dels seus titulats. Aquest objectiu es podia aconseguir amb una enquesta a un grup reduït de titulats i fent èmfasi especial en els aspectes més qualitatius del procés d'inserció.

estatal ja que no existeixen desagregades per a Catalunya. En general, però, aquestes dades estatals són extrapolables al cas català). El període abastat és el que va de 1990 a 1995.

No pretenem aprofundir en la recerca sobre el funcionament d'aquest col·lectiu en el mercat de treball. En primer lloc, perquè en les principals fonts secundàries emprades no apareixen masses estadístiques específiques que correlacionin variables sociolaborals amb nivell d'estudis. En segon terme, perquè l'eix fonamental de la investigació es centra en un treball de tipus més qualitatiu. Ens limitarem, doncs, a explotar les dades quantitatives més rellevants per tal d'anar definint on, com, i de quina manera es posicionen els col·lectius amb aquest nivell acadèmic dins el complex engranatge del mercat laboral i, en alguns casos, quina diferència existeix amb altres nivells acadèmics més propers.

S'han considerat, en primer lloc, les dades relatives a la població. No s'ha partit de la informació aportada pel Cens de 1991 sinó de les dades registrades pel Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya. S'han observat les magnituds d'alumnes matriculats i de titulats graduats per tal de poder arribar a conclusions sobre la quantitat i el tipus de professional que la FP inicial ofereix actualment al mercat de treball. En segon lloc, s'han analitzat les xifres de l'atur registrat i les dades disponibles sobre les ofertes de treball, per tal de verificar en quina mesura el mercat de treball demanda actualment professionals amb competències assolides en la FP inicial. Finalment, hem mirat de comprovar, a partir de l'anàlisi de les dades de contractació laboral, en quins estrats ocupacionals es col·loquen els titulats d'FP i quines tipologies contractuals solen concretar aquesta col·locació.

4.1 Un contingent reduït de tècnics qualificats

4.1.1 Els joves que accedeixen a la FP inicial

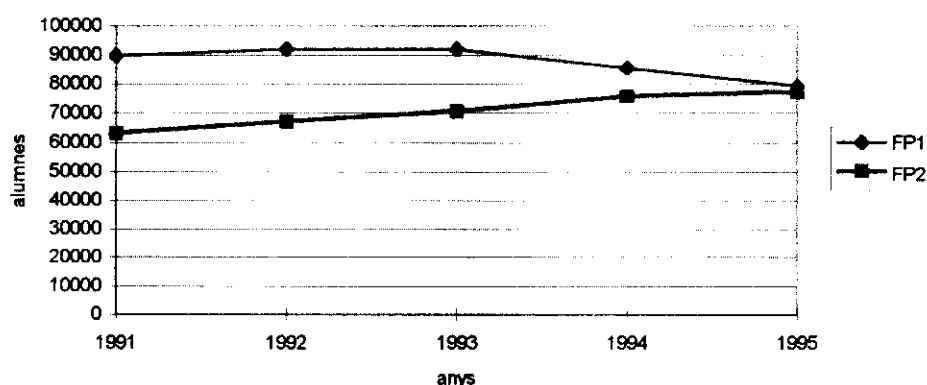
A Catalunya el nombre d'alumnes que accedeixen a la formació professional ha anat augmentant de forma ininterrompuda fins a assolir, el curs 1991/1992, el seu "rècord" històric d'efectius. D'aleshores ençà, però, ha patit un descens lleuger però remarcable. La causa principal de la disminució enregistrada és la reducció en el número d'alumnes matriculats en la formació professional de primer grau. La Taula 1 -i la seva representació gràfica- mostren les estadístiques referents a la quantitat de persones matriculades en FP-1 i FP2 per a la totalitat del país i respecte als anys acadèmics del quinquenni 1990-1995.

Taula 1. Alumnes que cursen FP per sectors i províncies. Cursos 90/91-94/95

	90/91		91/92		92/93		93/94		94/95	
	FP-1	FP-2	FP-1	FP-2	FP-1	FP-2	FP-1	FP-2	FP-1	FP-2
Barcelona	68.952	49.363	70.148	51.732	69.845	54.076	63.379	57.822	58.639	58.694
Girona	6.404	3.852	6.551	4.348	6.344	4.831	6.281	5.024	5.823	5.103
Lleida	4.931	3.492	5.347	3.843	5.392	4.254	5.158	4.713	4.858	4.837
Tarragona	9.491	6.347	10.089	6.937	10.435	7.439	10.663	8.203	9.918	8.598
Catalunya	89.778	63.054	92.135	66.860	92.016	70.600	85.481	75.762	79.238	77.232

Font: IEC. Anuaris estadístics

Gràfic I. Evolució alumnes que cursen FP-1 i FP-2

La disminució experimentada en el nombre d'alumnes que accedeix a la formació professional de primer grau es compensa, en part, per un increment en el nombre d'alumnes d'FP de segon grau que, en el curs 1994-1995 gairebé igualen els inscrits a la FP 1.

El comportament de les quatre demarcacions provincials ha estat molt similar a la pauta general assenyalada per a tota Catalunya. Barcelona, per raons demogràfiques òbvies, és la que concentra la quantitat majoritària d'alumnes (al voltant del 75% dels efectius de Catalunya). Al darrer curs del període les quatre províncies han igualat, gairebé de forma idèntica, les proporcions d'efectius en un grau i l'altre de la formació professional.

Aquesta reducció dels efectius humans que accedeixen a la FP inicial té causes bastant clares:

- L'efecte generacional (cohort). Des del punt de vista demogràfic, les noves generacions de joves pugen menys carregades que les que les precedeixen en el temps. Actualment, els canvis en la piràmide d'edats que en el darrer decenni han afectat notablement l'ensenyament primari²², comencen a afectar amb un impacte similar les etapes secundàries del sistema educatiu.

²² Citem, a tall d'exemple, que entre 1990 i 1995 el nombre de noies i nois inscrits a l'ensenyament primari ha disminuït en gairebé 150.000 (de 695.753 a 548.984), segons dades oficials del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

- L'impacte de les fases d'experimentació i anticipació de la nova estructura del sistema educatiu derivada de la implantació de la LOGSE. Com és ben sabut, la implantació de la LOGSE significarà, entre moltes d'altres coses, la substitució del primer grau d'FP pels dos darrers anys de l'ESO²³. Aquest procés de substitució s'iniciarà precisament durant el curs 1996-97, però ha tingut des del curs 1984-85 un llarg període d'experimentació i d'anticipació dels canvis previstos que també ha tingut impacte en la reducció d'efectius de la FP versió 1970, especialment en la de primer grau. Així, per exemple, les noies i nois inscrits al segon cicle de l'ESO han augmentat dels 7.838 del curs 1990-1991 als 28.060 del 1994-1995. Pel cap baix, caldria comptar que un terç d'aquests alumnes del segon cicle d'ESO són joves que haurien anat a la FP de primer grau, la qual cosa reforça la seva tendència a la disminució d'efectius.
- També caldria tenir present, tot i que en una dimensió més reduïda, els joves derivats als Mòduls Professionals experimentals: 1.487 alumnes dels Mòduls de nivell 2 durant el curs 1994-95 i 4.187²⁴ per als Mòduls 3 durant el mateix curs escolar.

En l'anàlisi d'aquestes dades hem de destacar especialment el fet que la FP de segon grau hagi mantingut un comportament en ascens. Òbviament, no ha estat encara tan afectada pel descens demogràfic i l'experimentació del nou Batxillerat -que potencialment podria haver-li restat inscripcions- ha tingut una dimensió molt més reduïda que la de l'ESO. Així i tot, es destacable un increment global de més de 14.000 inscrits a Catalunya en el període 1990-1995, als quals caldria afegir els 4.187 alumnes dels Mòduls de nivell 3. Sense entrar en l'anàlisi de les causes que originen aquests increments²⁵, es pot afirmar que la FP de segon grau manté un grau important de prestigi social que hauria de poder-se traspasar a les opcions -FP específica de grau mitjà i grau superior- que han de substituir-la amb la implantació de la LOGSE.

4.1.2 Les promocions de graduats

Els alumnes que han assolit la graduació final en la FP -tant la FP-1 com la FP2- es troben repartits de manera molt desigual en les distintes branques de la formació professional. Aquesta distribució encara resultaria molt més desequilibrada si s'hagués considerat la variable sexe, cosa que en la Taula 2 no ha estat contemplada. Per tal d'analitzar quins professionals forneix l'actual

²³ Confiem que no se'ns acusi de frívols si gosem demanar un esforç nacional per a introduir una nova denominació col·loquial per a una etapa educativa que, de moment, sol designar-se amb les sigles estèticament més dissortades de tota la història de la educació a Catalunya, tant si es pronuncien amb fonètica manllevada del castellà com si es fa amb ortodòxia fonètica catalana.

²⁴ No són les xifres canviades d'ordre, sinó les dades oficials del Departament d'Ensenyament.

²⁵ Més facilitats per a la inserció que la FP de primer grau, accés directe a estudis universitaris de cicle curt...

FP inicial al mercat de treball, es presenten les xifres relatives a les persones graduades per graus i branques formatives²⁶. La taula 2 recull les persones que han culminat els estudis de FP-1 i FP2, atenent les branques que concentren més del 50% dels graduats per a tota Catalunya. Les dades són suficients per a demostrar un dels fenòmens més evidents de l'estudi sobre les persones que han cursat i finalitzat la FP inicial.

Taula 2. Branques que concentren més del 50% dels graduats/des en FP. Catalunya, 90/91-93/94

Branques		Graduats/des		Branques	
		FP-1	FP-2		
90/91	Administratiu	10,095	6,457	Administratiu	90/91
	Electricitat/Electrònica	4,251	2,093	Electricitat/Electrònica	
	Sanitària	1,787	952	Sanitària	
	Perruqueria i Estètica	1,466	860	Llar	
91/92	Administratiu	10,776	5,577	Administratiu	91/92
	Electricitat/Electrònica	4,232	2,145	Electricitat/Electrònica	
	Perruqueria i Estètica	1,718	1,107	Sanitària	
	Sanitària	1,654	630	Llar	
92/93	Administratiu	11,594	6,623	Administratiu	92/93
	Electricitat/Electrònica	4,462	3,298	Electricitat/Electrònica	
	Sanitària	2,602	1,272	Sanitària	
	Perruqueria i Estètica	1,895	604	Llar	
93/94	Administratiu	11,597	7,525	Administratiu	93/94
	Electricitat/Electrònica	4,831	2,692	Electricitat/Electrònica	
	Sanitària	2,882	1,251	Sanitària	
	Perruqueria i Estètica	2,007	614	Delineació	

Font: IEC i Departament d'Ensenyament

Les tres quartes parts de l'alumnat es concentren en tan sols quatre branques entre totes les existents en la FP de la llei de 1970: l'Administrativa i Comercial, l'Elèctrica i l'Electrònica, i la Sanitària. I ja ocupant el tercer o quart lloc de la classificació, i en funció de si es parla de la formació de primer grau o la de segon, entrarien les branques de Llar i, tímidament Delineació, per a FP2, i la de Perruqueria i Estètica per a FP-1. Hi ha gairebé una correspondència total entre les branques majoritàries dels dos graus d'FP, només amb alguns intercanvis entre les branques de Perruqueria i Estètica, Llar i Delineació.

Si s'hagués inclòs la variable gènere, s'hagués pogut evidenciar en quina mesura aquesta variable juga un paper determinant pel que fa a la tria de la branca a estudiar. Les dones s'agrupen preferentment en les branques d'Administratiu, Sanitària, Perruqueria i Estètica i Llar, mentre que la distribució del gènere masculí restaria gradualment un xic més repartida: incloent-se la

²⁶ Només hi ha dades disponibles fins al curs 1993-1994.

majoria en la branca d'Electricitat i Electrònica, seguida successivament per la d'Administratiu i Comercial, l'Automoció, el Metall o la Delineació.

Aquestes dades confirmen allò que tantes vegades s'ha dit de l'actual sistema d'FP inicial. Si s'observen els seus trets generals més marcats, no és exagerat afirmar que la FP prevista a la Llei General d'Educació de 1970 s'ha especialitzat en la provisió, d'una banda, de dones administratives i professionals mitges de la sanitat, la perruqueria o la llar (tot i que les darreres tres branques en menor volum que la primera), i per altra banda, homes capacitats per a les ocupacions relacionades amb l'electricitat, l'administració i aquelles més properes al sectors industrials com el metall, l'automoció o la delineació. Aquests perfils dominants -que constitueixen una tònica gairebé inamovible per a la totalitat dels cursos- són el resultat d'una oferta formativa feta al marge de l'evolució del sistema productiu i, per tant, centrada en les inèrcies endògenes del sistema educatiu que, durant vint anys, ha mantingut i reproduït *ad infinitum* els mateixos motlles per a planificar i ordenar la seva oferta d'FP inicial.

La situació de Catalunya es reproduïx de forma gairebé idèntica a Espanya. L'estudi del CIS, *Los jóvenes ante el sistema educativo*²⁷, constata els mateixos fenòmens observats en el cas català: descens del nombre de matriculats en FP-1, concentració dels matriculats entre 3 branques principals enfront les 21 existents, o la feminització i masculinització de certes especialitats. En molts aspectes les conclusions d'aquest estudi redactat al 1991 subsisteixen, salvaguardant algunes modificacions, per a la resta d'anys següents.

Però, més que comentaris sobre aspectes qualitatius del sistema ja suficientment tractats en el debat sobre la FP versió 1970, les dades analitzades suggereixen una reflexió menys habitual sobre l'escassetat d'efectius que el sistema posa a disposició del mercat de treball o, dit d'una altra manera, la dimensió massa reduïda de l'actual sistema d'FP inicial a Catalunya i a Espanya. A principis de la dècada dels noranta²⁸, la proporció d'alumnes matriculats en escoles secundàries tècniques superiors, enfront el total d'alumnes matriculats en escoles secundàries, era d'un 37%, 18 punts per sota de la mitjana dels països membres de la Unió Europea (55%). Alemanya comptabilitzava un 65%, França un 61% i Itàlia un 70%. Tot i que es puguin trobar alguns "consols" en el mateix marc de la Unió -els casos anglès o grec que no superen la proporció del 20%- no hi ha dubte que les proporcions en l'Estat espanyol són realment minses. Cal tenir present, a més, que la implantació de la LOGSE significarà una reducció en les dimensions del sistema d'FP inicial i pot equiparar la situació espanyola amb la grega o l'anglesa²⁹.

²⁷ CIS, *Los jóvenes ante el sistema educativo*. Col·lecció Estudios y Encuestas, 1991.

²⁸ Dades recopilades a l'*Informe sobre el Desarrollo Humano*, 1994, PNUD.

²⁹ La desaparició de la FP de primer grau comportarà la *desaparició* de més de la meitat dels efectius que actualment es comptabilitzen en l'esmentat 37%. L'extinció de la FP de segon grau i la seva substitució per la FP de grau mitjà i la de grau superior podria significar, des d'una interpretació optimista, el manteniment de l'actual nombre d'alumnes inscrits i un cert increment del de graduats a causa de la durada inferior dels cicles formatius. En tot cas, però, estem parlant de reduir a la meitat els actuals efectius de la FP inicial.

¿Quins problemes aporta, per a la inserció professional dels seus titulats, un sistema d'FP inicial de dimensions tan reduïdes? L'experiència recent de Catalunya i Espanya, que han viscut episodis de resposta positiva del sistema d'FP inicial a les demandes de tècnics qualificats del teixit productiu, semblaria avalar que no n'aporta cap. Durant el període 1985-1991, la formació professional va tenir una bona resposta a la demanda de les empreses:

Aquest sistema, fins aleshores gairebé ignorat, va ser utilitzat intensivament en la fase d'expansió econòmica i ha estat capaç de satisfer les necessitats empresarials: ha facilitat tècnics i operaris qualificats (o fàcilment qualificables) en nombre gairebé suficient i en el temps requerit. Pot afirmar-se amb rotunditat que, almenys, no ha estat un fre per al creixement. Cap altre sistema europeu no ha passat per una prova semblant (Farriols, Francí i Inglés, 1994; 96)

Remarquem que es van proporcionar els tècnics i treballadors qualificats en nombre gairebé suficient. Efectivament, durant el període esmentat la demanda de les empreses superava la disponibilitat de tècnics i operaris qualificats, però no fins al punt del colapso, no fins al punt d'arribar a ser un fre per al creixement. Una dràstica reducció de la mà d'obra qualificada aportada per la FP inicial al mercat de treball -hipòtesi més que probable almenys en la primera fase de la implantació de la reforma- pot erigir-se en fre al creixement en futures fases d'expansió. Si la capacitat de resposta del sistema d'FP inicial és excessivament *selecta* - quantitativament molt inferior a les necessitats empresarials- la tendència general de les empreses serà el recurs a d'altres vies de reclutament i formació de tècnics i operaris qualificats³⁰, menys adequades i/o més costoses que l'enfortiment quantitatiu de la FP inicial. La poca disponibilitat en el moment i lloc requerits genera una manca d'ús que, lamentablement, amenaça de retornar la FP inicial a l'espai marginal que fins no fa tants anys havia ocupat a Catalunya.

4.2 Titulats d'FP i atur registrat

El registre de persones aturades hauria de poder aportar sèries estadístiques exhaustives sobre les característiques i evolució dels diferents grups o col·lectius que integren les files de la desocupació. S'ha afirmat reiteradament -i sense cap mena d'exageració- que l'atur és un dels problemes/reptes principals d'aquest final de mil·lenni a nivell mundial. L'enorme dimensió i transcendència humana de la qüestió requeriria, entre moltes altres mesures, un aprofundiment en el coneixement de la situació i les característiques reals de les persones afectades. En cas contrari, les polítiques actives contra la desocupació es basen en un empirisme amb pocs horitzons, s'executen a

³⁰ Contractació de joves amb bona formació però mancats de competències professional (tipus titulats de BUP/COU actuals), reciclatge de treballadors adults, contractació per sobre del nivell de qualificació realment necessari...

palades i rarament se n'avaluen resultats i impactes. Aquesta realitat ha estat constatada -amb un cert aire de desesperació- per alguns autors:

L'única conclusió de tot això és que resulta impossible trobar qualsevol lògica en la forma en què l'Administració distribueix els enormes recursos financers, materials i humans que mobilitza per a la formació ocupacional (F.Enguita, 1990; 175).

La pobresa de les dades d'atur disponibles les fan pràcticament inservibles per a formular conclusions sobre els efectes de l'atur en el col·lectiu de titulats d'FP. No ens permeten de saber les franges d'edat dels titulats aturats, ni els efectes de l'atur en els titulats de les diferents branques i especialitats, ni les durades dels períodes d'atur, etc. No es possible de determinar, a partir d'aquestes dades, si la FP inicial afavoreix una posició comparativament més bona en el mercat de treball que altres tipus de formació. Només es possible formular algunes consideracions molt epidèmiques que són les que hem incorporat a aquest apartat.

En les Taules següents -de la Taula 3 a la 9- es recullen dades d'atur per nivells acadèmics de les persones que declaren estar en un procés de recerca de feina. Hem examinat els fons estadístic de les dues institucions públiques que a Catalunya gestionen la demanda de treball: l'Inem i el Servei Català de Col·locació. En tots dos casos s'han incorporat també dades de les persones registrades a l'atur corresponents a la resta de nivells formatius, la qual cosa permet d'establir algunes comparacions, especialment respecte als grups més propers (com els titulats d'EGB i BUP).

La Taula 3 presenta les dades de l'atur registrat a l'INEM³¹ segons la titulació acadèmica declarada pels aturats (l'àmbit és Catalunya i el període és el comprès entre 1991 i 1995). La datació de les dades a desembre de cada any respon tan sols a un criteri de comparació (ja que interanualment l'atur ve molt determinat per factors de tipus estacionari) entre els diferents anys del quinquenni.

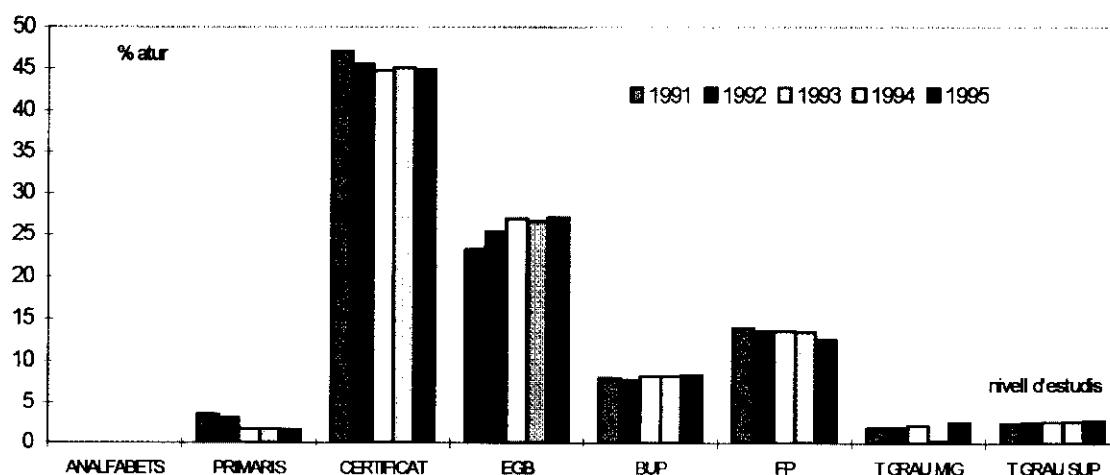
³¹ L'INEM entén per aturats les persones que cobrant o no prestacions s'enregistren a l'atur comunicant un desig real de cercar feina de forma activa

Taula 3. Atur registrat per nivells d'estudis. Catalunya, 1991-1995

Nivells acadèmics	1991	1992	1993	1994	1995
Analfabets	238	130	20	14	20
% respecte el total	0,08	0,04			
Estudis primaris	9.701	8.569	6.099	5.890	4.739
% respecte el total	3,58	3,07	1,71	1,69	1,59
Certificat d'escolaritat	127.177	127.041	159.394	156.307	133.261
% respecte el total	47,04	45,62	44,79	45,07	44,92
EGB	62.709	70.559	95.826	92.093	80.420
% respecte el total	23,19	25,33	26,93	26,55	27,10
BUP	21.658	21.932	29.306	28.541	24.906
% respecte el total	8,01	7,87	8,23	8,23	8,39
FP	37.602	37.839	48.297	46.711	37.310
% respecte el total	13,90	13,58	13,57	13,47	12,57
Titulació grau mitjà	4.932	5.402	7.628	7.776	7.414
% respecte el total	1,82	1,93	2,14	0,22	2,49
Titulació grau superior	6.337	6.964	9.246	9.408	8.578
% respecte el total	2,34	2,50	2,59	2,71	2,89
Total	270.354	278.456	355.816	346.740	296.648

Font: Inem. A desembre de cada any

Gràfic II. % Atur registrat per nivells acadèmics

La gràfica II, elaborada a partir de les dades de l'Inem, posa de manifest dues reflexions rellevants:

- La tònica predominant pel que fa a la distribució dels nivells d'atur segons els estudis ha estat coincident al llarg de tots els anys observats: en primer lloc, se situen els demandants amb certificat d'escolaritat, seguits pels d'EGB i FP.

- La proporció de gent aturada amb un nivell acadèmic de FP sempre oscil·la al voltant del 13% acusant un lleu descens en la finalització del període, mentre que els estrats de BUP i EGB el tanquen amb un petit augment.

En una primera observació, resulta força evident que la proporció d'aturats és més gran a mesura que disminueix el nivell acadèmic (excepte els estudis primaris ja que molt poca gent declara posseir només aquest nivell). Tot i així, convé fer alguns matisos. En primer lloc, alguns segments del mercat de treball disposen d'un major nombre de persones aturades a causa de la constant dinàmica d'entrades i sortides del món laboral, propiciada a més per l'eventualitat de la majoria dels contractes. Aquest és un factor que cal tenir molt present en la interpretació de les dades de l'atur. Així, si ho miréssim pel costat de la contractació seran precisament els grups amb major índex d'atur els que registren un volum de contractes superior. En segon lloc, també cal recordar, pel que fa als registres de demandants que utilitzen el canal de l'Inem com a instrument per a la recerca de feina, val a dir que a mesura que augmenta el nivell acadèmic aquest canal es va desestimant a favor d'altres vies de col·locació.

En les quatre demarcacions provincials catalanes, i durant el mateix període, es reitera per a Lleida i Girona un descens en els demandants amb FP-1 acompanyat d'un augment en els de FP2. A Tarragona i Barcelona s'acusa la pujada per a totes dues etapes de la formació professional. Al 1995, totes les províncies tanquen amb un balanç més negatiu per als demandants de FP2, encara que, tal i com abans s'ha apuntat, la demanda registrada a l'Inem no només respon a aquelles persones que demanen feina, sinó també a aquelles que mantenen un vincle de subsidiarietat econòmica amb la institució. Aquestes conclusions es deriven de la lectura de les següents taules.

Taula 4. Demandants aturats registrats. Lleida, 1991-1995

Any	FP-1	FP-2	Total
1991	298	141	439
1992	260	145	405
1993	323	230	553
1994	350	272	622
1995	244	197	441
Total	1.475	985	2.460

Font: Inem

Taula 5. Demandants aturats registrats. Girona, 1991-1995

Any	FP-1	FP-2	Total
1991	301	180	481
1992	353	179	532
1993	401	222	623
1994	411	282	693
1995	298	222	520
Total	1.764	1.085	2.849

Font: Inem

Taula 6. Demandants aturats registrats. Tarragona, 1991-1995

Any	FP-1	FP-2	Total
1991	519	289	808
1992	584	315	899
1993	595	395	990
1994	624	423	1.047
1995	591	391	982
Total	2.913	1.813	4.726

Font: Inem

Taula 7. Demandants aturats registrats. Barcelona, 1991-1995

Any	FP-1	FP-2	Total
1991	4.935	1.293	6.228
1992	4.078	2.573	6.651
1993	6.010	3.522	9.532
1994	7.531	4.319	11.850
1995	5.815	3.713	9.528
Total	28.369	15.420	43.789

Font: Inem

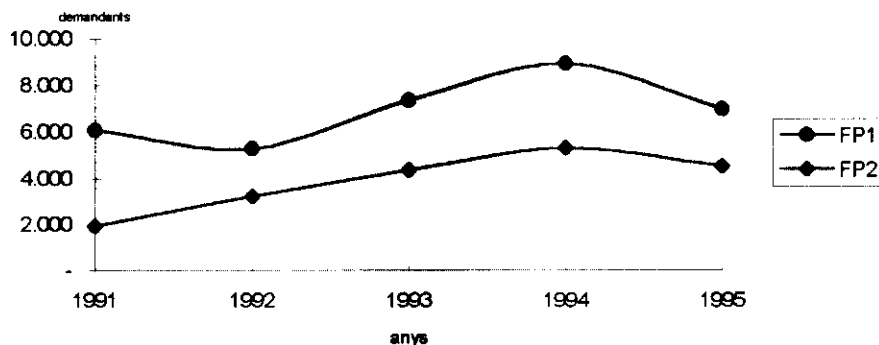
L'evolució dels índexs d'atur dels titulats d'FP a Catalunya queda reflectida a nivell agregat en el gràfic següent. La tendència dels índexs respectius camina paral·lela a la situació general de l'economia catalana per a aquest mateix període. L'anàlisi diferenciat per FP-1 i FP2 semblaria denotar que la situació s'agreuja més per als demandants de primer grau. Aquí, però, cal tenir en compte dos aspectes: d'una banda, que en termes absoluts són més les persones amb el primer que amb el segon grau; de l'altra, hi ha l'efecte de la primera demanda, és a dir, una entrada més massiva a les llistes de l'Inem per part de joves a partir dels 16 anys, majoritàriament després d'haver finalitzat la seva etapa formativa a la FP-1.

Taula 8. Demandants aturats registrats. Catalunya, Desembre 91-95

	FP1	FP2
1991	6.053	1.903
1992	5.275	3.212
1993	7.329	4.369
1994	8.916	5.296
1995	6.948	4.523

Font: Inem

Gràfic III. Evolució demandants aturats en FP-1 i FP-2

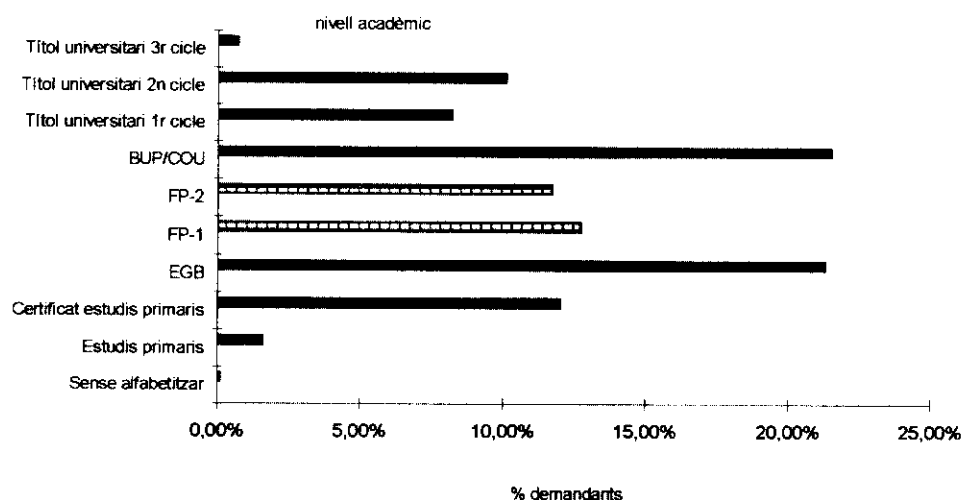
El registre del Servei Català de Col·locació, per contra, presenta una distribució força divergent en comparació amb l'estadística d'atur de l'INEM. En part, per la recent posada en marxa d'aquest servei arreu de Catalunya i, en part, perquè seguint la tònica d'especialització de les vies de recerca de feina, també el Servei Català atreu un determinat tipus de demandant en consonància amb les característiques de l'oferta dels seus serveis. Per nivells acadèmics, tal i com mostra la taula 9, el grup de BUP/COU, juntament amb el d'EGB (només per sota del primer en 478 persones), precedeix als de FP-1 (14.016 persones menys que el segon classificat). Com que el SCC no abona prestacions econòmiques i actua principalment com un agent d'intermediació entre demandes i ofertes al mercat laboral, aquesta redistribució de demandants correspondria més a un indicador sobre recerca activa d'ocupació.

Taula 9. Demandants del Servei Català de Col·locació per estudis. Catalunya, Maig-95/Maig-96

Nivell acadèmic	Catalunya	% s/total
Sense alfabetitzar	245	0,10%
Estudis primaris	2.702	1,60%
Certificat estudis primaris	19.679	12,00%
EGB	34.806	21,30%
FP-1	20.790	12,70%
FP-2	19.126	11,70%
BUP/COU	35.284	21,50%
Títol universitari 1r cicle	13.375	8,20%
Títol universitari 2n cicle	16.556	10,10%
Títol universitari 3r cicle	1.225	0,70%
Total	163.788	100%

Font: SCC

Gràfic IV. % demandants segons nivell acadèmic

Entre el mes de maig de 1995 i el de 1996 destaca l'elevat percentatge de demandants de feina dels col·lectius amb formació de BUP i EGB, bastant per sobre dels titulats en FP, que podrien en aquest cas comparar-se amb el percentatge de la gent titulada en carreres universitàries de segon cicle. Igual que en les dades de l'INEM, el primer grau d'FP registra més demanda d'ocupació que no pas el segon (12,70% i 11,70% respectivament). La gran presència de nivells com el BUP o títols universitaris -col·lectius que tradicionalment a l'INEM mostren índexs més baixos- es podria deure a moltes causes, però en especial a factors de caire més cultural com ara una major confiança en el SCC com a instrument de recerca d'activitat. Tot i així no és menyspreable la quota assolida per les persones amb certificat, precisament les que gaudeixen de menys indefinició en la durada dels seus contractes.

Quan s'estudia el mercat de treball és habitual fer referència per separat a cadascuna de les situacions de les persones respecte a la seva activitat laboral. Aquest tipus d'anàlisi es basa en dades de nivell o stocks de variables i encara que disposa d'una significació rellevant sobre la situació dels titulats d'FP en el mercat de treball, proporciona una visió fragmentada i estanca.

Aspectes com la mobilitat i la rotació de llocs de treball afecten sens dubte i molt directament les xifres d'atur que s'han presentat.

4.3 Presència en el *ranking* d'ofertes de treball

A Catalunya no existeix cap organisme destinat a la recollida i sistematització de dades relatives a l'oferta de treball existent en el mercat. Malgrat aquesta matisació, hem considerat pertinent abordar la qüestió de l'oferta amb la finalitat d'entreveure en quines ocupacions les empreses demanden, majoritàriament, persones amb formació professional. Les dades aportades serveixen exclusivament per a il·lustrar algunes consideracions d'interès.

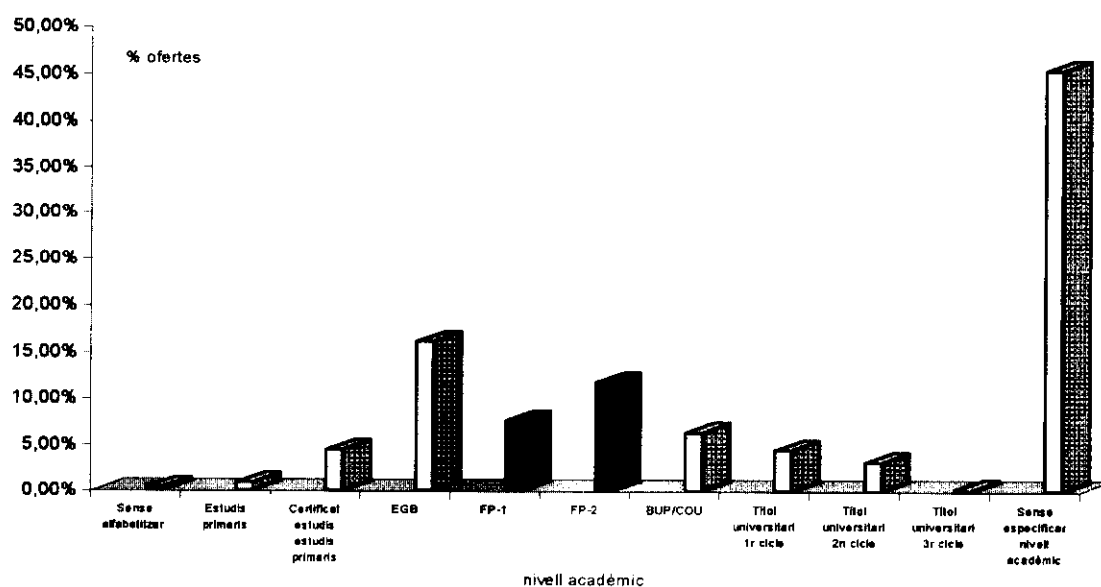
El Servei Català de Col·locació no detalla quines ocupacions es contemplen en el seu registre d'ofertes però sí que les classifica en funció del nivell acadèmic reclamat. Per al període maig 1995/maig 1996, gairebé la meitat de les ofertes de les empreses catalanes no han precisat el nivell acadèmic dels candidats. Un percentatge considerable que redueix l'anàlisi als nivells acadèmics reclamats en l'altra meitat llarga de les ofertes de treball. Aquestes dades, però, s'haurien d'analitzar en funció de les ocupacions que son exposades al SCC, ja que com l'Inem aquest servei podria estar captant un tipus d'oferta de treball relativament poc qualificada i que, per tant, no precisa de nivells específics de formació i qualificació per a la seva cobertura.

Taula 10. Ofertes per nivell acadèmic al Servei Català de Col·locació. Catalunya, Maig-95/Maig-96

Nivell acadèmic	% s/total
Sense alfabetitzar	0,30%
Estudis primaris	0,80%
Certificat estudis primaris	4,40%
EGB	16,00%
FP-1	7,60%
FP-2	11,70%
BUP/COU	6,30%
Títol universitari 1r cicle	4,40%
Títol universitari 2n cicle	3,10%
Títol universitari 3r cicle	0,10%
Sense especificar nivell acadèmic	45,30%
Total	100%

Font: SCC

Gràfic V. % d'ofertes segons nivell acadèmic

Com s'observa al gràfic V, eliminant les ofertes sense especificació, després del 16% d'EGB el col·lectiu d'FP2 és el segon més demanat en un 11,70% de les ofertes, seguit per la FP1 amb un 7,60%. La posició d'aquests dos grups resulta força òptim si es compara amb altres nivells d'estudis com ara el de BUP/COU, si bé cal relativitzar molt aquestes dades perquè tant el SCC com l'INEM actuen com a dues vies de gestió d'una tipologia d'ocupació més aviat titulada com a poc qualificada. D'altra banda, l'alt nivell de sol·licituds de titulats en EGB s'explica pel grau elevat de mobilitat i precarietat en la contractació d'aquest col·lectiu, que el fa protagonista de moltes de les demandes de mà d'obra poc qualificada.

El darrer estudi de l'Observatori del Mercat de Treball de la província de Barcelona, examina les característiques fonamentals de les 15 ocupacions més ofertades a les oficines de l'INEM, així com les 15 més ofertades a *La Vanguardia* i *El Periódico*, en les seves edicions del diumenge. A la taula 11 es

recullen, d'aquestes 15 primeres ocupacions, les 4 amb requeriments d'FP.. L'anàlisi de premsa es presenta separatament a la taula 12.

Taula 11. Ocupacions més ofertades a l'inem i requeriments acadèmics. Barcelona, 1994

Ocupacions	Rànk	Ofertes	Titulació requerida	% sobre ofertes
Empleat/da administratiu	1a	2,755	FP-2 Admiu. i Comercial FP-1 Admiu. i Comercial	24,25% 21,60%
Caixer/a de comerç	5a	842	FP-2 Admiu. i Comercial FP-1 Admiu. i Comercial	66,27% 62,11%
Cosidor/a a màq. industrial	7a	641	FP-1 Moda i Confecció	6,08%
Peó Siderometal·lúrgia	10a	522	FP-1 Metall	6,51%

Font: Observatori del Mercat de Treball. Inem-Barcelona

Taula 12. Ocupacions més ofertades a premsa i requeriments acadèmics. Barcelona, 1994

Ocupacions	Rànk	Ofertes	Titulació requerida	% sobre ofertes
Empleat/da administratiu/va	5a	359	FP-2 Admiu. i Comercial	15,60%

Font: Observatori del Mercat de Treball. Inem-Barcelona

L'empleat administratiu s'erigeix com l'ocupació que més sol·licita titulats amb FP, amb preponderància dels titulats d'FP2 sobre els d'FP1 (hi ha pocs punts de diferència al canal Inem, però molts al canal premsa). Aquests titulats també han estat sol·licitats per a cobrir places de *caixer de comerç*, ocupació que encobreix sovint tasques de dependent de comerç. En posicions més secundàries, apareixen els *cosidors de màquina industrial* i els *treballadors de la metal·lúrgia*.

Assenyalem, finalment, algunes consideracions de caire més qualitatiu sobre les tendències més recents de les ocupacions. D'entre les ocupacions que l'INEM selecciona com de *recent expansió*³², els nivells formatius requerits estan repartits entre la FP2 i l'EGB, seguits dels estudis universitaris, tot i que que aquesta distribució varia en funció dels diferents sectors productius. Per exemple, en el sector serveis més d'un terç de les ocupacions requereixen estudis universitaris, el 20% estudis d'EGB, i una quarta part estudis de FP2. Tanmateix, en el sector industrial els requisits es concentren en gairebé dos terços per als estudis d'FP2. A la construcció, els requisits educatius disminueixen a persones amb certificat, però el segon nivell més exigít el configuren també els titulats d'FP2.

³² Información sobre el Mercado de Trabajo, Resumen anual de datos de l'Observatorio Ocupacional, 1993.

4.4 Els tipus més freqüents de contractació laboral

Es recullen, en aquest apartat, algunes dades de contractació creuades amb la variable nivell acadèmic, dades que il·lustren com i quants titulats d'FP s'insereixen en el mercat de treball. Només es disposa d'aquestes dades a nivell estatal, ja que a nivell provincial i/o autonòmic només apareixen les xifres absolutes de contractació sense desagregar-ne la informació per la variable educació. Tot i així, malgrat aparèixer a nivell estatal, la informació d'aquest apartat és perfectament extrapolable a la realitat catalana, ja que les grans característiques que dominen l'actual situació de la contractació difereixen poc entre Espanya i Catalunya.

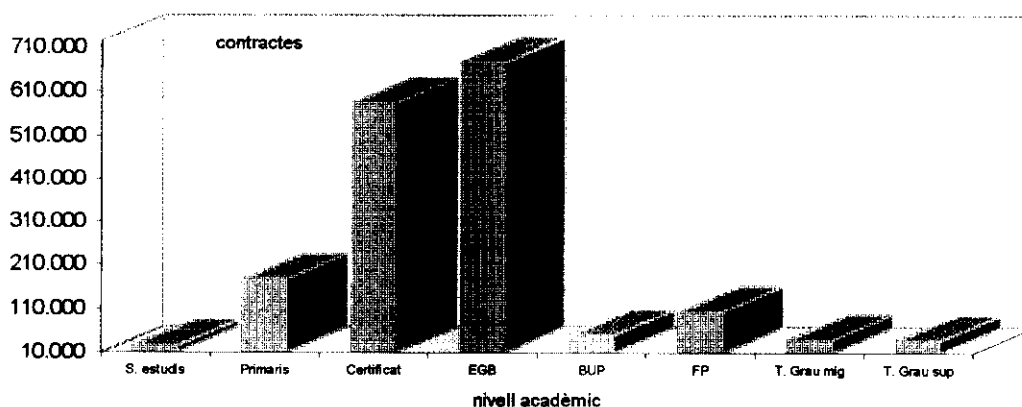
De l'*Informe sobre Estadística de Contratos* que edita el Ministerio de Trabajo, s'han agafat les darreres dades disponibles corresponents al període gener-març de 1995. Per als tres primers mesos de 1995, s'han enregistrat els següents contractes per nivells acadèmics i per grups quinquennals d'edat que es mostren a la taula 13 i el seu respectiu gràfic.

Taula 13. Contractacions segons nivell acadèmic i edat. Espanya, Gener-Març 1995

Edat	S. estudis	Primaris	Certificat	EGB	BUP	FP	T. Grau mig	T. Grau sup
<20	1.873	8.697	43.104	70.056	2.656	7.589	235	62
20-24	5.345	25.175	117.494	187.294	17.229	38.104	10.000	4.807
25-29	4.923	28.551	110.146	147.978	14.303	27.513	14.983	16.447
30-34	3.379	25.794	86.513	99.578	7.333	14.053	6.718	8.729
35-39	2.541	22.641	70.017	61.837	3.883	6.970	3.586	4.938
40-44	1.871	18.356	54.072	42.228	2.020	4.110	1.699	1.687
45-49	1.715	17.152	45.313	32.487	1.227	2.928	1.088	737
50-54	1.420	13.854	30.708	20.090	646	1.712	635	480
55-59	1.313	10.664	18.211	10.471	299	858	289	200
>60	795	5.502	7.835	4.483	173	557	178	158
Total	25.175	176.386	583.413	676.502	49.769	104.394	39.411	38.245

Font: Estadístiques de contractes. Ministerio de Trabajo

Gràfic VI. Contractes segons nivells acadèmics

Com pot comprovar-se, la màxima concentració de contractacions es troba en els nivells de qualificació més baixa (estudis primaris, certificat d'escolaritat i EGB). Els titulats en formació professional representen un 6,16% de la contractació total. Aquest signe, però, no ha de titllar-se de negatiu ja que pot significar que els titulats de formació professional no es veuen tan afectats per l'eventualitat dels contractes com els col·lectius amb una qualificació professional baixa.

Pel que fa als grups d'edat -igual que en la resta de nivells educatius- les contractacions s'acumulen al voltant de la franja dels 20-34 anys, essent la de 20-24 la de major proporció, un grup tradicionalment també més marcat per l'eventualitat i constant rotació laboral dins el mercat de treball.

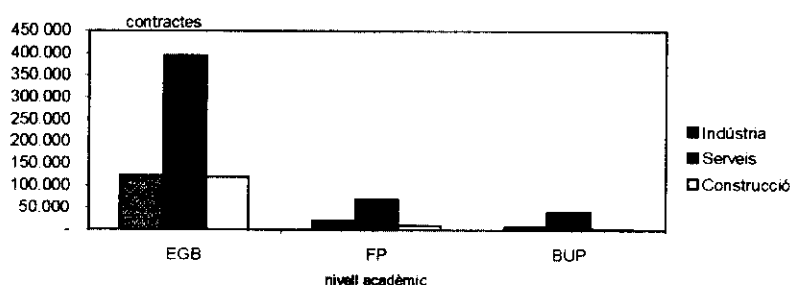
Per sectors econòmics, la taula 14 reflecteix el nombre de contractacions, considerant aquesta vegada els grups educacionals propers. La terciarització de l'economia es fa palesa, ja que el major registre de contractes es focalitza al sector serveis.

Taula 14. Contractes de treball per sector econòmic segons estudis. Espanya, Gener-Març 1995

	EGB	FP	BUP
Indústria	122.467	20.787	6.518
Serveis	395.304	68.858	40.480
Construcció	120.846	10.312	2.291

Font: Estadística de contractes. Ministerio de Trabajo

Gràfic VII. Contractes per sector i nivell estudis

Si incrementem la segmentació de l'activitat econòmica (vegeu taula 15), trobem que els volums més destacables de contractacions de titulats d'FP2 es concentren en els sectors d'"Altres serveis", "Assegurances i finances" i "Comerç, hosteleria i reparació". En els dos casos darrers, les dades responen molt més a la contractació de personal administratiu en general que no pas a professionals específics d'aquests sectors. En el cas dels "altres serveis" les dades amaguen peons o personal de qualificació indiferent per a la tasca que es realitza.

Això entroncaria amb les dades exposades a la segona columna de la taula 15, en la qual s'aprecia que els administratius apleguen el percentatge més elevat

de contractes, seguits dels professionals tècnics en general i dels peons. Val a dir que no sempre la formació s'adiu a l'ocupació per a la qual s'ha estat contractat, perquè fenòmens com la subocupació esbiaxen una primera lectura de les dades.

Taula 15. Contractacions segons activitat econòmica i grup d'ocupació per nivell d'estudis.
Espanya, Gener-Març 1995

Activitat econòmica	FP	Grup d'ocupació	FP
Agricultura	4.437	Profes. tècnics	17.002
Energia i aigua	497	Directius	330
Químiques mineres	2.199	Administratius	24.232
Trans. de metall	9.228	Comercials, venedors	6.969
Altres manufactures	8.863	Hosteleria, seguretat	10.972
Construcció	10.312	Agricultura i Pesca	4.415
Comerç, hoste., reparació	20.116	Indústria, mineria, tèxtil	2.124
Transp. i comunicacions	2.968	Calçat, mobles, electricitat	10.294
Assegurances financ.	21.319	Plàstic, construc., conduct.	11.523
Altres serveis	24.455	Peons	16.533

Font: Estadístiques de contractació. Ministerio de Trabajo

L'Observatorio Ocupacional de l'Inem-Madrid (taula 16) estudia els grups ocupacionals més contractats diferenciant la FP-1 de la FP2, tot i que associa aquests grups, quan a comportament laboral, amb els que disposen de l'EGB i els que tenen una titulació de BUP/COU. Així la FP-1 s'identifica amb l'EGB i per tant ens trobem en presència d'ocupacions de baixa qualificació (són les que ocupen el primer lloc de la llista), mentre que la FP2, tractada conjuntament amb el BUP/COU, situa el personal adiministratiu en primer terme, deixant els no qualificats en una segona posició.

Taula 16. Grups ocupacionals més contractats per nivell acadèmic. Espanya, 1993

EGB, FP-1	Treballadors/es no qualificats/des
	Dependents/tes de comerç
	Empleats/des administratius/ves
	Manobra
	Personal de neteja
	Cambrers/es i similars
BUP, COU, FP-2	Empleats/des administratius/ves en general
	Treballadors/es no qualificats/des
	Dependents/tes de comerç
	Auxiliars de clínica
	Estibadors, carregadors, embaladors
	Cambrers/es i similars

Font: Inem-Madrid. Observatorio Ocupacional

Destaca la repetició de grups professionals en els dos graus formatius, amb variacions en l'ordre i la presència un xic més alta de personal poc qualificat per als titulats d'FP-1. Així, manobres i personal de neteja només apareixen per a la FP1, a diferència dels auxiliars de clínica i personal de magatzem (estibadors, carregadors, embaladors) que apareixen per a FP2.

Un altre punt a considerar són les modalitats de contractació, que en aquest cas apareixen conjuntament amb les més habituals per a les persones amb un nivell de formació de BUP. Igual que en la majoria de nivells de formació, els contractes eventuais són les fórmules contractuals més utilitzades actualment en les relacions laborals. El 27,4% de les contractacions s'inscriuen en la modalitat d'obra o servei, un 23,3% són eventuais per circumstàncies de la producció i un 16,30% s'executen a temps parcial.

L'eventualitat en aquest sentit descriu una sinèrgia que correlaciona positivament la indefinició amb estrats superiors d'educació. Conseqüentment, més de la meitat dels contractes per a persones amb FP no són de durada indefinida, fet aquest que també es manté en el grup dels de BUP. Però, a diferència d'aquest darrer, el grup de formació professional disposa d'un conjunt important de contractes en les modalitats d'aprenentatge i pràctiques, sorgides arrel la darrera reforma laboral, com es constata en la taula 17. Les diferències són especialment marcades en el cas dels contractes de pràctiques³³, lògicament perquè la possessió del títol de BUP no és suficient per a ser-ne beneficiari.

Taula 17. Contractes de treball segons estudis per tipus de contracte. Espanya, Gener-Març 1995

	FP	BUP
Indefinit ordinari	4.502	3.935
Obra o servei	28.659	11.613
Eventual circ. prod.	24.428	11.729
Interinitat	8.928	3.306
Ll. nova activitat	6.557	4.004
Temporal	870	506
Temps parcial	17.022	12.013
Relleu	1	1
Sust. jubilació 64 anys	40	19
Pràctiques	9.090	—
Aprenentatge	2.480	1.648
Dones subrepresentades	31	19
Dones reincorporades	7	9
Joves <25 anys	62	32
Joves de 25 a 29 anys	31	22
Majors de 45 anys	103	87
Minusvàlids	48	35
Minusvàlids en CEE	57	9
Altres contractes	1.478	782
Total	104.394	49.769

Font: Estadística de contratos. Ministerio de Trabajo

³³ El contracte en pràctiques s'adreça a titulats universitaris o de formació professional de grau mitjà o superior en els quatre anys següents a l'acabament dels seus estudis. El seu objectiu és facilitar la pràctica professional dels estudis cursats.

5. Els processos d'inserció: l'experiència i el coneixement dels seus protagonistes

Un segon recurs emprat per a valorar el rendiment del sistema d'FP inicial en relació a la inserció professional ha estat una enquesta a una mostra de 100 titulats d'FP2 de Catalunya. No hem pretès que la mostra triada tingués valor representatiu. Hem volgut, això sí, que l'enquesta servís d'aproximació a evolucions recents en relació a les dades obtingudes en estudis precedents que han treballat amb mostres representatives³⁴ i que ens permetés d'avançar en la identificació d'obstacles i factors favorables a la inserció professional dels titulats d'FP.

5.1 Percepció i valoració de la formació rebuda

La percepció que els titulats d'FP de la mostra tenen de la formació que han rebut és majoritàriament positiva: un 83% considera que han rebut una formació bona (52%) o molt bona (31%). Aquesta constatació confirma el que ja es constata en estudis anteriors (vegeu INCANOP, 1988; 39). La percepció d'haver rebut una bona formació es basa, principalment, en tres aspectes:

- Els aprenentatges assolits en les matèries de l'àrea tècnica i en les matèries pràctiques. Hi ha una àmplia coincidència a valorar aquest aspecte com el més positiu de la formació rebuda.
- El segon aspecte més valorat ha estat la relació amb els professors, dels quals es valora especialment la seva dedicació i experiència.
- En menor mesura es considera que els estudis cursats han aportat coneixements útils tant en l'aspecte pràctic com en el teòric o, dit d'una altra manera, que els coneixements i habilitats fornides per la FP han tingut una utilitat posterior per als seus titulats. S'aprecia també que la FP ha facilitat una formació integral.

L'altra cara de la moneda, és a dir, allò que es valora més negativament de la formació rebuda, pot sintetitzar-se en dos punts:

- La principal valoració negativa se centra en les matèries comunes, que constitueixen la principal font de rebuig del currículum cursat. És, evidentment, el revers de la valoració positiva que reben les matèries tecnològiques. Sovint es considera que són matèries massa teòriques i innecessàries per al futur exercici professional. A més, se'ls atribueix

³⁴ INCANOP (1988 i 1992) i Herranz et al. (1992).

el defecte afegit de restar temps per al aprenentatge d'altres matèries a les quals se'ls atribueix més interès i utilitat (les tecnològiques).

- En un pla d'importància molt menys rellevant, també es critica el "nivell baix" que, ocasionalment, té l'ensenyament professional, el plantejament i la dinàmica d'algunes matèries pràctiques i l'aportació d'alguns professors.

Aquestes valoracions susciten algunes reflexions referides a problemes de fons de la FP inicial. En primer lloc, permeten de confirmar el desencert del plantejament més habitual de les matèries comunes. F.Enguita ha descrit amb ironia i expressivitat l'origen de la qüestió en el marc de la desvirtuació gradual de les previsions de la LGE en matèria de formació professional:

Para rematar la faena, a alguien se le ocurrió que los "pobres chicos" que tenían que ir a la Formación Profesional no podían verse privados de una formación humanística, etc. (ni los profesores de las horas correspondientes), y el horario se vio fagocitado, una vez más, por las materias tradicionales (...) Así, los jóvenes que huían del academicismo de la enseñanza general o eran expulsados de ésta por no desenvolverse de manera adecuada según sus cánones iban a encontrarse con que, donde se suponía que ya iban a quedar libres del escolasticismo y poder dedicarse a aprendizajes de utilidad más visible, les esperaba otra media taza de lo mismo de que ya se habían hartado con una: todo el curriculum general pero comprimido, *ad usum delphini*, para que no pudieran llegar a sentirse abandonados de la mano de Dios (F.Enguita, 1990; 127).

El rebuig a les matèries més acadèmiques del curriculum incideix en una qüestió cabdal de la FP inicial en aquest final de segle: la necessitat de trobar un equilibri entre els components de formació tècnica específica i els de formació de base. És un repte de gran volada, que xoca frontalment amb les inèrcies més arrelades de l'ensenyament general i de la FP inicial. El que l'experiència mostra és que l'esmentat equilibri no pot assolir-se amb una suma de components contra natura, com va fer-se en l'aplicació de la LGE.

La nova FP inicial, en aquest sentit, ha inclinat la balança cap als components de formació tècnica, alliberada com s'ha considerat d'una formació de base delegada en la frustrada formació professional de base. Aquesta opció, que de ben segur tindrà menys rebuig entre els futurs alumnes d'FP, corre el risc de generar una especialització excessiva i poc funcional amb les necessitats del sistema productiu. Aparentment, la recerca de l'equilibri s'ha ajornat fins d'aquí a vint anys.

Les respostes obtingudes permeten d'apreciar, un cop més, l'enorme valor que té l'aportació del professorat. És important constatar com l'aportació del professorat d'FP, sovint menystingut en la seva valoració social i poc recolzat per l'administració educativa, és valorada com un dels elements destacables d'una formació que també valoren positivament. Cal, doncs, mantenir aquest actiu important del sistema amb facilitats per a l'actualització i la formació

permanent³⁵, especialment importants per a un professorat que, a banda de les seves capacitats didàctiques, ha de mantenir un coneixement ajustat del món del treball, tant en els seus aspectes tecnològics com d'organització del treball.

A banda de les apreciacions sobre la formació rebuda en el centre escolar, també ens interessava constatar la percepció dels titulats d'FP sobre la formació rebuda en centres de treball. Tots els titulats de la mostra han cursat els seus estudis en un període en què l'experiència de la formació en alternança estava àmpliament estesa per tota Catalunya, la qual cosa feia possible de comprovar quina valoració en fèien.

En primer lloc, hem constatat que una gran majoria dels enquestats (79%) han fet algun període de pràctiques en una empresa. Aquesta és una constatació altament positiva, ja que dos terços dels enquestats provenen de la FP 2 i no han cursat cap Mòdul Professional, la qual cosa indica que és molt majoritària la realització de períodes de pràctiques fins i tot en el règim de voluntariat de la FP de segon grau. Dades com aquestes redueixen a fites assolibles el repte que significa l'obligatorietat de les pràctiques en la nova ordenació de la FP inicial.

Pel que fa a les característiques de les empreses que han acollit alumnes en pràctiques, podem destacar-ne les següents:

- Hi ha una distribució força equitativa entre empreses industrials i empreses del sector terciari
- La mida de les empreses respon amb bastanta precisió a la realitat de les empreses catalanes: la majoria de titulats ha fet pràctiques en empreses de menys de 50 treballadors. Aquest fet confirma que la implicació de la petita i mitjana empresa catalana és fonamental per a la viabilitat de la formació en alternança.
- La titularitat de les empreses ha estat principalment privada (85%), la qual cosa és també un bon indicador de salut de les pràctiques en empreses (és positiu que els principals beneficiaris potencials de les pràctiques tinguin una participació activa en el conjunt del programa). L'àmplia participació de l'empresa privada també indica que la mentalització sobre els aspectes positius que la formació en alternança té per a les empreses és cada cop més entesos, acceptats i defensats pels empresaris.

La durada dels períodes de pràctiques en empreses ha estat força variable. En el cas dels Mòduls Professionals experimentals, la durada de les pràctiques, que són obligatòries, està clarament delimitada en el disseny curricular de cada mòdul. En la FP vigent fins ara, com ja se sap, les pràctiques són

³⁵ Sobre els itineraris formatius del professorat que ha impartit els mòduls professionals experimentals, hi ha aportacions interessants a Sales i Sales (1995).

voluntàries. Això genera una certa dispersió en la durada de les pràctiques. Considerant-ho en mesos, les durades més habituals han estat les següents:

	% titulats
	34%
	21%
	17%
	12%
	7%
	5%
	4%

Agrupant dades, obtindríem que el 62% ha fet un període de pràctiques amb una durada entre dos i sis mesos. Destaca notablement que hi hagi un 21% de titulats que hagin fet dotze mesos de pràctiques³⁶. Amb el plantejament i l'estructura organitzativa que actualment les pràctiques en alternança tenen a Catalunya, aquest sembla un període excessivament llarg que augmenta els riscos d'unes pràctiques amb seguiment escàs i un valor formatiu com a mínim discutible.

Hi ha força correspondència entre les tasques desenvolupades -i els aprenentatges realitzats- en el centre de treball i la formació rebuda en el centre escolar. Els titulats expressen les tasques desenvolupades amb denominacions com *auxiliar comercial, manteniment, tècnic electricista, disseny de publicitat, fressador, control de qualitat, analista de laboratori...* No hem enregistrat cap crítica/denúncia d'abusos en les pràctiques. No hem constatat queixes d'alumnes que haguessin fet feina de bastaix a les empreses que els acollien. Això permet allunyar alguns fantasmes (o amenaces reals) sobre la qualitat de les pràctiques, amenaça que sovint ha servit per a fonamentar el rebuig a la idea mateixa de les pràctiques. Segur que hi ha coses a millorar però el punt actual no és negatiu ni s'han concretat de forma significativa fantasmes com el de l'explotació, mà d'obra barata...

Pel que fa a la valoració de les pràctiques realitzades, hi ha una majoria abassegadora de titulats (93%) que consideren que les pràctiques han millorat molt (50%) o bastant (43%) la seva formació. També convergeixen molt les raons que es donen per a fonamentar aquesta valoració positiva: d'una banda, es considera que les pràctiques fan possible l'aprenentatge de coneixements i habilitats pràctiques i, de l'altra, que permeten adquirir experiència laboral.

Aquest conjunt de constatacions -la bona acceptació per part dels alumnes i la implicació de les empreses- són una bona notícia per a la salut del programa de pràctiques en alternança. Confirmen que el que sens dubte hauríem de considerar el principal avenç de la FP inicial a Catalunya en el darrer decenni ha anat guanyant en solidesa i, per tant, en bones perspectives de futur. Són

³⁶ En les respostes al qüestionari hem enregistrat fins i tot dos casos en que el període de pràctiques en empreses s'ha allargat a tres anys.

unes bones condicions per a fer front al repte que significa la obligatorietat de les pràctiques en empreses en els cicles formatius de la nova formació professional.

5.2 Formació complementària

La informació aportada en aquest apartat permet de constatar una consciència molt estesa, entre els titulats d'FP, de la necessitat de complementar la seva formació. Es tracta d'una consciència que no es redueix a l'acceptació passiva d'un tòpic sinó que genera accions concretes. Així, un 73% dels enquestats declaren haver fet algun tipus de formació complementària des que va acabar els estudis de formació professional. Majoritàriament, la formació complementària ha consistit en cursos de formació ocupacional (37%), estudis universitaris (31%) o una altra branca d'FP (10%). També han fet cursos d'informàtica (7%), idiomes (4%) o especialitzacions diverses en cursos de formació contínua (7%). En pocs casos (3%) s'ha optat per intentar accedir a estudis universitaris de segon cicle a través del COU o per completar la formació a través d'un mòdul professional de nivell 3 (4%). Excepte en el cas dels cursos de formació ocupacional -subvencionats amb fons del Departament de Treball, el Pla FIP i/o el Fons Social Europeu- en la resta de casos el finançament dels cursos ha estat principalment a càrrec d'aportacions personals o familiars.

Les raons adduïdes per a fer aquestes formacions complementàries són fonamentalment dues: la primera, la més esmentada, millorar la formació; la segona, millorar l'"ocupabilitat" de cadascú, és a dir, augmentar les possibilitats d'èxit en la competència per a accedir a l'ocupació. Val a dir que aquesta és una expectativa que, com confirmarem més endavant, no té massa fonament fins i tot en l'experiència directa dels titulats d'FP de la mostra. Així, del 65% de titulats amb feina, el 61% havien fet alguna formació complementària i el 39% no n'havien fet. Però del 35% aturat, el 93% havia fet formació complementària i només el 7% no n'havia fet, amb la qual cosa la formació complementària pot ser un ajut i fins i tot un avantatge competitiu en alguns processos de selecció (pels coneixements que pot haver proporcionat i especialment per l'actitud del demandant que demostra). Però mai no pot entendre's com una condició indispensable per a trobar feina.

Cal remarcar que, de cara al futur, la gran majoria (93%) de titulats de la mostra són plenament conscients que els caldrà continuar completant la seva formació. El motiu més citat és la necessitat de "posar-se al dia", motiu més que probablement arrelat en la convicció que no fer-ho ha de comportar la pèrdua del lloc de treball (un altre dels motius esmentats és la necessitat de ser competitiu). En aquest sentit, aquestes promocions de tècnics han iniciat el seu periple pel mercat de treball amb una percepció clara del treball com a bé escàs i difícil d'aconseguir, d'una banda, i dels avantatges competitius que la formació pot proporcionar en la competència pels llocs de treball.

5.3 Situació laboral

Del total de persones de la mostra, un 65% declara tenir actualment una ocupació laboral remunerada. És una xifra inferior a les obtingudes en els estudis de l'Institut Català de Noves Professions³⁷ per als períodes 1982-1986 i 1986-1990:

Així com en l'estudi del 82-86 el 78% de la mostra havia trobat feina, en l'informe actual s'ha detectat que la proporció de Titulats d'FP2 que actualment treballa és del 68%; s'observa doncs, un descens estadísticament significatiu ($t=3'49$) dels Titulats d'FP2 (INCANOP, 1992;57)

Un 65% d'inserció, per tant, no s'aparta sensiblement del percentatge obtingut en el darrer estudi de l'INCANOP, ni tampoc dels percentatges d'ocupació obtinguts en el ja citat estudi del CIDE³⁸ sobre la inserció dels titulats d'FP2 en tres zones de la perifèria ibèrica: 63'5% en l'àrea del Ferrol, 61% en la de les conques mineres de l'Astúries central i 69'6% en l'àrea metropolitana del Gran Bilbao (dades a juliol de 1988). L'increment de l'aflluència, des de 1986, de nous tècnics especialistes a un segment del mercat de treball que no s'ha eixamplat al mateix ritme pot explicar la reducció en gairebé 13 punts percentuals en relació a l'índex d'inserció obtingut en el primer estudi de l'INCANOP.

Pel que fa a l'ocupació dels titulats de la mostra classificats per sexes, no hi ha diferències remarcables entre els percentatges de dones i homes que intenten i aconseguen, o no, accedir al mercat de treball amb el títol d'FP2. Aquesta dada està en sintonia amb el creixement important que l'ocupació femenina, especialment de les dones joves, ha experimentat en la darrera dècada.

	Sexe		
	Homes	Dones	
Amb feina	64%	66%	65%
Sense feina	36%	34%	35%

Destaca especialment el fet que un 55% dels tècnics enquestats ja treballaven mentre feien els seus estudis d'FP (xifra inferior a l'enregistrada en el segon estudi de l'INCANOP (65%), però superior a les enregistrades en les tres zones analitzades el 1988 en l'estudi del CIDE (Herranz et al., 1992; 66). Aquesta constatació reforça la tendència, ja apuntada, a combinar els estudis amb algun tipus d'ocupació que aporti ingressos propis als joves. En aquest sentit, els joves que cursen la FP2 no són una excepció, per bé que l'impacte del període 1992-1993 hagi rebaixat les possibilitats de combinar feina i estudis.

³⁷ Vegeu INCANOP (1988 i 1992).

³⁸ Vegeu Herranz et al. (1992;71)

Els titulats de la mostra se solen col·locar en empreses industrials i del sector serveis en proporcions relativament similars, tot i que una part no menyspreable dels col·locats en empreses del sector industrial hi exerceixen tasques de tipus administratiu. Pel que fa a les dimensions de les empreses, mesurades en termes del nombre de treballadors que ocupen, els percentatges confirmen el que ja comentàvem en relació a les pràctiques en alternança: la importància de la petita i mitjana empresa en la inserció dels titulats d'FP (que no deixa de reflectir la importància de la petita i mitjana empresa en el conjunt de l'economia catalana).

Nombre de treballadors	Percentatge sobre el total
1-25	48%
26-50	24%
51-200	12%
Més de 200	14%

Els llocs de treball aconseguits solen correspondre -almenys segons el que declaren els titulats de la mostra- a categories de tècnic o treballador qualificat. En els períodes inicials de treball la categoria més habitual és la d'aprenent:

Categoria quan va començar la feina	Percentatge sobre el total
Aprenent	26
Operari	22
Administratiu	19
Tècnic	14
Comercial	5
Altres	14
Total	100

Al cap d'un període de treball en l'empresa -que hauríem d'estimar en una mitjana de dos anys si tenim en compte que el 39% de titulats de la mostra han acabat els seus estudis d'FP entre 1993 i 1994 i que el 46% els ha acabat l'any 1995- els canvis de categoria enregistrats han estat els següents:

Categoria actual	Percentatge sobre el total
Tècnic	26
Operari	22
Administratiu	21
Aprenent	10
Comercial	7
Altres	14
Total	100

A banda dels lleugers increments de d'administratius i comercials, el principal canvi de categoria es produeix entre aprenents i tècnics. S'esbossa, per tant, un itinerari força habitual en la trajectòria en les empreses: contractació inicial com a aprenent per a passar posteriorment a la categoria de tècnic. No s'ha d'oblidar, de tota manera, la importància de la contractació per a tasques d'operari, que es manté en el mateix percentatge en les dues taules i que s'ha d'atribuir a l'hàbit de contractació de treballadors amb una qualificació superior a les tasques que els són encomanades.

La realització d'un període de pràctiques sembla ser un lleuger avantatge en l'accés al treball. Dels titulats que van fer pràctiques, el 66% té feina i el 34% restant no en té. Dels que no en van fer, el 63% té feina i el 37% no en té. Tot i que no es tracti de diferències molt apreciables, la balança s'inclina lleugerament a favor d'un cert impacte favorable de les pràctiques en la inserció ulterior dels qui les han fet. A mig termini, l'increment previsible de la valoració positiva de l'alternança per part dels empresaris, dels estudiants i dels mateixos centres d'FP ha d'anar accentuant una tendència que actualment només es mostra de manera molt incipient.

Pel que fa a la comparació entre els nivells d'inserció professional entre els titulats dels Mòduls Professionals experimentals i els del sistema vigent fins ara, les diferències no són remarcables. Dels que han cursat algun mòdul, el 66% declara tenir feina actualment i el 34% no en té. En el cas de la FP, el 68% té feina i el 32% restant declara no tenir-ne actualment. Probablement en el fet d'haver incorporat titulats de Mòduls Professionals a la mostra explica les diferències constatades en relació a l'índex d'inserció enregistrat en l'estudi INCANOP del període 1986-1990, que era precisament del 68%, el mateix que hem pogut registrar per als titulats de la FP 2 actual. D'altra banda, el fet que l'índex d'inserció dels titulats dels mòduls no estigui gaire per sota dels d'FP 2 pot servir -tot i que es tracti d'una mostra massa reduïda per a donar-li valor estadístic- per a esvair algunes de les incerteses sobre el valor que els empresaris puguin donar a una titulació el contingut de la qual coneixen poc.

En les modalitats emprades per les empreses per a contractar titulats d'FP hi constatem un autèntic arc de Sant Martí de la precarietat laboral/flexibilització del mercat de treball (en la terminologia antagònica dels agents socials). És indubtable que les mesures de reforma laboral introduïdes a partir de 1993 (vegeu apartat 2.1) han tingut un gran impacte en el col·lectiu de titulats d'FP. Només un 21% tenen un contracte laboral indefinit amb l'empresa. La resta tenen contractes de durada curta d'acord amb les diferents possibilitats que permet la legislació vigent: contracte de pràctiques, a temps parcial, etc. Destaca poderosament el fet, probablement anecdòtic però alarmant, que dos dels enquestats tinguin contractes d'aprenentatge -que òbviament no estan pensats per a persones amb un títol d'FP 2. D'altra banda, també és important assenyalar que el 8% de la mostra saben que han subscrit un contracte laboral amb l'empresa però no saben especificar quina mena de contracte. Aquest és un fet força habitual entre els joves -no només els titulats d'FP- que des dels centres de formació caldria corregir perquè el desconeixement de la legislació

laboral comporta, en molts casos, una disminució d'ingressos i/o oportunitats laborals (se signa el contracte que ofereix l'empresa sense capacitat de negociar altres fórmules contractuals que, en alguns casos, podrien afavorir tant el treballador com l'empresa). Trobar fórmules d'ensenyament de la legislació laboral que no recordin les tan denostades llistes dels reis gots és un repte del mòdul de Formació i Orientació Laboral dels cicles formatius del nou sistema d'FP.

La precarietat en la contractació ha tingut una incidència molt clara en la mobilitat dels titulats d'FP. Tot i que el 50% de la mostra declari haver treballat només en una empresa des que va acabar els estudis d'FP, la resta ha treballat en 2 o més empreses. Considerant que el 46% de titulats de la mostra ha acabat els seus estudis l'any 1995 i que un altre 39% va finalitzar-los entre 1993 i 1994, que la meitat hagin treballat a dues o més empreses és un indicador clar d'una inserció professional basada en un grau elevat de mobilitat. Mobilitat que, a més, és directament causada per la recent tendència a la precarietat dels contractes de treball. Així, els canvis de feina s'han produït en un 48% dels casos per finalització del contracte. En un altre 12% s'han degut a acomiadaments i en un altre 30% per cessament voluntari, terme que probablement amaga la renúncia a males condicions de treball. La resta de causes dels canvis de feina (10%) s'atribueixen a motius com millors oportunitats de treball, falta de motivació, causes familiars o tancament de l'empresa.

Sense entrar en la valoració d'aquesta situació de precarietat en els itineraris laborals dels titulats d'FP, sembla prou evident que aquest serà l'escenari en què s'haurà de moure el col·lectiu com a mínim a curt i mitjà termini. Seria convenient, en conseqüència, que els titulats d'FP accedissin al mercat de treball amb un coneixement aprofundit -que no vol dir acceptació passiva- del tipus de regulació del mercat de treball que trobaran. Aquest ha de ser un altre dels objectius dels mòduls de Formació i Orientació Laboral i també del de Formació en Centres de Treball.

5.4 Procés d'inserció

Una part dels dos terços de tècnics especialistes de la mostra que actualment tenen feina l'han obtinguda a través de processos curts en el temps. Així, un 48% dels que declaren estar ocupats ja tenien feina quan van acabar els estudis o l'han aconseguida immediatament després d'acabar-los (cal recordar, en aquest sentit, que molts d'ells ja havien compartit els estudis amb una ocupació remunerada). Un altre 19% han aconseguit feina durant els tres mesos següents a deixar el centre d'FP. Finalment, un 10% dels titulats ocupats va trigar entre 4 i 12 mesos a col·locar-se.

Pel que fa al flux de períodes d'ocupació i d'atur, s'observa una rotativitat destacable. Les dades de mesos en què els titulats de la mostra han treballat són les següents:

Mesos treballant	Percentatge
Cap	22%
D'un a sis mesos	12%
De sis a dotze mesos	30%
De dotze a vint-i-quatre mesos	17%
Més de dos anys	9%

Pel que fa al nombre de mesos d'atur des que van acabar la FP, les dades són:

Mesos aturat	Percentatge
Cap	36%
D'un a sis mesos	28%
De sis a dotze mesos	20%
De dotze a vint-i-quatre mesos	6%
Més de dos anys	2%

Si la quantitat de mesos en què han treballat és important, també ho és la quantificació dels períodes d'atur. Això confirma la tendència ja observada des d'altres punts de vista a un ritme elevat d'entrades i sortides del mercat de treball o, el que és el mateix, a un accés a llocs de treball mitjançant contractes de treball precaris.

Als enquestats se'ls preguntava explícitament si consideraven que els estudis d'FP els havien ajudat a trobar feina. Gairebé dos terços de les respostes responien en sentit afirmatiu (molt, 35%; bastant, 28%). La resta consideraven que els estudis i el títol d'FP els havia ajudat poc o gens a trobar feina. El primer grup adduïa com a arguments de la seva resposta positiva els següents:

- La FP ha facilitat l'accés a treball/s que tenen relació amb els estudis. Es considera que tant els aprenentatges fets en la FP com el fet d'estar en possessió d'un títol acadèmic han estat avantatges competitiu en l'accés al treball.
- La preparació de base assolida a la FP també ajuda a accedir a llocs de treball. En menor mesura també es valora positivament l'especialització obtinguda amb els estudis d'FP.
- La bona valoració que la FP té entre molts empresaris també és un bon suport per a aconseguir feina

Les raons més adduïdes pel grup que no havia trobat en els estudis d'FP un bon suport per a la inserció eren dues:

- La feina aconseguida no té relació amb els estudis d'FP; per tant, podria haver-la aconseguit sense necessitat d'estudiar

- La FP no dóna experiència laboral pràctica, requisit molt sovint exigint en les ofertes de treball

La formació en alternança és valorada com un bon suport a la inserció professional. Tres quartes parts dels enquestats consideren que haver tingut l'opció de fer pràctiques en empreses els ha afavorit en la posterior recerca de feina per tres motius fonamentals: perquè han pogut adquirir experiència i coneixements no aconseguibles en el centre escolar, perquè les empreses valoren positivament les pràctiques i, en un 15% dels casos, perquè la mateixa empresa en què van fer les pràctiques els ha contractat posteriorment.

La valoració negativa de les pràctiques com a factor d'inserció -reduïda a una quarta part dels enquestats- coincideix precisament amb una percepció inversa a la del grup anterior, com és que les empreses no valoren les pràctiques. En alguns casos, la valoració negativa és atribuïda a la qualitat deficient de les pràctiques realitzades o a que la feina no té relació amb els estudis cursats.

Pel que fa a les iniciatives en el procés de recerca de feina, els titulats de la mostra han intentat trobar feina mitjançant les vies següents:

Procediment emprat	Percentatge d'usuaris
A través d'amics i coneguts	52%
Enviant currículum a empreses	48%
A través de l'INEM	37%
A través d'ofertes de treball als diaris	28%
Borses de treball	23%
Servei Català de Col.locació	14%
A través de l'Institut/via Pràctiques	12%

És important de remarcar que els dos procediments més emprats hagin estat els que depenen més directament de la iniciativa personal, la qual cosa mostra un grau remarcable de dinamisme en la recerca de feina. A més, com comprovarem en la taula següent, tant la comunicació directa amb empreses com la recerca via contactes han mostrat un important grau d'eficàcia en la consecució de llocs concrets de treball. A banda del dinamisme que expressen, aquestes dades demostren un cop més que l'actitud activa dels demandants en la recerca de feina és *conditio sine qua non* de qualsevol dispositiu de suport a la inserció. Els dispositius institucionals són un ajut sovint indispensable per a optimitzar fluxos entre ofertes i demandes de treball, però un dels seus primers fonaments -i la base principal de les seves activitats i oferta de serveis- ha de ser l'activació de la iniciativa personal dels seus beneficiaris.

Els mecanismes més clàssics de recerca de feina -INEM i ofertes de treball als diaris- també mostren un nivell considerable d'ús entre els titulats d'FP. Per contra, opcions com el Servei Català de Col.locació són poc usades, a causa de la seva posada en marxa recent (maig 1995).

Cal aclarir, finalment, que en la interpretació de les dades caldria sumar pràcticament tot el percentatge de titulats que declaren haver fet ús de les borses de treball amb els que declaren haver buscat feina a través de l'Institut de Formació Professional, ja que en la major part dels casos es feia esment a la borsa de treball del centre on s'havia estudiat.

La comprovació de com els titulats actualment ocupats van aconseguir la seva feina permet d'avaluar l'eficàcia de les diferents vies emprades per a aconseguir feina. Destaca, en primer lloc, que el recurs a amics i coneguts sigui alhora el més usat i el que més bon resultat ha donat. En segon lloc, tant la comunicació directa amb les empreses com l'aprofitament de les ofertes rebudes de l'Institut o de les relacions establertes durant el període de pràctiques en empreses també han servit per accedir a llocs de treball. L'INEM i les borses de treball -una part remarcable de les quals són les dels instituts- també aporten resultats positius en la recerca de feina.

Procediment emprat	Percentatge d'usuaris
A través d'amics i coneguts	45%
Per comunicació directa d'empreses	19%
A través de l'Institut/Via Pràctiques	19%
A través de l'INEM	12%
Borses de treball	10%

Volem destacar especialment la funció positiva que exerceixen els centres d'FP en els processos d'inserció dels seus titulats. Un 77% de la mostra afirma haver rebut suport del centre on ha estudiat en les seves gestions de recerca de feina. El suport s'ha concretat en informació d'ofertes de treball (habitualment a través de borses de treball), en ofertes personalitzades i reeixides de feina (un 23% dels enquestats declara haver obtingut així la seva feina actual), en la facilitació de contactes amb empreses, en orientació durant el procés de recerca de feina i, en termes més genèrics, en suport administratiu i fins i tot anímic.

Aquestes dades permeten de comprovar la importància que té la intervenció dels centres d'FP inicial en els processos d'inserció professional dels seus titulats, almenys en els primers mesos un cop acabats els estudis. Malgrat les dificultats que existeixen³⁹, la constatació dels resultats positius que s'obtenen en termes d'ocupació reforça la necessitat de dedicar esforços i recursos a l'oferta d'aquest servei des dels centres de formació professional. El fet que els centres intervinguin en un àmbit local/comarcal, que tinguin relació amb les empreses de l'entorn i que coneguin bé les capacitats dels seus alumnes els converteix en una institució amb gran potencialitat per a afavorir la seva col·locació en el mercat de treball. Tot i que aquesta no sigui la funció clàssica dels centres de formació, considerem que poden exercir-la -i de fet molts d'ells es demostra que l'exerceixen- sense un increment sensible de costos i/o dedicació del professorat.

³⁹ Vegeu una anàlisi de les dificultats dels centres d'FP inicial per a fer el seguiment de la inserció professional dels seus titulats i propostes per a superar-les a Cañete i Francí (1994).

5.5 Correspondència formació-ocupació/ns

De forma bastant majoritària (67%) els aprenentatges realitzats en la FP i el treball que desenvolupen els titulats una relació de correspondència. Si més no, aquesta és la percepció que en tenen els propis titulats. Aquesta constatació suscita una reflexió interessant que parteix de tres consideracions prèvies:

1. Com hem afirmat anteriorment, la FP2 ha estat capaç de fer front a les necessitats de proveïment de mà d'obra qualificada en un moment expansiu de l'economia (1985-1991)
2. Les dades estadístiques mostren que la FP2 *produeix* un ventall molt reduït d'especialitzacions que, vista la seva capacitat de respondre als requeriments dels empresaris en moments d'expansió, acaben constituint una mena d'híbrid d'*especialització/polivalència* involuntari però eficaç.
3. Una majoria dels titulats consideren, fruit de la seva experiència directa, que la formació que els ha donat la FP2 els ha estat útil per a l'exercici de la seva professió, és a dir, que els ha ajudat a optimitzar el seu rendiment.

D'aquestes tres premises se'n dedueix un toc d'atenció a l'excessiva especialització del catàleg de títols professionals de la nova formació professional. Si una formació, l'actual FP 2, que resulta ser força més polivalent que el que els seus objectius explícits pretenen ha mostrat un bon comportament per a afavorir la inserció, caldria concloure que la polivalència ha de tenir una presència important en el disseny dels curricular dels nous títols professionals. Fins ara, la realitat no ha estat aquesta i el disseny curricular dels nous cicles formatius -tant els de grau superior com els de grau mitjà- s'han inclinat cap a una especialització que considerem alhora exagerada i probablement estèril i que, al marge d'això, ha costat esforços pressupostaris desmesurats. Tal i com ja hem defensat en un altre lloc

Pel que fa a la necessària relació entre la FP inicial i el sistema de producció, proposem fer menys esforços en el desenvolupament dels cicles formatius d'FPE i, en canvi, *enfortir de forma creativa les diverses combinacions entre l'ensenyament i el treball*. Possiblement tindríem menys pressió d'abandonament escolar prematur, un coneixement més bo de la realitat i del món dels adults, un augment de la significativitat d'uns ensenyaments que forçosament seran més aplicables i amb certs avenços en la complicada transició a la vida adulta com a forma de vida autònoma. Potser aquest enfocament seria una alternativa als reptes de competitivitat que evitaria solucions tipus "decretazo" amb les quals es redueixen drets dels treballadors i es distorsiona el mercat de treball sense aportar cap potencial de transformació en les qualificacions necessàries (Farriols, Francí i Inglès, 194; 98).

La percepció positiva de la correspondència entre la formació rebuda i les tasques que s'exerceixen professionalment augmenta el valor d'ús de la FP als ulls dels seus titulats. Així, un 71% considera que els estudis d'FP l'han ajudat molt o bastant en l'exercici de la professió perquè els ha aportat coneixements útils i necessaris per a les tasques professionals que desenvolupen.

La titulació acadèmica que els ha estat exigida per a accedir al lloc de treball actual es divideix, gairebé al 50%, entre els que no havien d'acomplir cap requisit de titulació per a accedir-hi i els que havien d'acreditar el títol d'FP 2. Això seria una confirmació de la tendència dels empresaris a contractar treballadors *sobrequalificats*, és a dir, amb una qualificació superior a la necessària per a exercir les funcions que inicialment se'ls encomanen. És el que gràficament havíem anomenat efecte *sifon*:

Es contracten -normalment en empreses en expansió- persones amb competències superiors a les requerides per a les funcions professionals immediates amb l'expectativa, possibilitat o estratègia que aquestes persones contractades, normalment joves, podran evolucionar amb l'empresa responenent a unes necessitats futures encara incertes, aplicant progressivament el seu potencial de competències. En definitiva, el personal contractat va "creixent" amb l'empresa en un procés de promoció "sui generis", ja que l'empresa no contribueix gens a desenvolupar les capacitats del treballador, sinó que el seu únic "suport" es permetre que desenvolupi unes capacitats que ja havia adquirit abans de ser contractat (Farriols, Francí i Inglés, 1994; 86).

Pel que fa als requisits de formació complementària exigits en el moment de la contractació, a la gran majoria (82%) no els va ser necessari acreditar cap mena de certificació d'haver-ne realitzat. Aquest aspecte relativitza, no invalida, el valor ocupacional de moltes formacions que es fan precisament per a augmentar avantatges en la competència per a aconseguir un lloc de treball. Podríem resumir-ho dient que, quan volen contractar treballadors amb alguna qualificació específica, les empreses *exigeixen* una determinada credencial acadèmica i *valoren* positivament el fet que s'acompanyi d'alguna formació complementària. Així, la formació complementària seria, més que un requisit habitual, un reforç del títol acadèmic que en alguns casos pot afavorir contractacions.

En els pocs casos en què la formació complementària era un requisit per a la contractació, s'exigien principalment formacions en informàtica i idiomes.

6. Conclusions

(EN REVISIÓ)

El sistema d'FP inicial ha tingut, en la primera meitat dels noranta, una contribució desigual a la inserció professional dels joves que l'han cursat: d'una banda, la FP1 ha continuat afegint molt poc valor als intents d'ingrés en el mercat de treball dels seus titulats, acabant amb molta pena i gairebé cap glòria un cicle dissortat de vint anys llargs; de l'altra, la FP2 -i, més tímidament- els mòduls professionals experimentals- s'ha mantingut en un nivell alt de valoració per part de les empreses, contribuint així a recolzar els processos d'inserció professional. Tot i que l'impacte de dos anys de forta recessió (1992 i 1993) han reduït les xifres de titulats d'FP2 ocupats, no ho ha fet amb l'abast que es podia témer. En relació al suport que actualment la FP inicial dona als processos d'inserció professional dels seus titulats, podem concloure el següent:

- l'especialització laboral que aquesta mena de titulats oferta al mercat està massa constrenyida a perfils tipus que respondrien als trets de *jove/dona administrativa i jove/home electricista-electromecànic*. Aquest fet entronca directament amb les limitacions de l'oferta territorial de formació professional i manifesta la vinculació de determinades especialitats a un o altre gènere.
- hi ha una diferenciació clara de les possibilitats d'inserció professional dels titulats en FP2 respecte els de FP-1. Aquesta tendència s'acusa si contemplem que els de FP2 registren taxes inferiors d'atur i son més demandats per part de les empreses. Els titulats de primer grau opten a feines de menor qualificació professional que no pas els de segon grau. Ocupacions que evidentment estan molt més marcades per un caràcter eventual que obligar els treballadors a sovintejar entrades i sortides del mercat laboral
- En relació als titulats de BUP, els d'FP2 gaudeixen d'una millor formació tècnico-professional que potencia les seves possibilitats d'inserció en sectors com la Indústria o la Construcció, mentre els primers estan limitats al sector serveis, en el qual els titulats d'FP2 també tenen una bona entrada.
- La majoria dels titulats en Formació Professional es col·locarien al sector serveis, encara que una part considerable entraria dins el sector industrial, per al desenvolupament d'ocupacions vinculades a temes administratius, de peonatge i en un grau considerable vinculats també a professions que requereixen una formació tècnica qualificada, com l'electricitat, el metall, la química o la construcció en general

- només una petita part dels titulats en FP accedeix a un tipus de contractació indefinida (cal esmentar però com el factor edat vindria molt lligat a les possibilitats d'un contracte indefinit), i en aquest sentit no es desmarquen del que succeiria a la resta de nivells acadèmics, exceptuant-se però els universitaris: els contractes per obra o servei, per circumstàncies de la producció i els temporals són les fórmules d'entrada al mercat més habituals

L'anàlisi i la prospecció realitzada ha permès d'identificar els factors que, a Catalunya, s'erigeixen en dificultats que el sistema d'FP inicial aporta al procés d'inserció professional dels seus titulats. Són els següents:

- No existeixen els mecanismes institucionals adequats per a garantir un ritme d'actualització dels títols de formació professional adequat -no supeditat- als canvis en les tecnologies, en l'organització del treball i, en fi, en les qualificacions demandades per les empreses.
- Els títols de formació professional -els vells i els futurs- són massa especialitzats i vulnerables als canvis de l'entorn productiu. Cal en aquest sentit, revitalitzar i concretar en els curricula dels cicles formatius el consens sobre la necessitat de polivalència existent fins fa pocs anys.
- La *terciarització* de la FP inicial tendeix a comprimir l'accés a llocs de treball del sector serveis i a perdre oportunitats d'ocupació en el sector industrial.
- Les grans limitacions de l'orientació professional inicial a Catalunya afegeixen, encara que només sigui per defecte, dificultats a la inserció professional.
- Les múltiples incògnites que encara planen sobre el nou sistema d'FP inicial amenacen seriament la seva credibilitat als ulls del conjunt d'actors que han de donar-li vida: agents socials, joves, professorat. Aquesta situació d'incertesa és particularment arriscada en el cas de les empreses que han de contribuir a la viabilitat del nou sistema aportant places de pràctiques.
- La FP inicial no permet de legalitzar un fenomen que actualment afecta molts joves, com és el de compartir una feina remunerada amb els estudis (responsabilitat que comparteix, en aquest cas, amb la inflexibilitat dels horaris laborals). La correspondència entre alguns mòduls dels nous cicles formatius amb la pràctica laboral pot ser un primer pas per a reconèixer *de iure* allò que ja passa *de facto*.

Contra aquests factors que limiten el seu potencial, algunes realitzacions i experiències han estat en la base de la capacitat de suport a la inserció mostrada pel sistema. Són el que hem anomenat facilitadors de la inserció professional des de la FP inicial:

- El prestigi assolit per la FP2 ha estat una excel·lent *carta de presentació* en el mercat de treball. El repte principal de la reforma en curs consisteix a no malbaratar el capital acumulat i, ben al contrari, aprofitar-lo com a trampolí dels cicles formatius.
- Els avenços de la formació en alternança a Catalunya han aportat tot el seu potencial a la inserció professional dels titulats d'FP2
- Un increment significatiu -tot i que encara sigui insuficient- de les xarxes escola-empresa en l'àmbit local que ha potenciat els fluxos de relació, un coneixement mutu més aprofundit i una predisposició més clara de les empreses a la incorporació de titulats d'FP
- El suport actiu dels centres d'FP a la inserció professional, especialment en les primeres fases del complex itinerari d'inserció de cada titulat.

7. Bibliografia

ALVARO, M. (1993): *Evaluación de los Módulos Profesionales: Estudio de la Reforma Experimental de la Enseñanza Técnico-profesional*. Madrid: CIDE.

BÀSCONES, R. (1995): *Programes de garantia social. L'última oportunitat*. Barcelona: Fundació Serveis de Cultura Popular, ICE Universitat de Barcelona, Horsori.

CAÑETE, A. i FRANCÍ, J. (1994): *Suport educatiu a la inserció professional*. Barcelona: Fundació Serveis de Cultura Popular, ICE Universitat de Barcelona, Horsori.

CASAL, J.; MASJUAN, J.M. i PLANAS, J. (1991): *La inserción social y profesional de los jóvenes*. Madrid: CIDE.

CENTRO DE INVESTIGACIONES SOCIOLOGICAS (1991): *Los jóvenes ante el sistema educativo*. Madrid: CIS.

CIREM (1995): *Èxit i fracàs escolar a Catalunya*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill.

COMMISSION DES COMMUNAUTES EUROPÉENNES (1993): *Manuel européen des conseillers d'orientation*. Brussel·les: CCE.

FARRIOLS, X., FRANCÍ, J. i INGLÉS, M. (1994): *La formación profesional en la LOGSE. De la ley a su implantación*. Barcelona: ICE Universitat de Barcelona-Horsori.

FARRIOLS, X. i INGLÉS, M. (1993): *De l'escola a la feina. Les pràctiques a l'empresa en la formació professional*. Barcelona: Fundació Serveis de Cultura Popular, ICE Universitat de Barcelona, Horsori.

FARRIOLS, X. i INGLÉS, M. (1994): *L'orientació professional inicial a Catalunya*. Barcelona: Fundació Serveis de Cultura Popular, ICE Universitat de Barcelona, Horsori.

FERNÁNDEZ ENGUITA, M. (1992): *Educación, formación y empleo*. Madrid: Eudema.

FRANCÍ, J. (1994): "Criteris per a la formació del professorat de la nova formació professional", a *Escola Catalana*, 311 (12-17)

FRANCÍ, J. (1996): "Alternatives de suport a la inserció en la formació professional inicial", a *Temps d'Educació*, 15 (219-233).

GAVALDÀ, L. (1996): "Formació i inserció juvenil", a *Temps d'Educació*, 15 (233-242).

HERRANZ, R.; ALVAREZ, J.R.; GARMENDIA, M.; BORJA, A. (1992): *Inserción y búsqueda de empleo. El caso de los técnicos especialistas de FP II en tres mercados locales de trabajo*. Madrid: CIDE.

IFAPLAN (1989): *De la escuela a la vida activa*. Madrid: Editorial Popular, Ministerio de Educación y Ciencia.

INSTITUT CATALÀ DE NOVES PROFESSIONS (1988): *La inserció laboral dels titulats d'FP2 a Catalunya (1982-1986)*. Barcelona: Generalitat de Catalunya.

INSTITUT CATALÀ DE NOVES PROFESSIONS (1992): *La inserció laboral dels titulats d'FP2 a Catalunya (1986-1990)*. Barcelona: Generalitat de Catalunya.

LÓPEZ PALMA, F. (1995): *Formació, qualificació i mercat*. Barcelona: Fundació Serveis de Cultura Popular, ICE Universitat de Barcelona, Horsori.

MARTÍN, A.; INGLÉS, M.; BUTZBACH, M. i FRANCI, J. (1996): *Superación de las barreras a la extensión y a la calidad de la formación continua en el sector del metal de Cataluña*. Barcelona: Unió Patronal Metal·lúrgica (en premsa).

MERINO, R. i PLANAS, J. (1996): "Els itineraris postobligatoris dels joves i la reforma escolar", a *Temps d'Educació*, 15 (177-203).

MINISTERIO DE EDUCACIÓN Y CIENCIA (1988): *Proyecto para la reforma de la educación técnico profesional. Propuesta para debate*. Madrid: MEC.

PEDRÓ, F. (1992): *La respuesta de los sistemas educativos al reto del desempleo juvenil*. Madrid: CIDE.

PLANAS, J. (1987): *Inventari d'experiències de transició catalanes*. Barcelona: ICE Universitat Autònoma de Barcelona.

PROGRAMA DE LES NACIONS UNIDES PER AL DESENVOLUPAMENT (1994): *Informe sobre el desarrollo humano*. PNUD.

ROTGER, J.M. (1996): "Les pràctiques d'FP com a eina de formació i inserció en el mercat de treball", a *Temps d'Educació*, 15 (203- 217).

SALES, J. i SALES, J. (1995): *La formació del professorat en els cicles formatius experimentals*. Barcelona: ICE Universitat de Barcelona.

SCHWARTZ, B. (1985): *La inserción social y profesional de los jóvenes: el informe Schwartz*. Barcelona: Diputació de Barcelona.

ZÁRRAGA, J.L de (1985): *Informe Juventud en España: la inserción de los jóvenes en la sociedad*. Madrid: Instituto de la Juventud.

ZÁRRAGA, J.L de (1989): *Informe Juventud en España 1988..* Madrid: Instituto de la Juventud.

8. Annexos

8.1 Annex I: qüestionari

Josep Francí i Carreté Carles Sánchez i Pladevall Fundació Serveis de Cultura Popular Provença 324, 08027 Barcelona Tel.: 458 30 04/Fax: 458 87 10	Entrevistador/a: Entrevista/da: Adreça: Localitat: Telèfon: Núm. qüestionari: Data entrevista: / /1996
--	--

DADES PERSONALS

Home

☐

Dona

☐

Edat:

..... anys

Localitat i comarca de residència:

FORMACIÓ PROFESSIONAL INICIAL

1. Quins estudis d'FP II/MMPP ha realitzat? (marqui amb una X allò que convingui).

Mòduls professionals experimentals	FP reglada
Família professional administrativa MP-2 Auxiliar d'Administració i Gestió MP-3 Comptabilitat i Gestió MP-3 Programació d'Informàtica de Gestió MP-3 Administració Empresarial MP-3 Informació i Atenció al Públic MP-3 Secretariat Multilingüe	Branca administrativa i comercial Administrativa Secretariat Informàtica de gestió Comptabilitat i Comercial Altres
Família professional de l'automoció MP-2 Planxa i pintura de vehicles MP-2 Manteniment i reparació de vehicles MP-3 Automoció	Branca mecànica i electricitat de l'automòbil
Família professional comercial MP-2 Tècnic comercial MP-3 Comerç exterior	Branca construcció i obres
Família professional delinearació MP-2 Auxiliar d'oficina tècnica MP-3 Delineació industrial	Branca delinearació Delineació industrial Edificis i obres
Família professional electricitat-electrònica MP-2 Instal·lacions elèctriques MP-3 Equips informàtics MP-3 Sistemes automàtics	Branca electricitat-electrònica Instal·lacions i línies elèctriques Màquines elèctriques Instrumentació i control Electrònica i comunicacions Electrònica industrial Equips d'informàtica
Família professional d'hoteleria i turisme MP-2 Hoteleria restaurant-bar MP-2 Hoteleria cuina MP-2 Recepció i serveis turístics	Branca hoteleria i turisme
Família professional mecànica MP-2 Màquines eines MP-2 Manteniment industrial MP-3 Fabricació mecànica	Branca metall Màquines Eines Matrius i motlles Caldereria i xapa estructural Automatismes pneumàtics
Família professional química MP-2 Operador químic MP-3 Laboratori químic MP-3 Medi ambient	Branca química Anàlisis i processos bàsics Altres
Família professional sanitària MP-2 Auxiliar d'infermeria	Branca sanitària Laboratori Radiodiagnòstic Medicina nuclear Anatomia patològica

MP-3 Farmàcia	Radioteràpia
Altres (especifiqueu):	Altres
	Altres (especifiqueu):

2. Quina ha estat la seva via d'accés a la FPII/ MMPP

FP de primer grau ☐
 BUP/COU ☐
 Proves de maduresa ☐
 Proves d'accés a MMPP ☐

Altres (especifiqueu):

3. Quin any va iniciar els estudis d'FP?

4. Quin any va acabar-los?

5. Va interrompre durant algun període els estudis d'FP?

Sí No

6. En cas afirmatiu, per quin motiu?

7. A quin centre va fer els estudis? (anoteu les dades en un full annex si són més de dos centres)

Centre 1

Nom del centre:
 Població:
 Comarca:
 Nombre aproximat d'alumnes:
 Titularitat:

Pública (Generalitat) ☐
 Pública (Diputació) ☐
 Municipal ☐
 Privada ☐

Centre 2

Nom del centre:
 Població:
 Comarca:
 Nombre aproximat d'alumnes:
 Titularitat:

Pública (Generalitat) ☐
 Pública (Diputació) ☐
 Municipal ☐
 Privada ☐

8. Quina valoració global donaria a la formació professional rebuda?

Molt bona ☐ Bona ☐ Regular ☐ Dolenta ☐

9. Quin aspecte de la formació rebuda valora més **positivament**?

10. Quin aspecte de la formació rebuda valora més **negativament**?

11. Va fer pràctiques en alguna empresa?

Sí No

12. En cas afirmatiu, miri de recordar i escriure les dades següents:

Nom de l'empresa:

Descripció de l'activitat principal

Nombre aproximat de treballadors

Durada del període de pràctiques

Principals tasques desenvolupades

Tipus d'empresa:

Pública
Privada
Familiar
Cooperativa
Professional autònom

☐

☐

☐

☐

☐

Altres (especifiqueu)

13. Considera que la realització d'un període de pràctiques ha millorat la formació rebuda?

Molt ☐ Bastant ☐ Poc ☐ Gens ☐

14. Per què?

FORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

15. Un cop acabada la FP, ha fet alguna formació complementària?

Sí No

16. En cas afirmatiu, quin tipus de formació?

Una altra branca d'FP
Estudis universitaris
Cursos de formació ocupacional
Cursos de formació contínua

☐
☐
☐
☐

Altres (especifiqueu)

17. Com ha finançat la matrícula d'aquests cursos?

Fons personals
Fons Generalitat (Dep. Treball)
Fons INEM
Fons FORCEM

☐
☐
☐
☐

Altres (especifiqueu)

18. Per què va fer aquests cursos?

19. Considera que en el futur li caldrà continuar completant la seva formació?

Sí No

20. Per què?

PROCÉS D'INSERCIÓ

21. Quant de temps (en mesos) va tardar a trobar la primera feina després de deixar el centre d'FP?

22. Des que va acabar la FP, quant de temps ha estat treballant i quant de temps has estat aturat (en mesos)?

23. Considera que, en el seu cas, els estudis d'FP l'han ajudat a trobar feina?

Molt ☐ Bastant ☐ Poc ☐ Gens ☐

24. Per què?

25. Més específicament, considera que la realització d'un període de pràctiques -en cas que l'hagi fet- l'ha afavorit en la posterior recerca de feina?

Molt ☐ Bastant ☐ Poc ☐ Gens ☐

26. Per què?

27. Com va intentar trobar feina? (assenyali el que convingui)

A través de l'INEM
A través del SCC
Enviant el seu currículum a empreses
A través d'amics i coneguts
A través d'ofertes de treball a diaris i revistes
A través de serveis d'ocupació municipals
Borses de treball

☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐

Altres (especifiqueu)

28. Si té feina, com va assabentar-vos de l'oferta del lloc de treball que ocupeu ara?

A través de l'INEM
A través del SCC
Per comunicació directa d'una empresa
A través d'un amic/conegut
A través d'una oferta de treball d'un diari/revista
A través d'un servei d'ocupació municipal
A través d'una borsa de treball

☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐

Altres (especifiqueu)

29. El centre on va estudiar FP, li va donar algun tipus de suport en la recerca de feina?

Sí No

30. En cas afirmatiu, quin tipus de suport?

SITUACIÓ LABORAL

31. Tenia alguna ocupació laboral remunerada -amb contracte o sense- mentre va fer els estudis d'FP?

Sí No

32. Té feina actualment?

Sí No

33. En cas afirmatiu, treballa com a :

Assalariat del sector públic
(funcionari, contractat o interí)

☐

Assalariat del sector privat

☐

Soci d'una cooperativa

☐

Treballador autònom

☐

Altres (especifiquen)

34. En cas de tenir feina, completi les dades següents:

Nom de l'empresa:

Descripció de l'activitat principal

Nombre aproximat de treballadors

Principals tasques que vostè desenvolupa

Tipus d'empresa:

Pública

☐

Privada ☐
 Familiar ☐
 Cooperativa ☐
 Professional autònom ☐

Altres (especifiqueu)

35. Quin tipus de contracte té amb l'empresa?

36. Quina categoria tenia quan va començar la feina actual? (assenyali allò que convingui)

Directiu	☐
Tècnic	☐
Administratiu	☐
Comercial	☐
Operari	☐
Aprenent	☐
Altres (especifiqueu)	

37. Quina categoria té actualment?

Directiu	☐
Tècnic	☐
Administratiu	☐
Comercial	☐
Operari	☐
Aprenent	☐
Altres (especifiqueu)	

38. L'empresa contempla la formació dels seus treballadors en el seu sistema de promoció?

Sí No

39. És la primera feina?

Sí No

40. A quantes empreses ha treballat des que va acabar la FP?

41. Completi, per favor, les dades següents de les empreses en què hagi treballat després d'acabar l'FP (anoteu dades en full annex si són més de dues empreses).

Empresa 1

Nom de l'empresa:

Descripció de l'activitat principal

Nombre aproximat de treballadors

Principals tasques desenvolupades

Tipus d'empresa:

Pública
Privada
Familiar
Cooperativa
Professional autònom

☐
☐
☐
☐
☐

Altres (especifiqueu)

Empresa 2

Nom de l'empresa:

Descripció de l'activitat principal

Nombre aproximat de treballadors

Principals tasques desenvolupades

Tipus d'empresa:

Pública
Privada
Familiar
Cooperativa
Professional autònom

☐
☐
☐
☐
☐

Altres (especifiqueu)

42. Quin tipus de contracte va tenir en aquesta/es empresa/es?

43. En cas que hagi canviat, per què va canviar de feina?

Per finalització de contracte
Per tancament de l'empresa
Va ser acomiadat
Cessament voluntari
Altres (especifiqueu)

☐
☐
☐
☐
☐

CORRESPONDÈNCIA FORMACIÓ-OCUPACIONS

44. La feina que actualment desenvolupa-o la desenvolupada anteriorment en d'altres empreses- té una relació directa amb els estudis d'FP cursats?

Molta ☐ Bastant ☐ Poca ☐ Gens ☐

45. Per què?

46. Considera que, en el seu cas, els estudis d'FP l'han ajudat en l'exercici de la seva professió?

Molt ☐ Bastant ☐ Poc ☐ Gens ☐

47. Per què?

48. Quina titulació acadèmica li van exigir per a accedir al lloc de treball actual?

49. Li van exigir algún tipus de formació complementària?

Sí No

50. En cas afirmatiu, quina?

MOLTES GRÀCIES PER LES SEVES RESPOSTES!

8.2 Annex II. Característiques de la mostra de titulats d'FP2

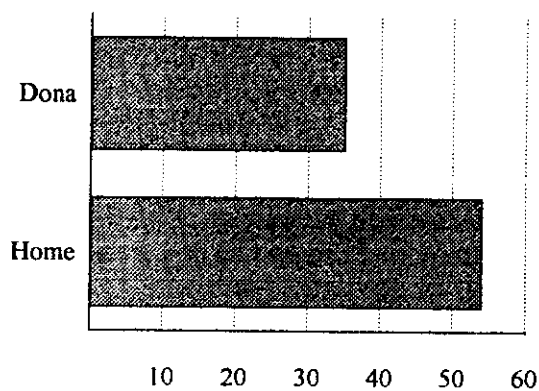
QÜESTIONARI ADREÇAT ALS TITULATS D'FP

DADES PERSONALS

Sexe

Respostes vàlides: 89

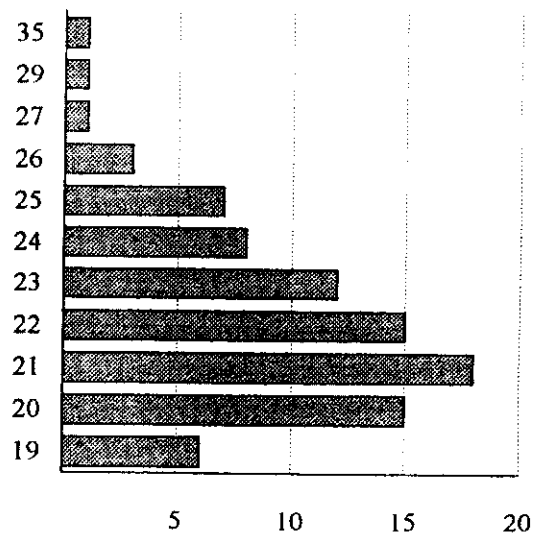
	n ^o	%
Home	54	61
Dona	35	39

Edat

Respostes vàlides: 87

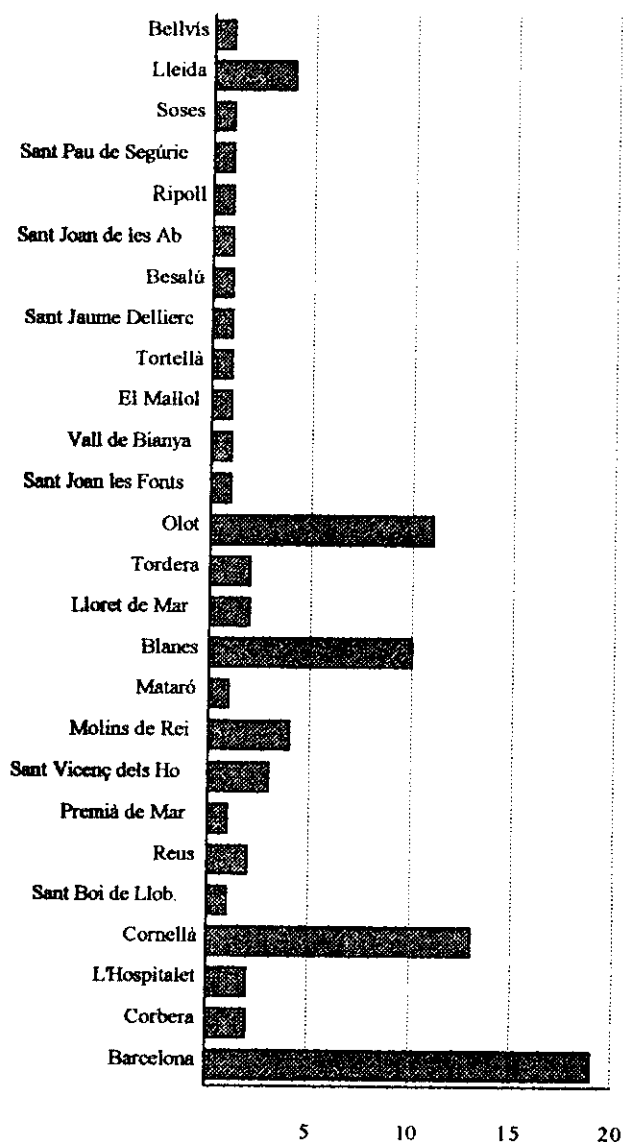
	n ^o	%
19	6	6
20	15	17
21	18	20
22	15	17
23	12	13
24	8	9
25	7	8
26	3	3
27	1	1
29	1	1
35	1	1

Localitat de residència

Respostes vàlides: 88

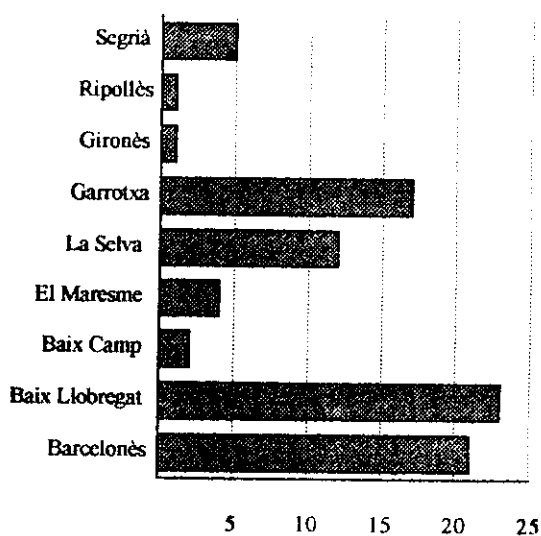
	n ^o	%
Barcelona	19	21
Corbera	2	2
L'Hospitalet	2	2
Cornellà	13	14
Sant Boi de Llob.	1	1
Reus	2	2
Premià de Mar	1	1
Sant Vicenç dels Horts	3	3
Molins de Rei	4	4
Mataró	1	1
Blanes	10	11
Lloret de Mar	2	2
Tordera	2	2
Olot	11	12
Sant Joan les Fonts	1	1
Vall de Bianya	1	1
El Mallol	1	1
Tortellà	1	1
Sant Jaume Dellierca	1	1
Besalú	1	1
Sant Joan de les Abadesses	1	1
Ripoll	1	1
Sant Pau de Segúries	1	1
Soses	1	1
Lleida	4	4
Bellvis	1	1

Comarca de residència

Respostes vàlides: 86

	n ^o	%
Barcelonès	21	24
Baix Llobregat	23	26
Baix Camp	2	2
El Maresme	4	4
La Selva	12	13
Garrotxa	17	19
Gironès	1	1
Ripollès	1	1
Segrià	5	5

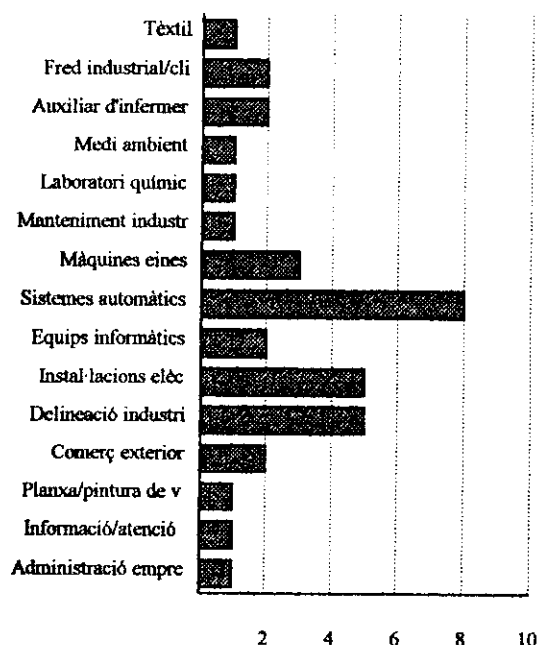

FORMACIÓ PROFESSIONAL INICIAL

Mòduls professionals experimentals

Respostes vàlides: 31

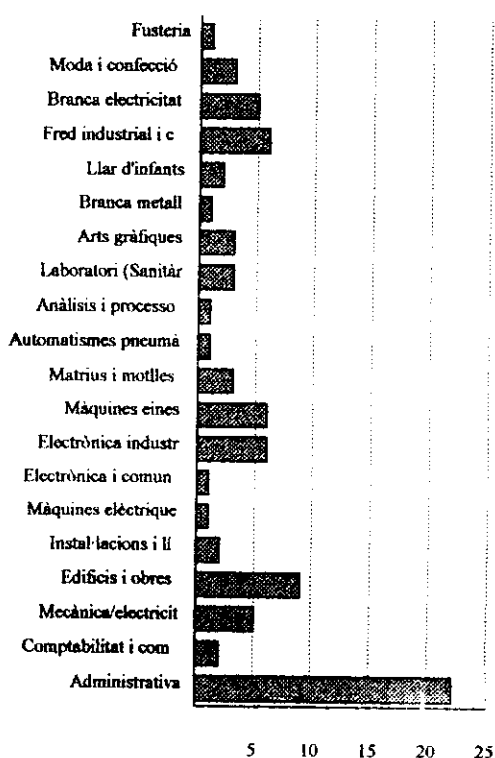
	n ^o	%
Administració empresarial	1	3
Informació/atenció al públic	1	3
Planxa/pintura de vehicles	1	3
Comerç exterior	2	6
Delineació industrial	5	16
Instal·lacions elèctriques	5	16
Equips informàtics	2	6
Sistemes automàtics	8	25
Màquines eines	3	9
Manteniment industrial	1	3
Laboratori químic	1	3
Medi ambient	1	3
Auxiliar d'infermeria	2	6
Fred industrial/climatització	2	6
Tèxtil	1	3

FP reglada

Respostes vàlides: 79

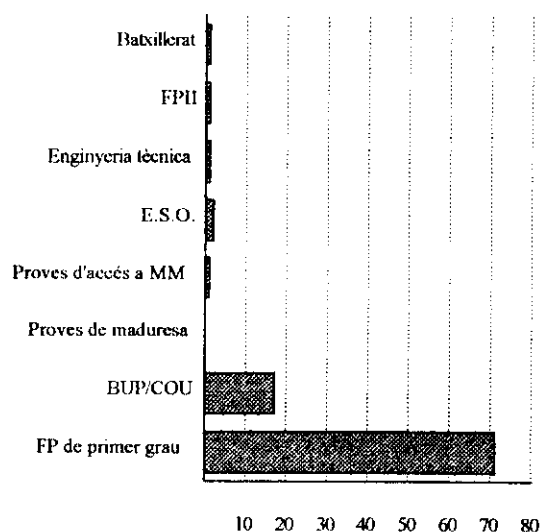
	n ^o	%
Administrativa	22	27
Comptabilitat i comercial	2	2
Mecànica/electricitat de l'automòbil	5	6
Edificis i obres	9	11
Instal·lacions i línies elèctriques	2	2
Màquines elèctriques	1	1
Electrònica i comunicacions	1	1
Electrònica industrial	6	7
Màquines eines	6	7
Matrius i motlles	3	3
Automatismes pneumàtics	1	1
Anàlisis i processos bàsics (Química)	1	1
Laboratori (Sanitària)	3	3
Arts gràfiques	3	3
Branca metall	1	1
Llar d'infants	2	2
Fred industrial i climatització	6	7
Branca electricitat-electrònica	5	6
Moda i confecció	3	3
Fusteria	1	1

Via d'accés a l'FPiI/MMPP

Respostes vàlides: 90

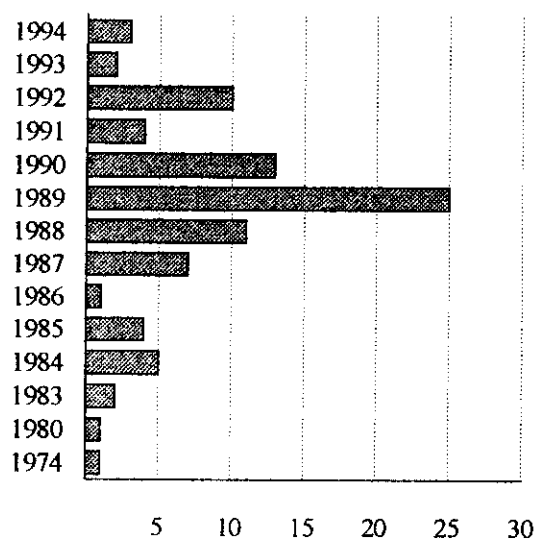
	n ^o	%
FP de primer grau	71	78
BUP/COU	17	18
Proves de maduresa	0	0
Proves d'accés a MMPP	1	1
E.S.O.	2	2
Enginyeria tècnica	1	1
FPiI	1	1
Batxillerat	1	1

Any d'inici de l'FP

Respostes vàlides: 89

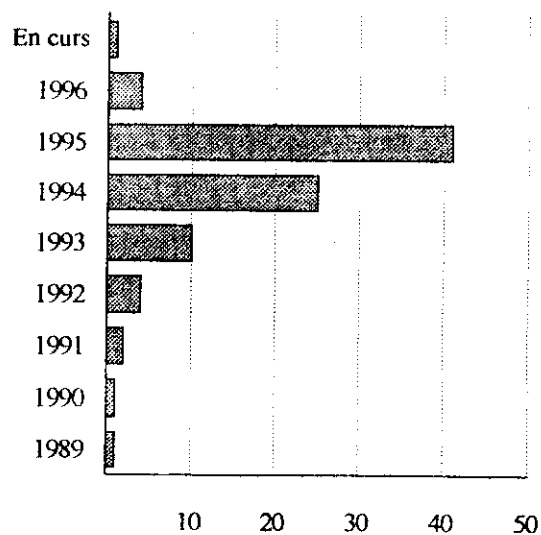
	n ^o	%
1974	1	1
1980	1	1
1983	2	2
1984	5	5
1985	4	4
1986	1	1
1987	7	7
1988	11	12
1989	25	28
1990	13	14
1991	4	4
1992	10	11
1993	2	2
1994	3	3

Any d'acabament de l'FP

Respostes vàlides: 89

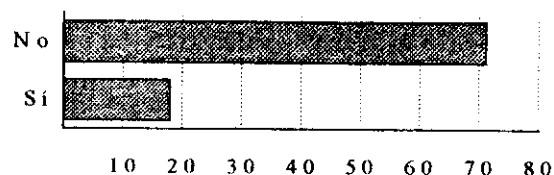
	n ^o	%
1989	1	1
1990	1	1
1991	2	2
1992	4	4
1993	10	11
1994	25	28
1995	41	46
1996	4	4
En curs	1	1

Va interrompre durant algun període els estudis d'FP?

Respostes vàlides: 89

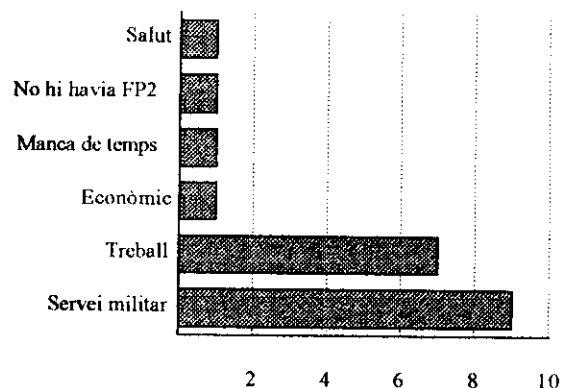
	n ^o	%
Sí	18	20
No	71	80

Motiu de la interrupció

Respostes vàlides: 18

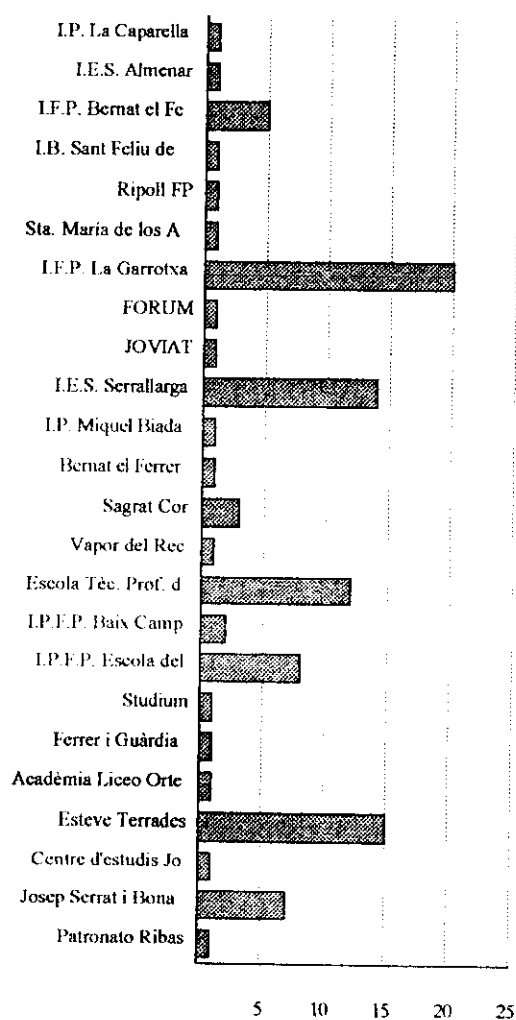
	n ^o	%
Servei militar	9	50
Treball	7	38
Econòmic	1	5
Manca de temps	1	5
No hi havia FP2	1	5
Salut	1	5

Nom del centre

Respostes vàlides: 89

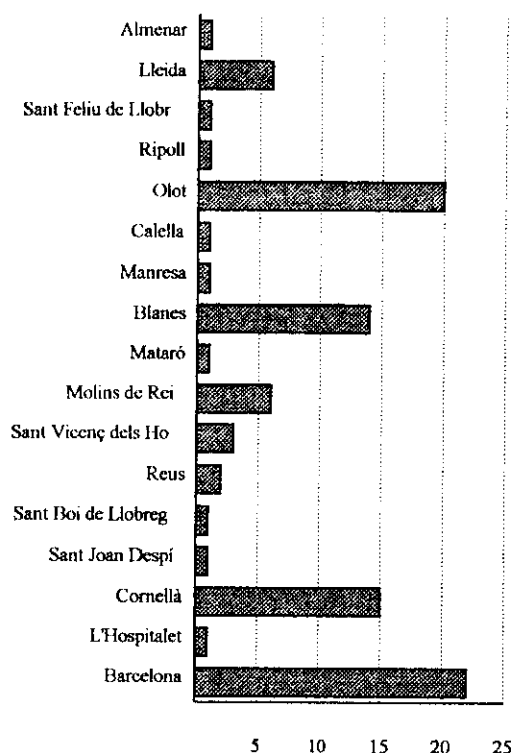
	n ^o	%
Patronato Ribas	1	1
Josep Serrat i Bonastre	7	7
Centre d'estudis Joan XXIII	1	1
Esteve Terrades	15	16
Acadèmia Liceo Ortega	1	1
Ferrer i Guàrdia	1	1
Studium	1	1
I.P.F.P. Escola del Treball	8	8
I.P.F.P. Baix Camp	2	2
Escola Tèc. Prof. del Clot	12	13
Vapor del Rec	1	1
Sagrat Cor	3	3
Bernat el Ferrer	1	1
I.P. Miquel Biada	1	1
I.E.S. Serrallarga	14	15
JOVIAT	1	1
FORUM	1	1
I.F.P. La Garrotxa	20	22
Sta. Maria de los Apóstoles	1	1
Ripoll FP	1	1
I.B. Sant Feliu de Llobregat	1	1
I.F.P. Bernat el Ferrer	5	5
I.E.S. Almenar	1	1
I.P. La Caparella	1	1

Població

Respostes vàlides: 89

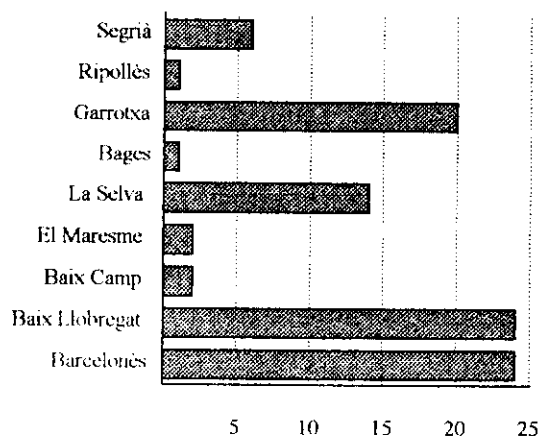
	n ^o	%
Barcelona	22	24
L'Hospitalet	1	1
Cornellà	15	16
Sant Joan Despí	1	1
Sant Boi de Llobregat	1	1
Reus	2	2
Sant Vicenç dels Horts	3	3
Molins de Rei	6	6
Mataró	1	1
Blanes	14	15
Manresa	1	1
Calella	1	1
Olot	20	22
Ripoll	1	1
Sant Feliu de Llobregat	1	1
Lleida	6	6
Almenar	1	1

Comarca

Respostes vàlides: 89

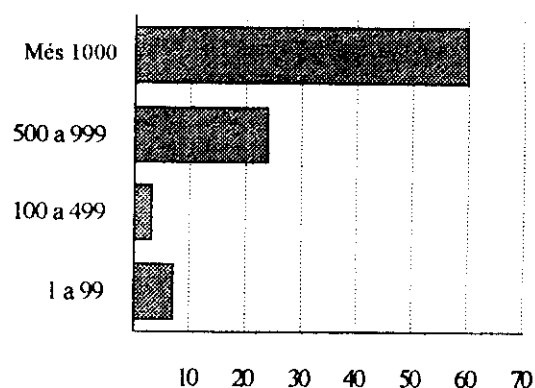
	n ^o	%
Barcelonès	24	27
Baix Llobregat	24	27
Baix Camp	2	2
El Maresme	2	2
La Selva	14	15
Bages	1	1
Garrotxa	20	22
Ripollès	1	1
Segrià	6	6

Nombre aproximat d'alumnes

Respostes vàlides: 87

	n ^o	%
1 a 99	7	8
100 a 499	3	3
500 a 999	24	27
Més 1000	60	68

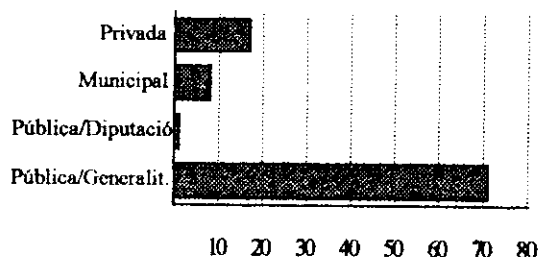

8.3 Annex III. Les respostes al qüestionari

Titularitat

Respostes vàlides: 88

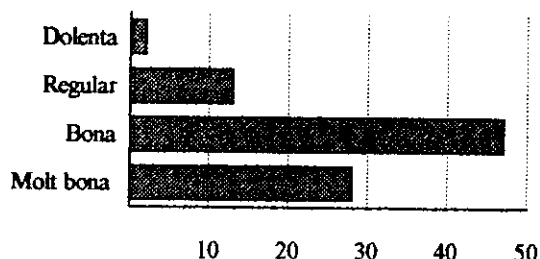
	n ^o	%
Pública/Generalit.	71	80
Pública/Diputació	1	1
Municipal	8	9
Privada	17	19

Valoració global de la formació professional rebuda

Respostes vàlides: 90

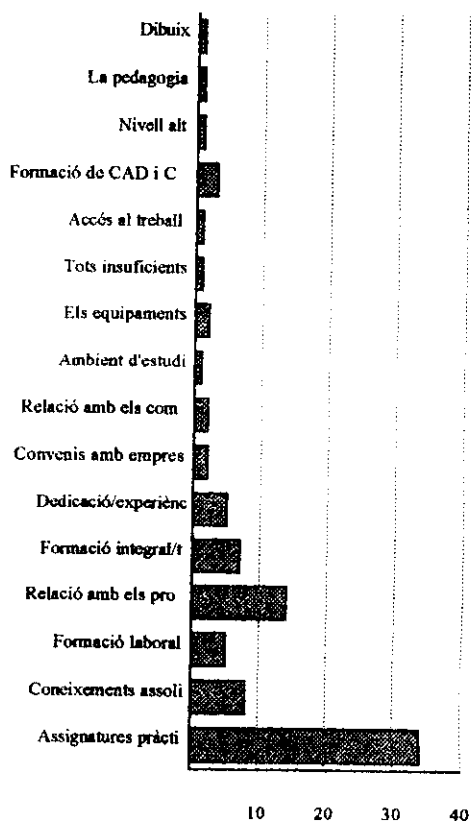
	n ^o	%
Molt bona	28	31
Bona	47	52
Regular	13	14
Dolenta	2	2

Aspecte de la formació rebuda valorat més positivament

Respostes vàlides: 85

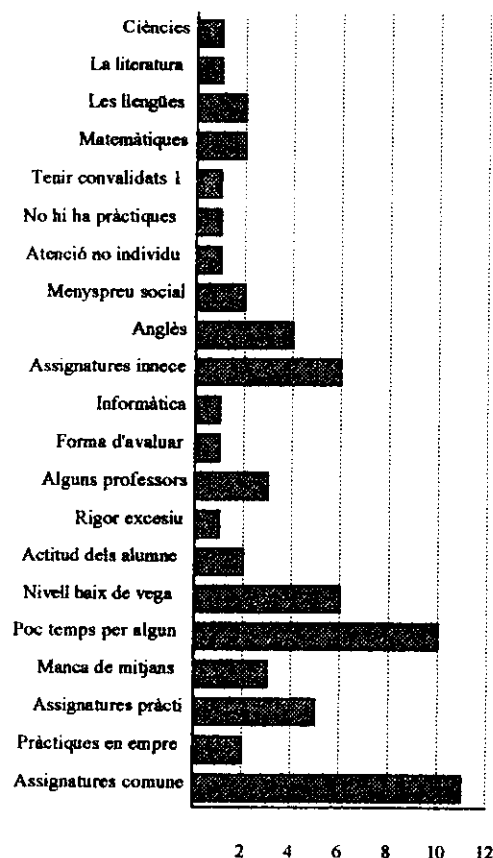
	n ^o	%
Assignatures pràctiques, àrea tècnica	34	40
Coneixements assolits teòrics/pràctics	8	9
Formació laboral	5	5
Relació amb els professors	14	16
Formació integral/tots els aspectes	7	8
Dedicació/experiència del professorat	5	5
Convenis amb empreses/pràctiques	2	2
Relació amb els companys	2	2
Ambient d'estudi	1	1
Els equipaments	2	2
Tots insuficients	1	1
Accés al treball	1	1
Formació de CAD i CNC	3	3
Nivell alt	1	1
La pedagogia	1	1
Dibuix	1	1

Aspecte de la formació rebuda valorat més negativament

Respostes vàlides: 64

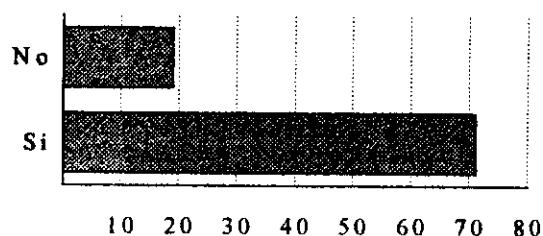
	n ^o	%
Assignatures comunes	11	17
Pràctiques en empresa	2	3
Assignatures pràctiques	5	7
Manca de mitjans	3	4
Poc temps per algunes matèries	10	15
Nivell baix de vegades	6	9
Actitud dels alumnes	2	3
Rigor excessiu	1	1
Alguns professors	3	4
Forma d'avaluar	1	1
Informàtica	1	1
Assignatures innecessàries/teòriques	6	9
Anglès	4	6
Menyspreu social	2	3
Atenció no individualitzada	1	1
No hi ha pràctiques en horari escolar	1	1
Tenir convalidats 1r i 2n	1	1
Matemàtiques	2	3
Les llengües	2	3
La literatura	1	1
Ciències	1	1

Va fer pràctiques en alguna empresa?

Respostes vàlides: 90

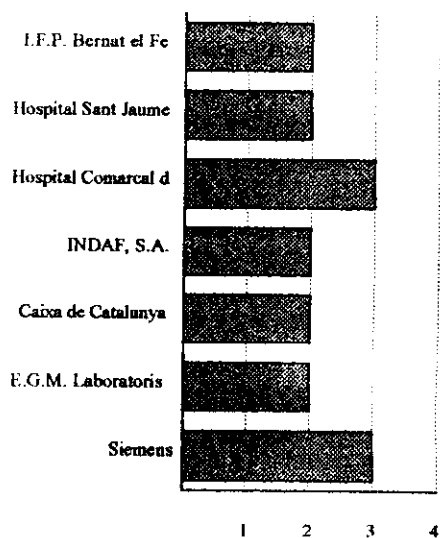
	n ^o	%
Sí	71	79
No	19	21

Nom de l'empresa

Respostes vàlides: 70

	n ^o	%
Ferrocarrils Metropolitans de Barna	1	1
Siemens	3	4
Estudi d'arquitectura Francesc Rabat	1	1
Croma S.L.	1	1
Dragados	1	1
Ajuntament	1	1
Chung Park	1	1
AMP espanyola	1	1
ORSON	1	1

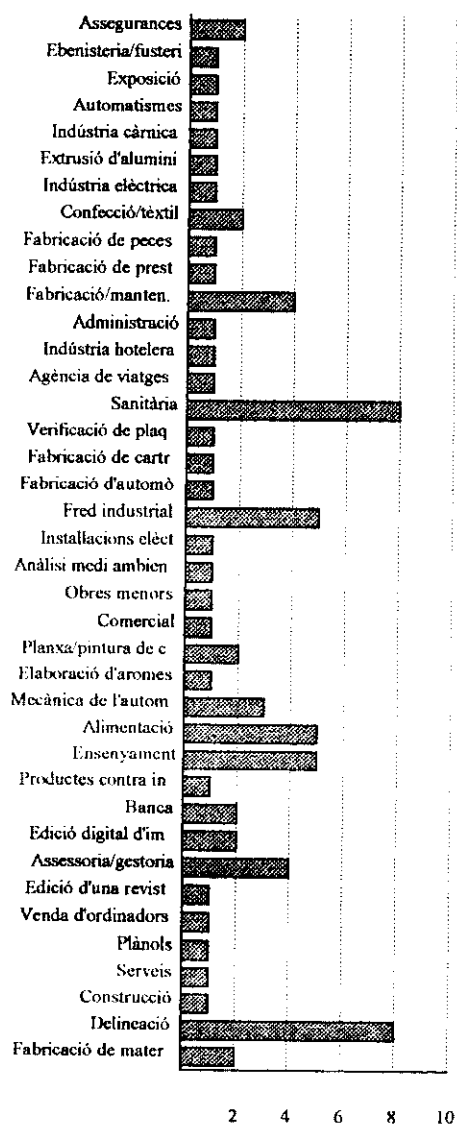
SERPA	1	1
E.G.M. Laboratoris Color	2	2
Caixa de Catalunya	2	2
TIPSA contra incendis	1	1
Arquing	1	1
UPC	1	1
Cerestar Ibérica	1	1
La Baldufa	1	1
Lindavista	1	1
Nens i nenes	1	1
General aromàtics	1	1
Sol, solet	1	1
Talleres Javier Aibar	1	1
Auto Gaso	1	1
Servei de medi ambient. Dip. Barna ...	1	1
SPOLG	1	1
INDAF, S.A.	2	2
Sant Andreu Fred	1	1
Jamones Sala	1	1
SEAT	1	1
Central Poblenou, S.A.	1	1
PORC-LAT, S.L.	1	1
Camy-Nestle, S.A.	1	1
Delta Molins, S.L.	1	1
Institut Mèdic Gen	1	1
Guitart Hotels	1	1
Agència Vissi, S.C.P.	1	1
Jutjat de Blanes	1	1
Fibracolor, S.A.	1	1
Hospital Comarcal de la Selva	3	4
Gestoria Fontrodona	1	1
Pere Viñes, electroacústica	1	1
Tècniques Frigorífiques Aplicades	1	1
Mecàniques Auxiliars Montsacopa, S.L.	1	1
Torras Papel	1	1
Mecàniques Pujolàs	1	1
Tallers Vilanova	1	1
SAURINA, S.A.	1	1
EMOL, S.L.	1	1
Hospital Sant Jaume	2	2
Clínica Sant Honorat	1	1
Ambulatori CAP Garrotxa	1	1
Casadellà	1	1
Falguera & Sacrest	1	1
Hidroelèctrica de l'Empordà	1	1
Construccions Metàliques Bellpart	1	1
TECALUM	1	1
Garatge Roca	1	1
COEVA, S.A.	1	1

LUVIC	1	1
TAVIL	1	1
FIBRAN, S.A.	1	1
Xuclà, mecàniques Fluvià	1	1
I.F.P. Bernat el Ferrer	2	2
Saló d'ensenyament	1	1
Tallers Befor	1	1
ENSO española, S.A.	1	1
CEPA	1	1
Ebenisteria Pedro Albejado	1	1
Assessorament i Serveis Neus Abascal .	1	1
ACTEL	1	1
Assegurances Oña	1	1
Gestoria Vilalta	1	1
FRULESA	1	1
Installacions/manten. frigorífics Coll ...	1	1

Descripció de l'activitat principal

Respostes vàlides: 70

	n ^o	%
Fabricació de material elèctric	2	2
Delineació	8	11
Construcció	1	1
Serveis	1	1
Plànols	1	1
Venda d'ordinadors	1	1
Edició d'una revista	1	1
Assessoria/gestoria	4	5
Edició digital d'imatges	2	2
Banca	2	2
Productes contra incendis	1	1
Ensenyament	5	7
Alimentació	5	7
Mecànica de l'automòbil	3	4
Elaboració d'aromes	1	1
Planxa/pintura de carrosseries	2	2
Comercial	1	1
Obres menors	1	1
Anàlisi medi ambiental	1	1
Installacions elèctriques	1	1
Fred industrial	5	7
Fabricació d'automòbils	1	1
Fabricació de cartró/paper	1	1
Verificació de plaques	1	1
Sanitària	8	11
Agència de viatges	1	1
Indústria hotelera	1	1

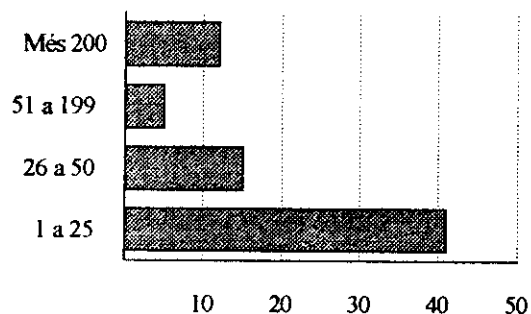

Administració	1	1
Fabricació/manten. motllos/maquinària	4	5
Fabricació de prestatges metàl·lics	1	1
Fabricació de peces	1	1
Confecció/tèxtil	2	2
Indústria elèctrica	1	1
Extrusió d'alumini	1	1
Indústria càrnica	1	1
Automatismes	1	1
Exposició	1	1
Ebenisteria/fusteria	1	1
Assegurances	2	2

Nombre aproximat de treballadors

Respostes vàlides: 62

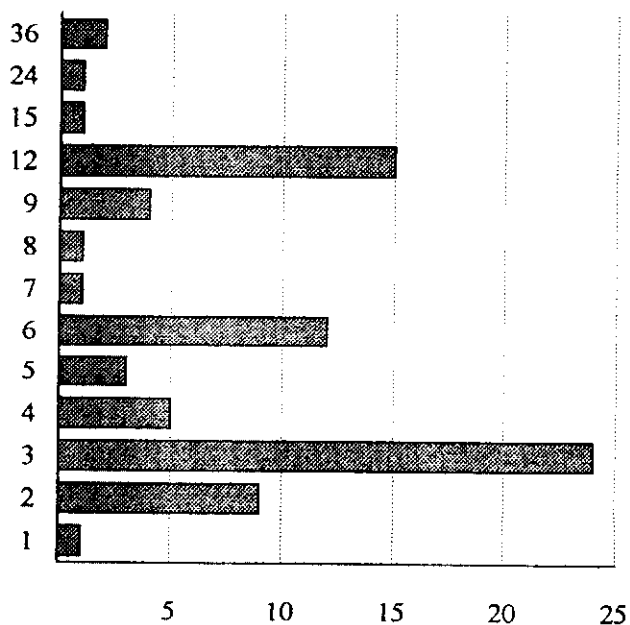
	n ^o	%
1 a 25	41	66
26 a 50 ...	15	24
51 a 199 ...	5	8
Més 200 ..	12	19

Durada del període de pràctiques (en mesos)

Respostes vàlides: 70

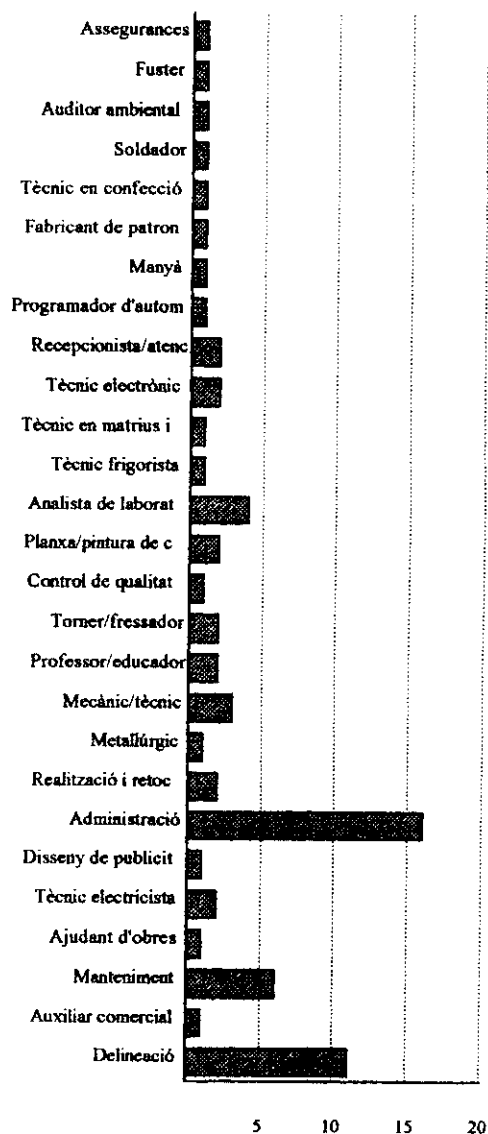
	n ^o	%
1	1	1
2	9	12
3	24	34
4	5	7
5	3	4
6	12	17
7	1	1
8	1	1
9	4	5
12	15	21
15	1	1
24	1	1
36	2	2

Principals tasques desenvolupades

Respostes vàlides: 68

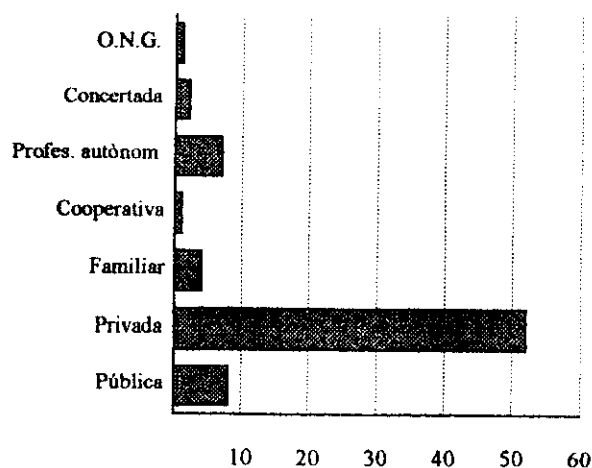
	n ^o	%
Delineació	11	16
Auxiliar comercial	1	1
Manteniment	6	8
Ajudant d'obres	1	1
Tècnic electricista	2	2
Disseny de publicitat	1	1
Administració	16	23
Realització i retoc de material filmic	2	2
Metallúrgic	1	1
Mecànic/tècnic	3	4
Professor/educador	2	2
Torner/fressador	2	2
Control de qualitat	1	1
Planxa/pintura de carrosseries	2	2
Analista de laboratori	4	5
Tècnic frigorista	1	1
Tècnic en matrius i motlles	1	1
Tècnic electrònic	2	2
Recepcionista/atenció al públic	2	2
Programador d'automatismes	1	1
Manya	1	1
Fabricant de patrons i mostres	1	1
Tècnic en confecció	1	1
Soldador	1	1
Auditor ambiental	1	1
Fuster	1	1
Assegurances	1	1

Tipus d'empresa

Respostes vàlides: 70

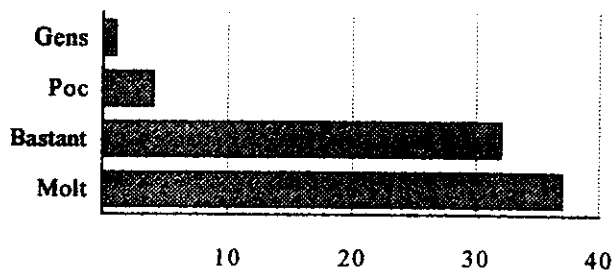
	n ^o	%
Pública	8	11
Privada	52	74
Familiar	4	5
Cooperativa	1	1
Profes. autònom	7	10
Concertada	2	2
O.N.G.	1	1

La realització d'un període de pràctiques ha millorat la formació rebuda?

Respostes vàlides: 74

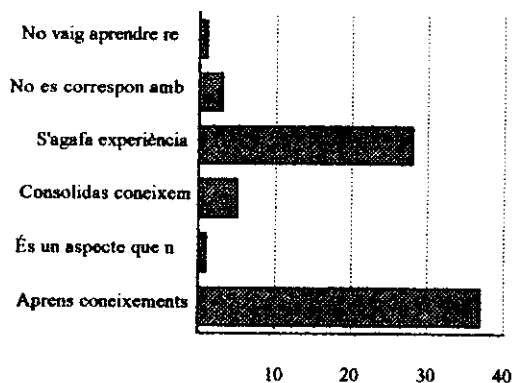
	n ^o	%
Molt ...	37	50
Bastant	32	43
Poc	4	5
Gens ...	1	1

Per què?

Respostes vàlides: 74

	n ^o	%
Aprens coneixements pràctics	37	50
És un aspecte que no havia estudiat	1	1
Consolidas coneixements	5	6
S'agafa experiència laboral	28	37
No es correspon amb l'especialitat	3	4
No vaig aprendre res de nou	1	1

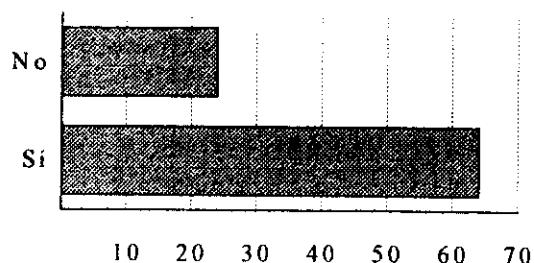

FORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Ha fet alguna formació complementària?

Respostes vàlides: 88

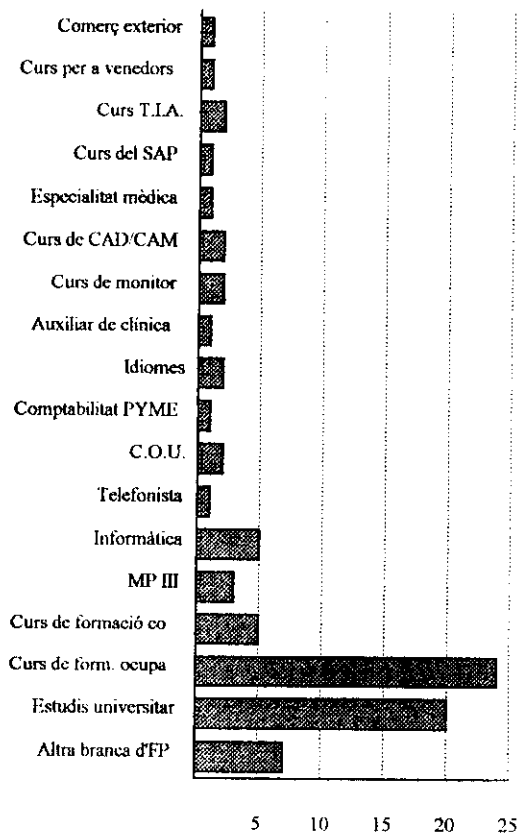
	n ^o	%
Sí	64	73
No	24	27

Tipus de formació

Respostes vàlides: 64

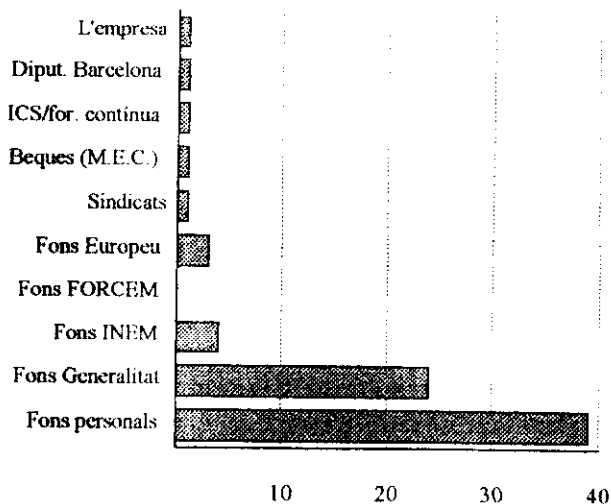
	n ^o	%
Una altra branca d'FP	7	10
Estudis universitaris	20	31
Curs de form. ocupacional	24	37
Curs de formació contínua	5	7
MP III	3	4
Informàtica	5	7
Telefonista	1	1
C.O.U.	2	3
Comptabilitat PYME	1	1
Idiomes	2	3
Auxiliar de clínica	1	1
Curs de monitor	2	3
Curs de CAD/CAM	2	3
Especialitat mèdica	1	1
Curs del SAP	1	1
Curs T.I.A.	2	3
Curs per a venedors	1	1
Comerç exterior	1	1

Finançament de la matrícula

Respostes vàlides: 64

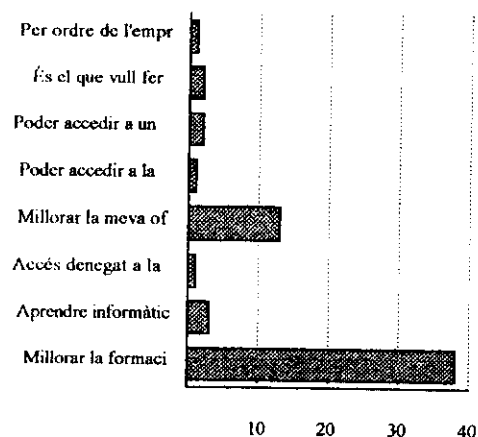
	n ^o	%
Fons personals	39	60
Fons Generalitat	24	37
Fons INEM	4	6
Fons FORCEM	0	0
Fons Europeu	3	4
Sindicats	1	1
Beques (M.E.C.)	1	1
ICS/for. contínua	1	1
Diput. Barcelona	1	1
L'empresa	1	1

Per què va fer aquests cursos?

Respostes vàlides: 60

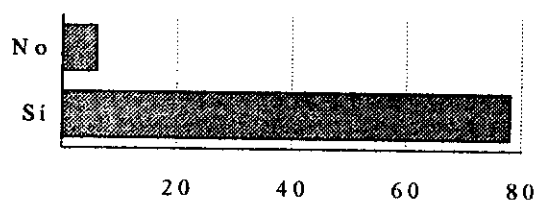
	n ^o	%
Millorar la formació	38	63
Aprendre informàtica	3	5
Accés denegat a la universitat	1	1
Millorar la meua oferta laboral	13	21
Poder accedir a la universitat	1	1
Poder accedir a un treball superior	2	3
És el que vull fer	2	3
Per ordre de l'empresa	1	1

Considera que en el futur li caldrà continuar completant la seva formació?

Respostes vàlides: 84

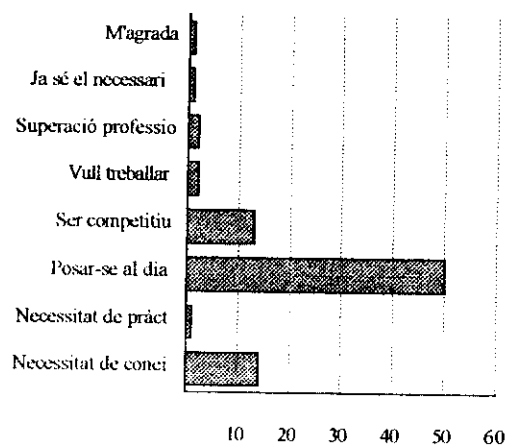
	n ^o	%
Sí	78	93
No	6	7

Per què?

Respostes vàlides: 81

	n ^o	%
Necessitat de coneixements	14	17
Necessitat de pràctiques	1	1
Posar-se al dia	50	61
Ser competitiu	13	16
Vull treballar	2	2
Superació professional	2	2
Ja sé el necessari	1	1
M'agrada	1	1

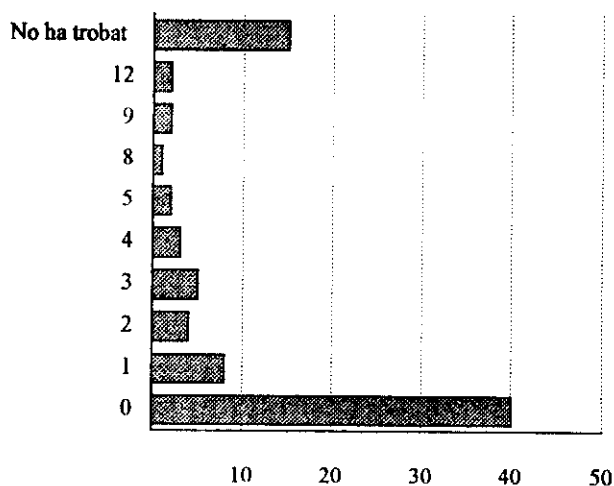

PROCÉS D'INSERCIÓ

Quants mesos va tardar a trobar la primera feina després de deixar el centre d'FP?

Respostes vàlides: 82

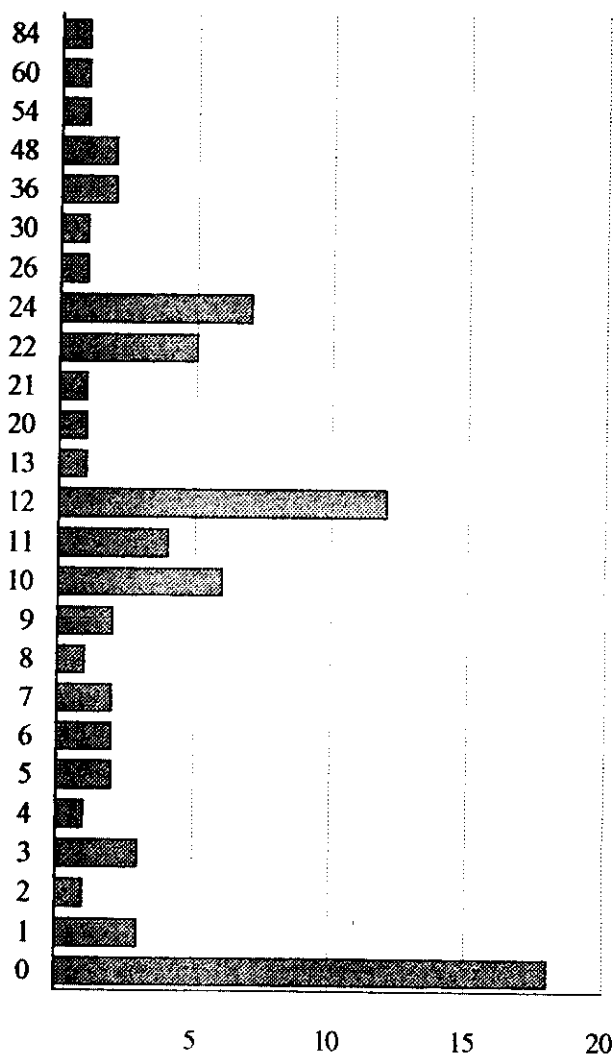
	n ^o	%
0	40	48
1	8	9
2	4	4
3	5	6
4	3	3
5	2	2
8	1	1
9	2	2
12	2	2
No ha trobat	15	18

Mesos treballant des que va acabar l'FP

Respostes vàlides: 81

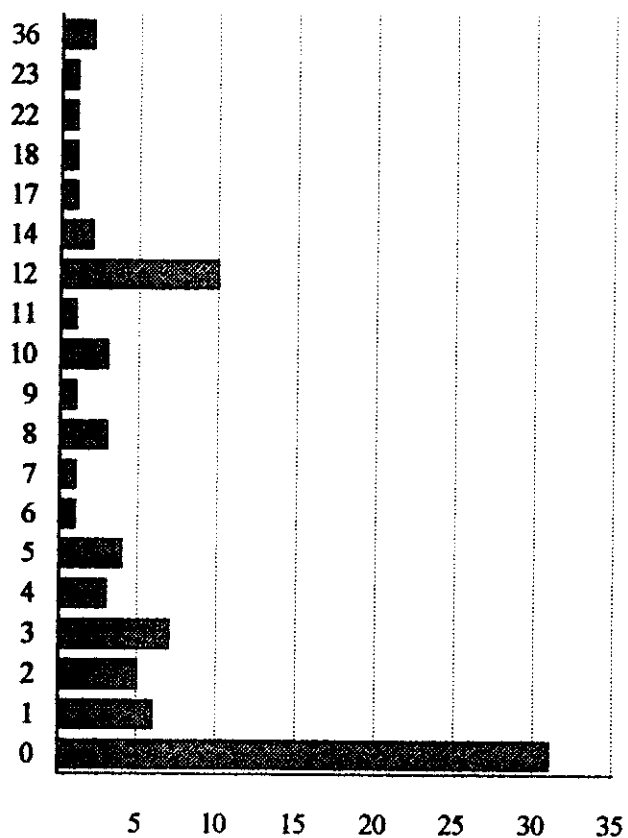
	n ^o	%
0	18	22
1	3	3
2	1	1
3	3	3
4	1	1
5	2	2
6	2	2
7	2	2
8	1	1
9	2	2
10	6	7
11	4	4
12	12	14
13	1	1
20	1	1
21	1	1
22	5	6
24	7	8
26	1	1
30	1	1
36	2	2
48	2	2
54	1	1
60	1	1
84	1	1

Mesos aturat des que va acabar l'FP

Respostes vàlides: 84

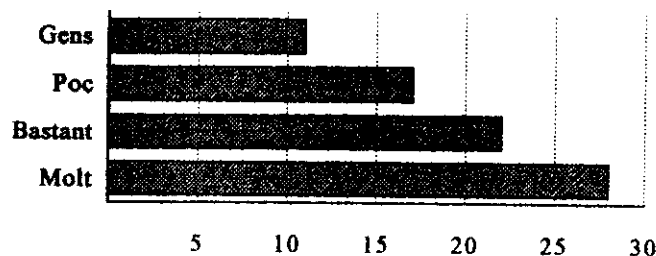
	n ^o	%
0	31	36
1	6	7
2	5	5
3	7	8
4	3	3
5	4	4
6	1	1
7	1	1
8	3	3
9	1	1
10	3	3
11	1	1
12	10	11
14	2	2
17	1	1
18	1	1
22	1	1
23	1	1
36	2	2

Els estudis d'FP l'han ajudat a trobar feina?

Respostes vàlides: 78

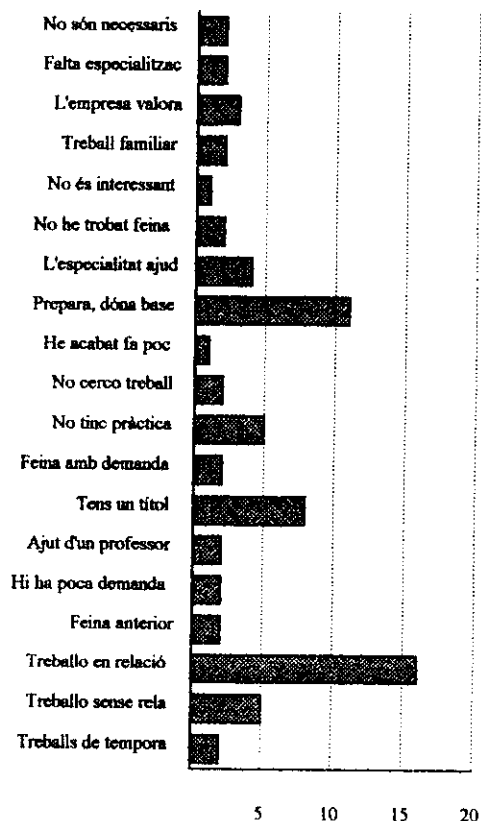
	n ^o	%
Molt ...	28	35
Bastant	22	28
Poc	17	21
Gens ..	11	14

Per què?

Respostes vàlides: 73

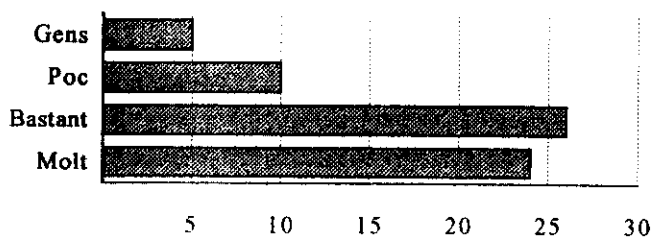
	n ^o	%
Cerco treballs de temporada	2	2
Treballo sense relació als estudis ...	5	6
Treballo en relació als estudis	16	21
Treballo a una feina anterior	2	2
Hi ha poca demanda de treballadors	2	2
Em va ajudar un professor/l'institut	2	2
Tens un títol	8	10
És una feina amb demanda	2	2
No tinc pràctica, experiència	5	6
No cerco treball	2	2
Fa poc que vaig acabar l'FP	1	1
Prepara, dona una base	11	15
L'especialització ajuda a trobar	4	5
No he trobat feina	2	2
No es troba feina interessant	1	1
Treballo per a la família	2	2
Les empreses valoren l'F.P.	3	4
Falta especialització	2	2
Els estudis no sempre són necessaris	2	2

La realització d'un període de pràctiques l'ha afavorit en la posterior recerca de feina?

Respostes vàlides: 65

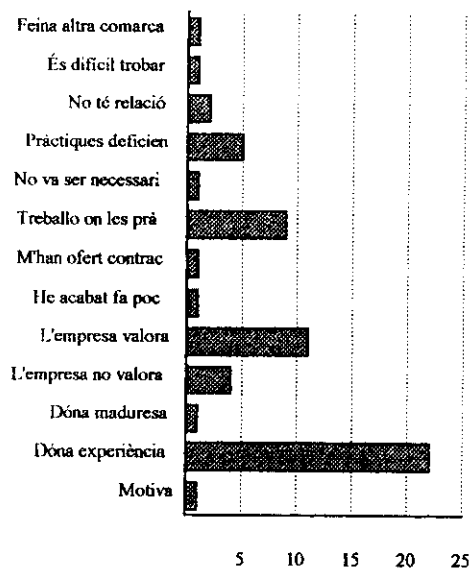
	n ^o	%
Molt ...	24	36
Bastant	26	40
Poc	10	15
Gens	5	7

Per què?

Respostes vàlides: 60

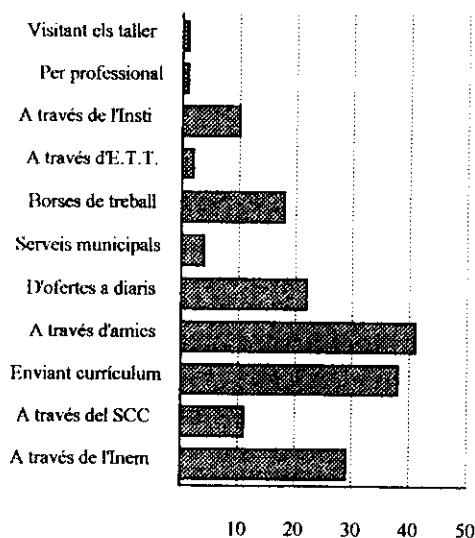
	n ^o	%
Motiva	1	1
Dóna experiència, coneixements	22	36
Dóna maduresa	1	1
Les empreses no les valoren	4	6
Les empreses valoren les pràctiques	11	18
Fa poc que vaig acabar	1	1
M'han ofert un contracte	1	1
Treballo on vaig fer les pràctiques	9	15
No em va ser necessari	1	1
Les pràctiques van ser deficientes	5	8
Treballo sense relació als estudis	2	3
És difícil trobar feina	1	1
Tinc feina a una altra comarca	1	1

Com va intentar trobar feina?

Respostes vàlides: 78

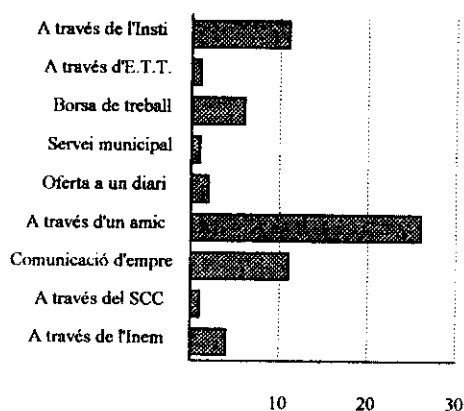
	n ^o	%
A través de l'Inem	29	37
A través del SCC	11	14
Enviant el seu currículum a empreses	38	48
A través d'amics i coneguts	41	52
A través d'ofertes de treball a diaris	22	28
De serveis d'ocupació municipal	4	5
Borses de treball	18	23
A través d'E.T.T.	2	2
A través de l'Institut/pràctiques	10	12
Per professional	1	1
Visitant els tallers	1	1

Com vau assabentar-vos de l'oferta del lloc de treball que ocupeu ara?

Respostes vàlides: 57

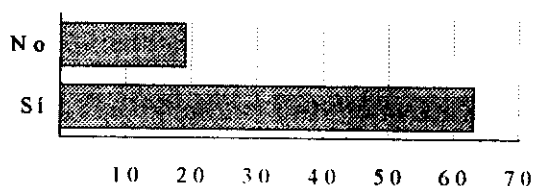
	n ^o	%
A través de l'Inem	4	7
A través del SCC	1	1
Per comunicació directa d'empreses	11	19
A través d'un amic/conegut	26	45
D'una oferta de treball d'un diari	2	3
D'un servei d'ocupació municipal	1	1
A través d'una borsa de treball	6	10
A través d'E.T.T.	1	1
A través de l'Institut/pràctiques	11	19

Suport del centre en la recerca de feina

Respostes vàlides: 82

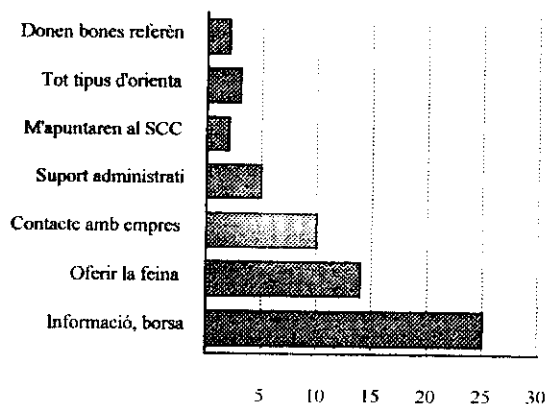
	n ^o	%
Sí	63	77
No	19	23

Tipus de suport

Respostes vàlides: 59

	n ^o	%
Informació, borsa de treball	25	42
Em van oferir la feina	14	23
Contactes amb empreses	10	16
Suport administratiu/moral	5	8
Em van apuntar al SCC	2	3
Tot tipus d'orientació	3	5
Donen bones referències	2	3

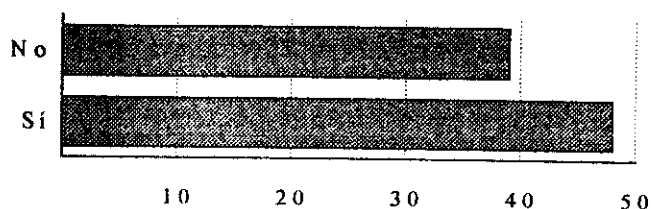

SITUACIÓ LABORAL

Ocupació laboral remunerada mentre va fer l'FP?

Respostes vàlides: 87

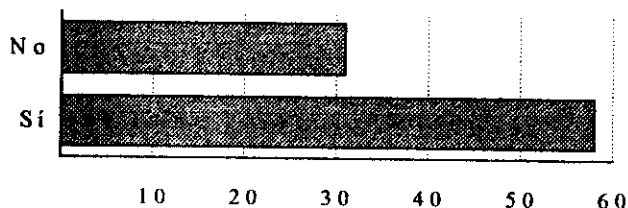
	n ^o	%
Sí	48	55
No	39	45

Té feina actualment?

Respostes vàlides: 89

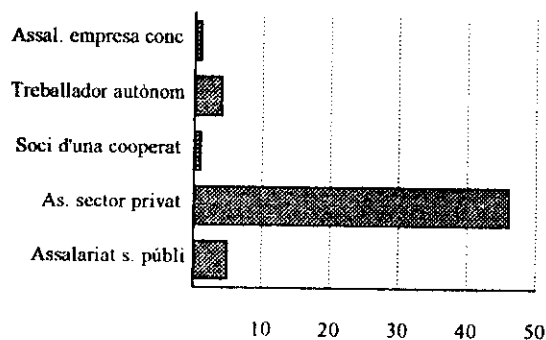
	n ^o	%
Sí	58	65
No	31	35

Treballa com a...

Respostes vàlides: 57

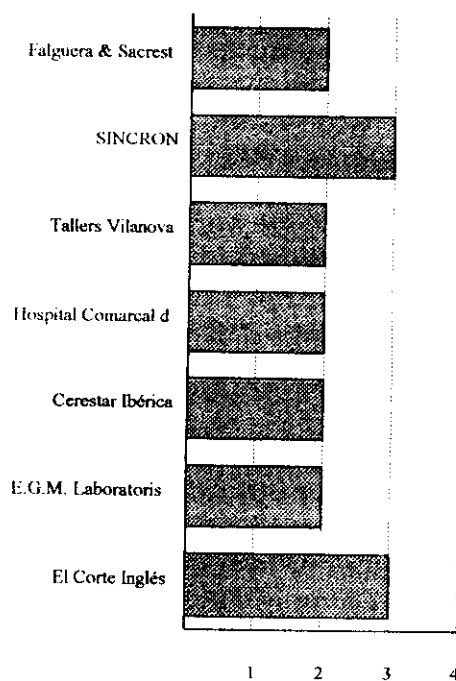
	n ^o	%
Assalariat del sector públic	5	8
Assalariat del sector privat	46	80
Soci d'una cooperativa	1	1
Treballador autònom	4	7
Assal. empresa concertada	1	1

Nom de l'empresa

Respostes vàlides: 56

	n ^o	%
Estudi d'arquitectura Francesc Rabat	1	1
El Corte Inglés	3	5
EXPRESER, S.A.	1	1
SERPA	1	1
E.G.M. Laboratoris Color	2	3
TIPSA contra incendis	1	1
Cerestar Ibérica	2	3
GAHERMA	1	1
URGIL, S.A.	1	1
Automòviles Lla-ves	1	1
NAFTIL, S.A.	1	1
Gas Reusense, S.A.	1	1
COATI, S.A.	1	1
FRIGICOLL, S.A.	1	1

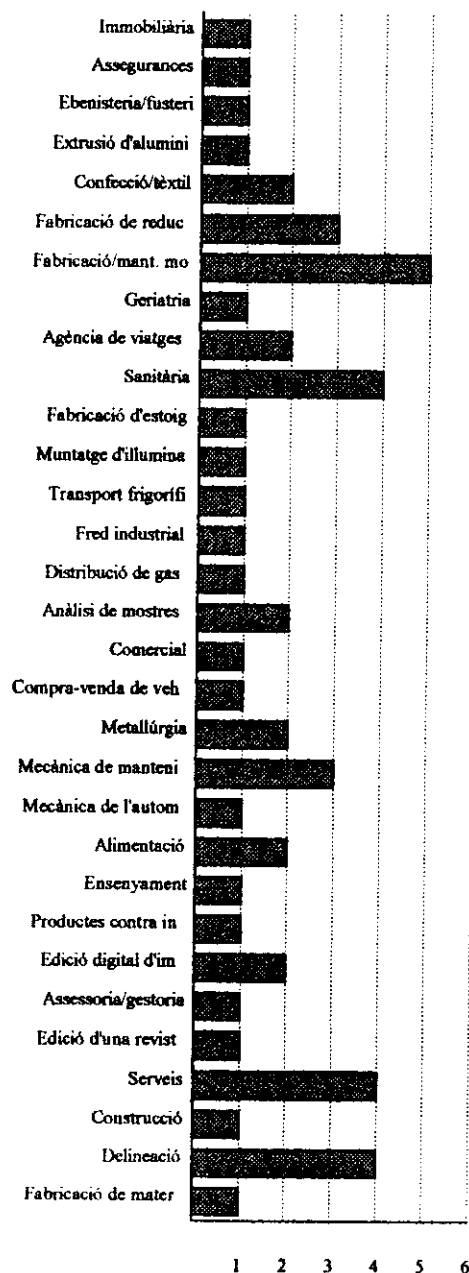

Mundocolor Internacional, S.A.	1	1
JOSMA, S.L.	1	1
Hidroautomàtic, S.L.	1	1
Central Poblenou, S.A.	1	1
Guillo Vilà	1	1
Juan Jordan, S.L.	1	1
Viajes Braturi	1	1
Rabassa, S.A.	1	1
Agència Vissi, S.C.P.	1	1
Demonstration Europe Travel, S.L.	1	1
Residència Marítima	1	1
Hospital Comarcal de la Selva	2	3
Pinch Burger, S.L.	1	1
Nova Pèrgola	1	1
Tècniques Frigorífiques Aplicades	1	1
Mecàniques Auxiliars Montsacopa, S.L.	1	1
Mecàniques Pujolàs	1	1
DYTSA	1	1
Tallers Vilanova	2	3
SINCRON	3	5
Hospital Sant Jaume	1	1
Ambulatori CAP Garrotxa	1	1
Falguera & Sacrest	2	3
Delineants Tècnics, S.C.C.L.	1	1
Construccions Metàliques Bellpart	1	1
TECALUM	1	1
Generalitat de Catalunya	1	1
Xuclà, mecàniques Fluvià	1	1
Amat etalplast, S.A.	1	1
KILOCALOR, S.A.	1	1
Fusteria Ribes	1	1
OCASO, S.A.	1	1
Finques Lleida	1	1
Collegi La Anunciata	1	1

Descripció de l'activitat principal

Respostes vàlides: 53

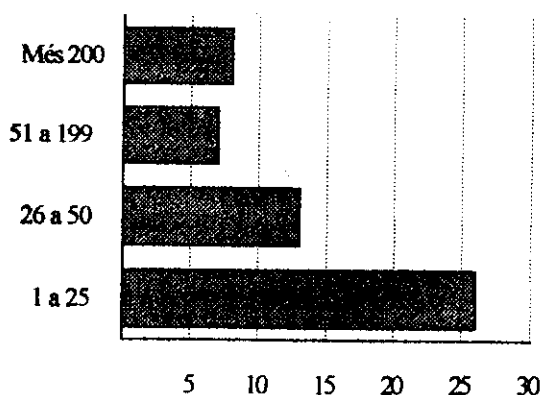
	n ^o	%
Fabricació de material elèctric	1	1
Delineació	4	7
Construcció	1	1
Serveis	4	7
Edició d'una revista	1	1
Assessoria/gestoria	1	1
Edició digital d'imatges	2	3
Productes contra incendis	1	1
Ensenyament	1	1
Alimentació	2	3
Mecànica de l'automòbil	1	1
Mecànica de manteniment	3	5
Metallúrgia	2	3
Compra-venda de vehicles	1	1
Comercial	1	1
Anàlisi de mostres	2	3
Distribució de gas	1	1
Fred industrial	1	1
Transport frigorífic	1	1
Muntatge d'illuminacions	1	1
Fabricació d'estoigs	1	1
Sanitària	4	7
Agència de viatges	2	3
Geriatría	1	1
Fabricació/mant. motllos/maquinària	5	9
Fabricació de reductors	3	5
Confecció/tèxtil	2	3
Extrusió d'alumini	1	1
Ebenisteria/fusteria	1	1
Assegurances	1	1
Immobilària	1	1

Nombre de treballadors

Respostes vàlides: 54

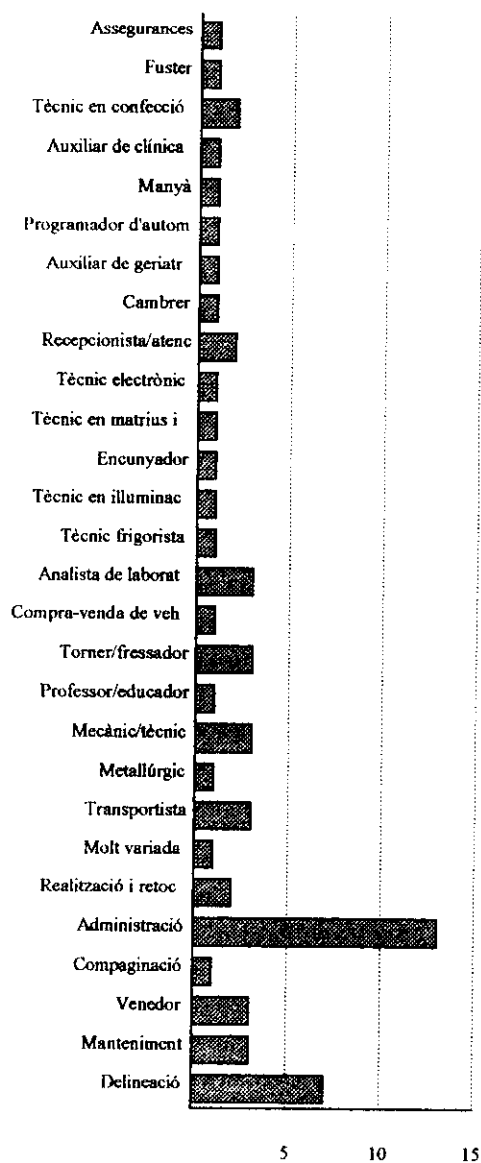
	n ^o	%
1 a 25 ..	26	48
26 a 50 ..	13	24
51 a 199 ..	7	12
Més 200 ..	8	14

Principals tasques que desenvolupa

Respostes vàlides: 57

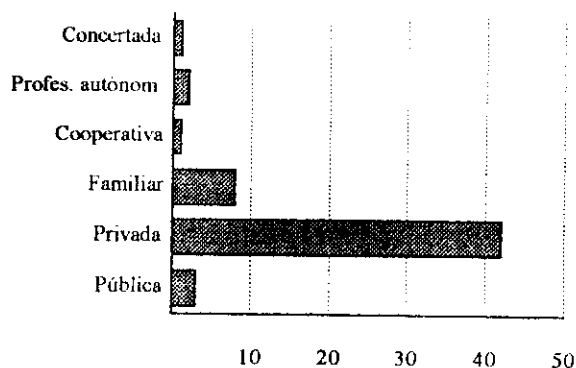
	n ^o	%
Delineació	7	12
Manteniment	3	5
Venedor	3	5
Compaginació	1	1
Administració	13	22
Realització i retoc de material filmic	2	3
Molt variada	1	1
Transportista	3	5
Metallúrgic	1	1
Mecànic/tècnic	3	5
Professor/educador	1	1
Torner/fressador	3	5
Compra-venda de vehicles	1	1
Analista de laboratori	3	5
Tècnic frigorista	1	1
Tècnic en il·luminació	1	1
Encunyador	1	1
Tècnic en matrius i motlles	1	1
Tècnic electrònic	1	1
Recepcionista/atenció al públic	2	3
Cambrer	1	1
Auxiliar de geriatría	1	1
Programador d'automatismes	1	1
Manya	1	1
Auxiliar de clínica	1	1
Tècnic en confecció	2	3
Fuster	1	1
Assegurances	1	1

Tipus d'empresa

Respostes vàlides: 57

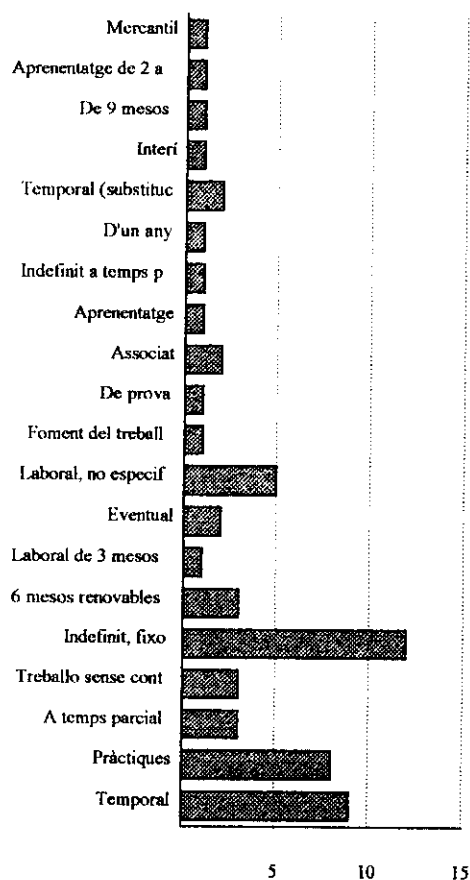
	n ^o	%
Pública	3	5
Privada	42	73
Familiar	8	14
Cooperativa	1	1
Profes. autònom	2	3
Concertada	1	1

Tipus de contracte

Respostes vàlides: 56

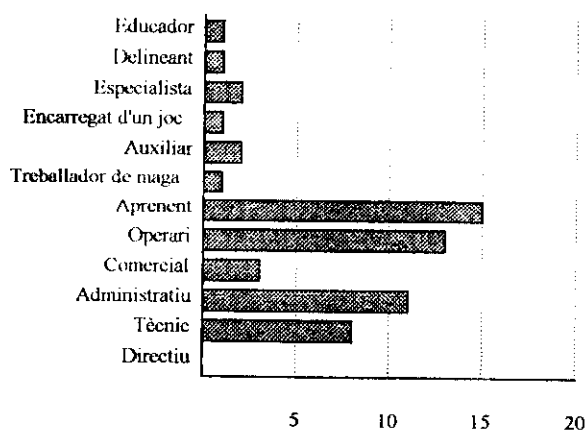
	n ^o	%
Temporal	9	16
Pràctiques	8	14
A temps parcial	3	5
Treball sense contracte	3	5
Indefinit, fixo	12	21
6 mesos renovables	3	5
Laboral de 3 mesos	1	1
Eventual	2	3
Laboral, no específica	5	8
Foment del treball	1	1
De prova	1	1
Associat	2	3
Aprenentatge	1	1
Indefinit a temps parcial (suplències)	1	1
D'un any	1	1
Temporal (substitucions)	2	3
Interí	1	1
De 9 mesos	1	1
Aprenentatge de 2 anys	1	1
Mercantil	1	1

Categoria quan va començar la feina

Respostes vàlides: 57

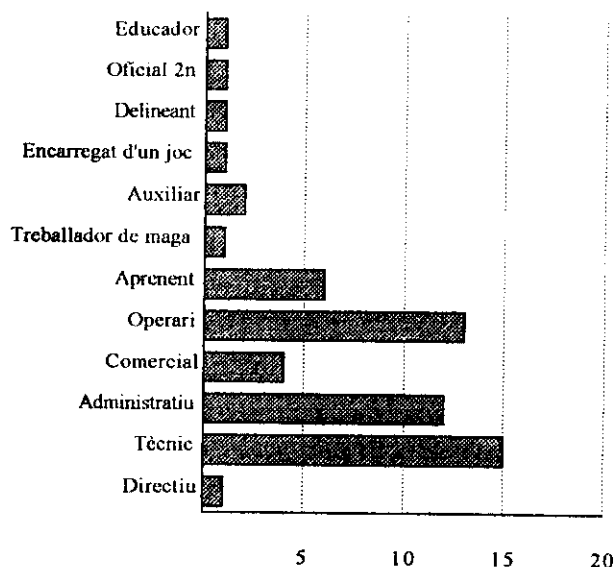
	n ^o	%
Tècnic	8	14
Administratiu	11	19
Comercial	3	5
Operari	13	22
Aprenent	15	26
Treballador de magatzem	1	1
Auxiliar	2	3
Encarregat d'un joc	1	1
Especialista	2	3
Delineant	1	1
Educador	1	1

Categoria actual

Respostes vàlides: 57

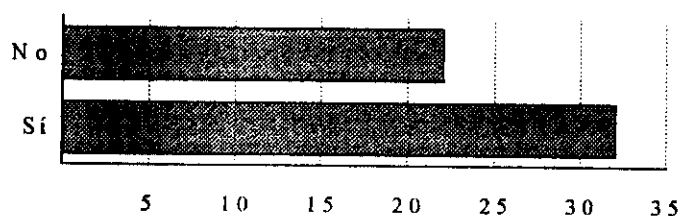
	n ^o	%
Directiu	1	1
Tècnic	15	26
Administratiu	12	21
Comercial	4	7
Operari	13	22
Aprenent	6	10
Treballador de magatzem	1	1
Auxiliar	2	3
Encarregat d'un joc	1	1
Delineant	1	1
Oficial 2 ^a	1	1
Educador	1	1

L'empresa contempla la formació dels seus treballadors en el seu sistema de promoció?

Respostes vàlides: 54

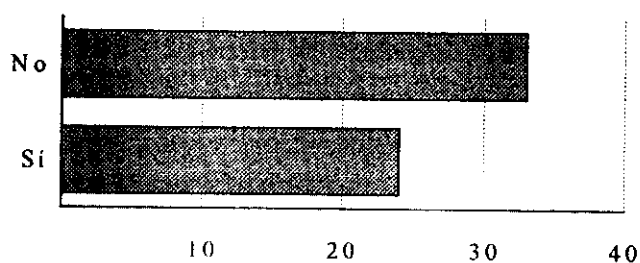
	n ^o	%
Sí	32	59
No	22	41

És la primera feina?

Respostes vàlides: 57

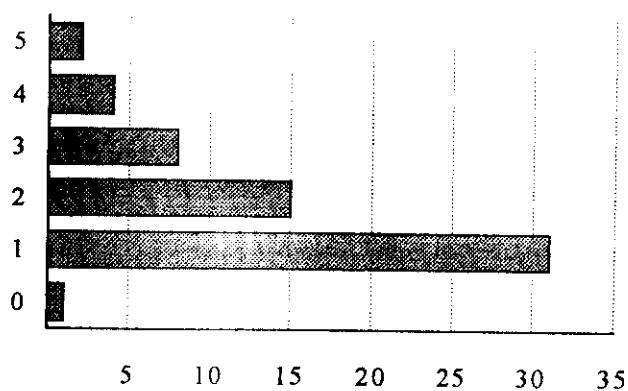
	n ^o	%
Sí	24	42
No	33	58

A quantes empreses ha treballat des que va acabar l'FP?

Respostes vàlides: 61

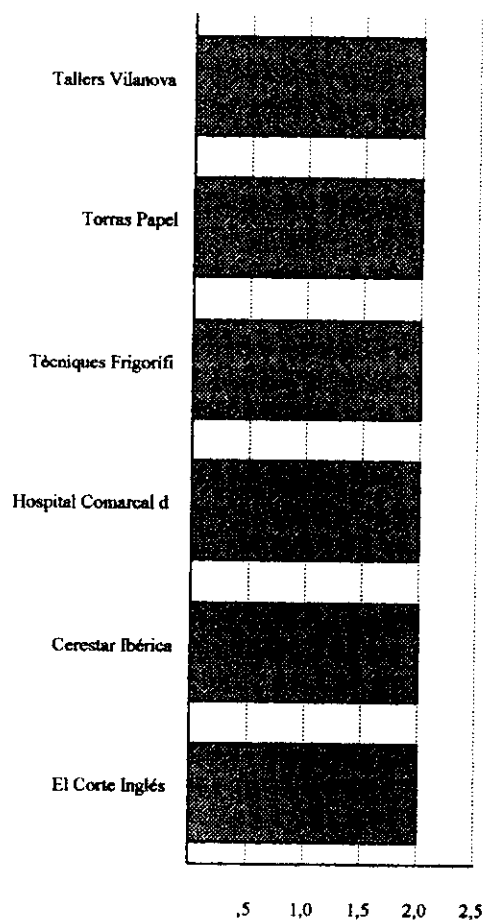
	n ^o	%
0	1	1
1	31	50
2	15	24
3	8	13
4	4	6
5	2	3

Nom de l'empresa

Respostes vàlides: 54

	n ^o	%
UBAE	1	1
POOL	1	1
Estudi d'arquitectura Francesc Rabat	1	1
M.I.C.	1	1
El Corte Inglés	2	3
EXPRESER, S.A.	1	1
E.G.M. Laboratoris Color	1	1
TIPSA contra incendis	1	1
Colmado la Florinda	1	1
Cerestar Ibérica	2	3
Frenos y embragues	1	1
Cartobol	1	1
C.P.C.S.A.	1	1
J. Juan S.A.	1	1
Hidro-metal	1	1
Esteve Terrades	1	1
Euromailing	1	1
TGS	1	1
Talleres Javier Aibar	1	1
Planeta crédito	1	1
Gas Reusense, S.A.	1	1
CENOEL	1	1
FRIGICOLL, S.A.	1	1
Climatización AIR-SAT, S.A.	1	1
XAROXIA	1	1
Sant Andreu Fred	1	1
JOSMA, S.L.	1	1
E. Expres	1	1
Romero industria gràfica	1	1
PORC-LAT, S.L.	1	1
Guillo Vilà	1	1
Printer, S.A.	1	1
Iberoamericana	1	1
Delta Molins, S.L.	1	1
Juan Jordan, S.L.	1	1
Farmàcia Altimir	1	1
Laboratoris clínics Altimir	1	1
Guitart Hotels	1	1
Agència Vissi, S.C.P.	1	1
Intermerche	1	1
TELYCO Blanes	1	1
Residència Marítima	1	1
Hospital Comarcal de la Selva	2	3
Pinch Burger, S.L.	1	1

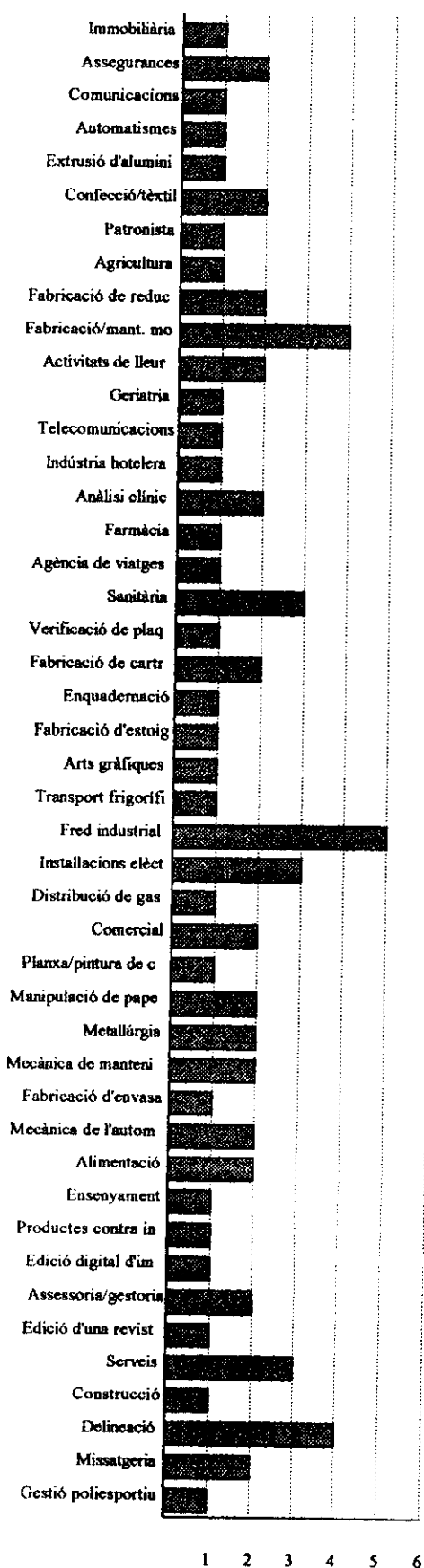

Olympic Sport Club	1	1
Tècniques Frigorífiques Aplicades ..	2	3
FRESNCO	1	1
Construccions Mecàniques Domènech1	1	1
Torras Papel	2	3
Mecàniques Pujolàs	1	1
ESPUÑA, S.A.	1	1
Tallers Vilanova	2	3
SEI	1	1
Ramon Ventula, S.A.	1	1
SINCRON	1	1
Fundació Puigvert	1	1
Hospital Sant Pau	1	1
Hospital Provincial València	1	1
Falguera & Sacrest	1	1
Construccions Metàliques Bellpart ..	1	1
TECALUM	1	1
Garatge Roca	1	1
COEVA, S.A.	1	1
Mecànica Font	1	1
ENA tràfic	1	1
Laboratorios UCB PHARMA, S.A. .	1	1
ADASOFT, S.A.	1	1
Poble Espanyol de Monjuïc, S.A. ...	1	1
Eagle Products España, S.L.	1	1
INSPROJECS, S.L.	1	1
G.O.A.	1	1
ACTEL	1	1
OCASO, S.A.	1	1
Assegurances Oña	1	1
Finques Lleida	1	1
Tapicerias Arbonés	1	1
Centre Financer Biscal	1	1

Descripció de l'activitat principal

Respostes vàlides: 54

	n ^o	%
Gestió poliesportius	1	1
Missatgeria	2	3
Delineació	4	7
Construcció	1	1
Serveis	3	5
Edició d'una revista	1	1
Assessoria/gestoria	2	3
Edició digital d'imatges	1	1
Productes contra incendis	1	1
Ensenyament	1	1
Alimentació	2	3
Mecànica de l'automòbil	2	3
Fabricació d'envasaments	1	1
Mecànica de manteniment	2	3
Metallúrgia	2	3
Manipulació de papers	2	3
Planxa/pintura de carrosseries	1	1
Comercial	2	3
Distribució de gas	1	1
Instal·lacions elèctriques	3	5
Fred industrial	5	9
Transport frigorífic	1	1
Arts gràfiques	1	1
Fabricació d'estoigs	1	1
Enquadernació	1	1
Fabricació de cartró/paper	2	3
Verificació de plaques	1	1
Sanitària	3	5
Agència de viatges	1	1
Farmàcia	1	1
Anàlisi clínic	2	3
Indústria hotelera	1	1
Telecomunicacions	1	1
Geriatría	1	1
Activitats de lleure/oci	2	3
Fabricació/mant. motllos/maquinària	4	7
Fabricació de reductors	2	3
Agricultura	1	1
Patronista	1	1
Confecció/tèxtil	2	3
Extrusió d'alumini	1	1
Automatismes	1	1
Comunicacions	1	1
Assegurances	2	3
Immobilària	1	1

Nombre de treballadors

Respostes vàlides: 53

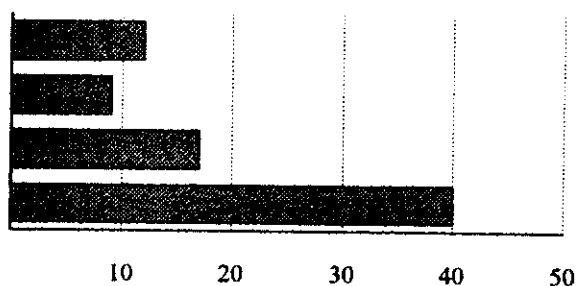
	n ^o	%
1 a 25	40	75
26 a 50	17	32
51 a 199	9	16
Més 200	12	22

Més 200

51 a 199

26 a 50

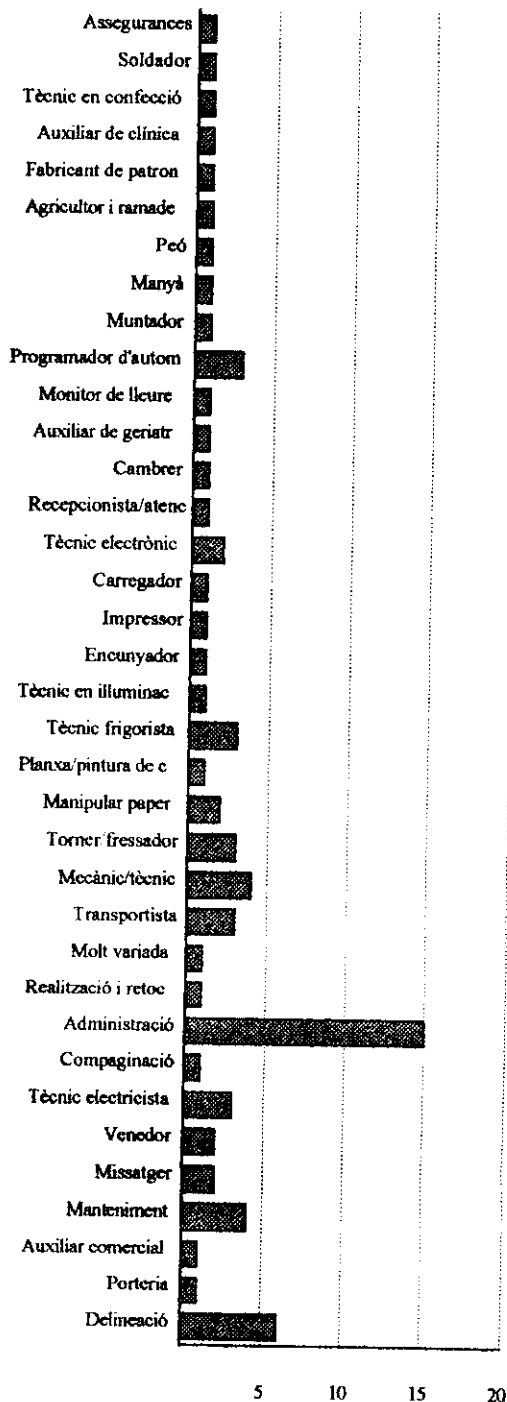
1 a 25

Principals tasques desenvolupades

Respostes vàlides: 56

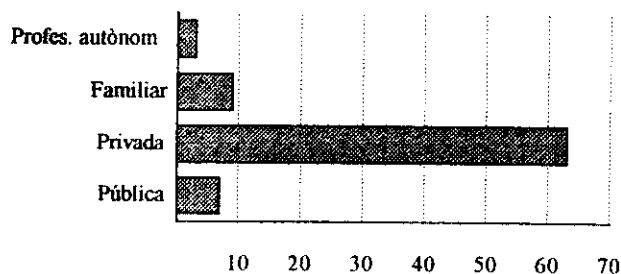
	n ^o	%
Delineació	6	10
Porteria	1	1
Auxiliar comercial	1	1
Manteniment	4	7
Missatger	2	3
Venedor	2	3
Tècnic electricista	3	5
Compaginació	1	1
Administració	15	26
Realització i retoc de material filmic	1	1
Molt variada	1	1
Transportista	3	5
Mecànic/tècnic	4	7
Torner/fressador	3	5
Manipular paper	2	3
Planxa/pintura de carrosseries	1	1
Tècnic frigorista	3	5
Tècnic en il·luminació	1	1
Encunyador	1	1
Impressor	1	1
Carregador	1	1
Tècnic electrònic	2	3
Recepcionista/atenció al públic	1	1
Cambrer	1	1
Auxiliar de geriatria	1	1
Monitor de lleure	1	1
Programador d'automatismes	3	5
Muntador	1	1
Manyà	1	1
Peó	1	1
Agricultor i ramader	1	1
Fabricant de patrons i mostres	1	1
Auxiliar de clínica	1	1
Tècnic en confecció	1	1
Soldador	1	1
Assegurances	1	1

Tipus d'empresa

Respostes vàlides: 57

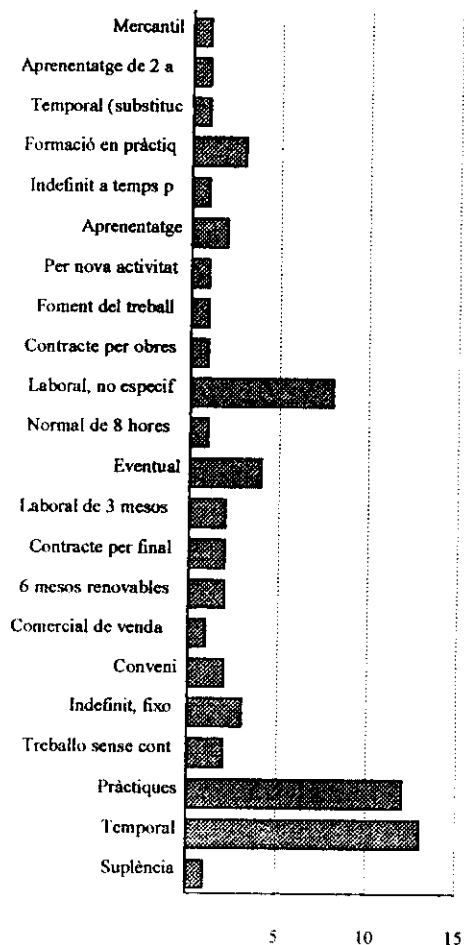
	n ^o	%
Pública	7	12
Privada	63	110
Familiar	9	15
Profes. autònom	3	5

Tipus de contracte

Respostes vàlides: 50

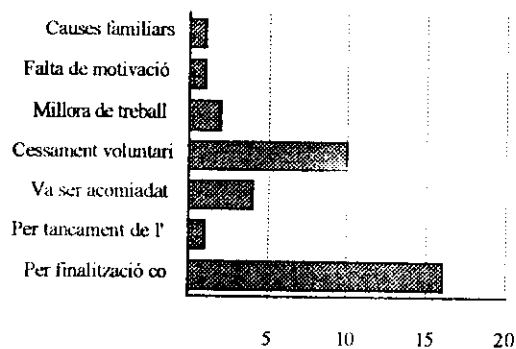
	n ^o	%
Suplència	1	2
Temporal	13	26
Pràctiques	12	24
Treball sense contracte	2	4
Indefinit, fixo	3	6
Conveni	2	4
Comercial de venda al tant per cent	1	2
6 mesos renovables	2	4
Contracte per final d'obres	2	4
Laboral de 3 mesos	2	4
Eventual	4	8
Normal de 8 hores	1	2
Laboral, no específica	8	16
Contracte per obres i serveis	1	2
Foment del treball	1	2
Per nova activitat	1	2
Aprententatge	2	4
Indefinit a temps parcial (suplències)	1	2
Formació en pràctiques	3	6
Temporal (substitucions)	1	2
Aprententatge de 2 anys	1	2
Mercantil	1	2

Motiu del canvi de feina

Respostes vàlides: 33

	n ^o	%
Per finalització contracte	16	48
Per tancament de l'empresa	1	3
Va ser acomiadat	4	12
Cessament voluntari	10	30
Millora de treball	2	6
Falta de motivació	1	3
Causes familiars	1	3

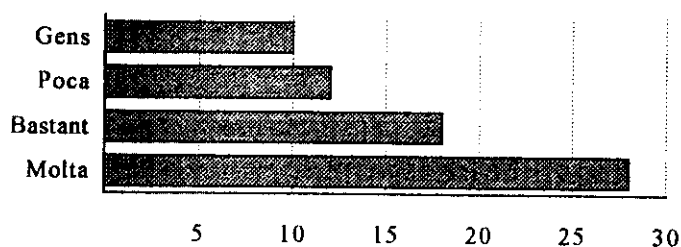

CORRESPONDÈNCIA FORMACIÓ-OCUPACIONS

La feina actual té una relació directa amb els estudis d'FP cursats?

Respostes vàlides: 68

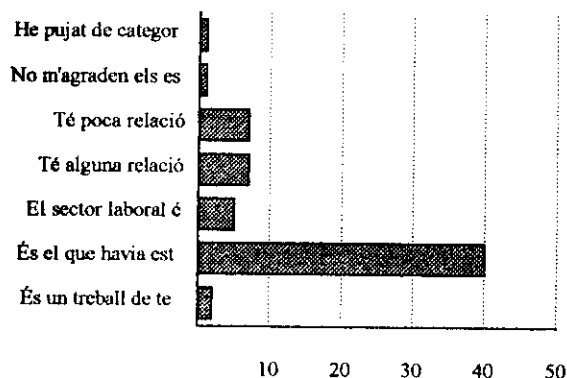
	n ^o	%
Molta	28	41
Bastant	18	26
Poca	12	17
Gens	10	14

Per què?

Respostes vàlides: 63

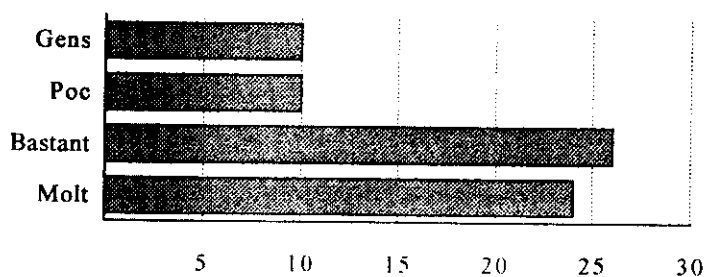
	n ^o	%
És un treball de temporada	2	3
És el que havia estudiat	40	63
El sector laboral és diferent	5	7
Té alguna relació	7	11
Té poca relació	7	11
No m'agraden els estudis d'F.P.	1	1
He pujat de categoria	1	1

Els estudis d'FP l'han ajudat en l'exercici de la seva professió?

Respostes vàlides: 70

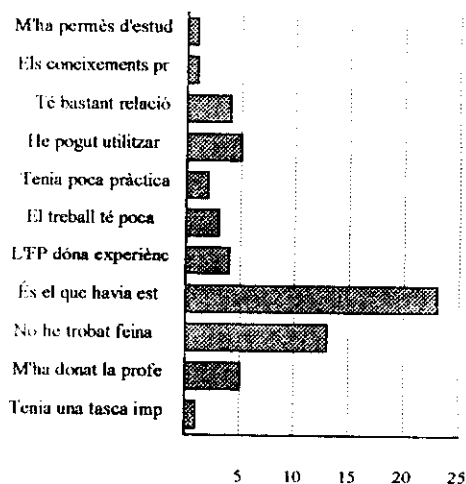
	n ^o	%
Molt	24	34
Bastant	26	37
Poc	10	14
Gens	10	14

Per què?

Respostes vàlides: 62

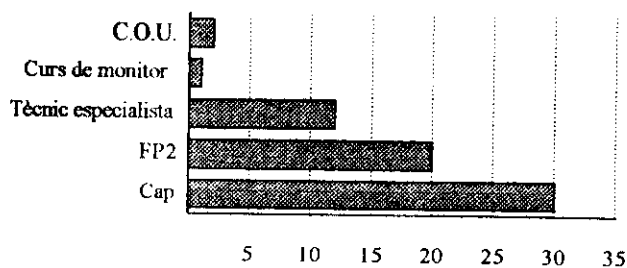
	n ^o	%
Tenia una tasca imprescindible	1	1
M'ha donat la professió, m'ha ajudat	5	8
No he trobat feina pels meus estudis	13	20
És el que havia estudiat	23	37
L'FP dona experiència i un ofici	4	6
El treball té poca relació	3	4
Tenia poca pràctica	2	3
He pogut utilitzar coses apreses	5	8
Té bastant relació	4	6
Els coneixements pràctics ajuden	1	1
M'ha permès d'estudiar un mòdul	1	1

Titulació acadèmica exigida per accedir al lloc de treball actual

Respostes vàlides: 62

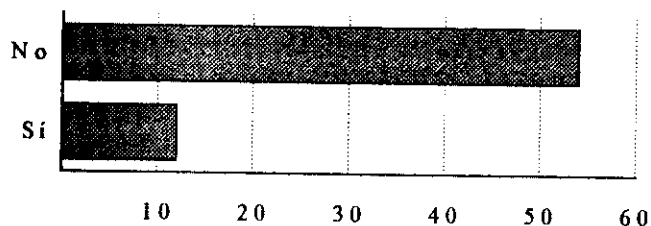
	n ^o	%
Cap	30	48
FP2	20	32
Tècnic especialista	12	19
Curs de monitor	1	1
C.O.U.	2	3

Li van exigir algun tipus de formació complementària?

Respostes vàlides: 66

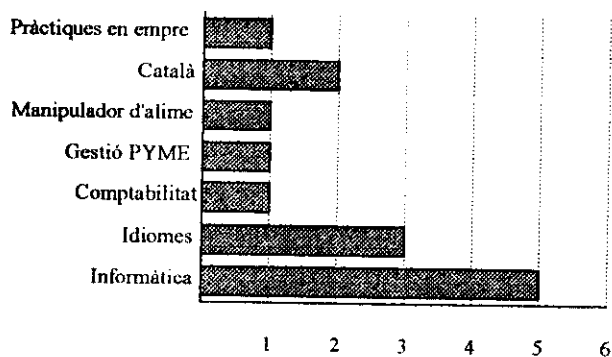
	n ^o	%
Sí	12	18
No	54	82

Quina?

Respostes vàlides: 12

	n ^o	%
Informàtica	5	41
Idiomes	3	25
Comptabilitat	1	8
Gestió PYME	1	8
Manipulador d'aliments	1	8
Català	2	16
Pràctiques en empresa	1	8

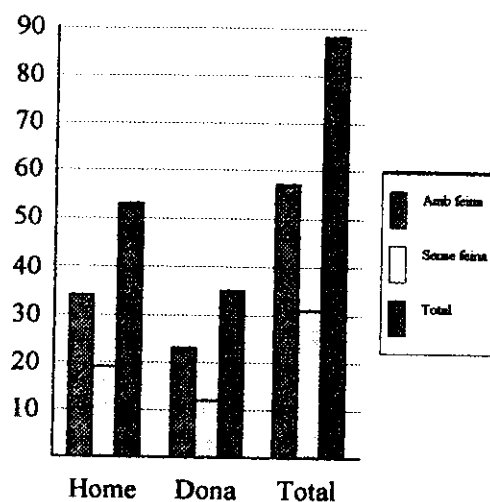

VARIABLES CREUADES

1. Té feina actualment? Sexe?

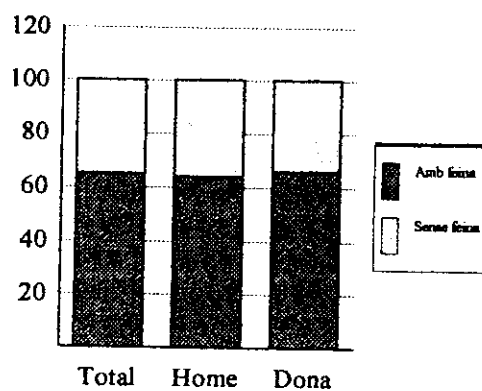
Les dades següents són valors absoluts. Respostes vàlides: 88.

Valors absoluts	SEXE		Total
	Home	Dona	
Amb feina	34	23	57
Sense feina	19	12	31
Total	53	35	88

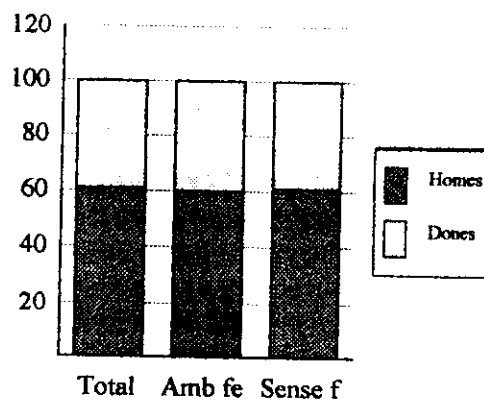
Distribució de la feina a cada sexe (%). Quin percentatge d'homes i de dones té feina?

Percentatges (%)	SEXE		Total
	Homes	Dones	
Amb feina	64	66	65
Sense feina	36	34	35

Distribució de la feina entre homes i dones (%). Dels que tenen feina, quin percentatge són homes? I dones?

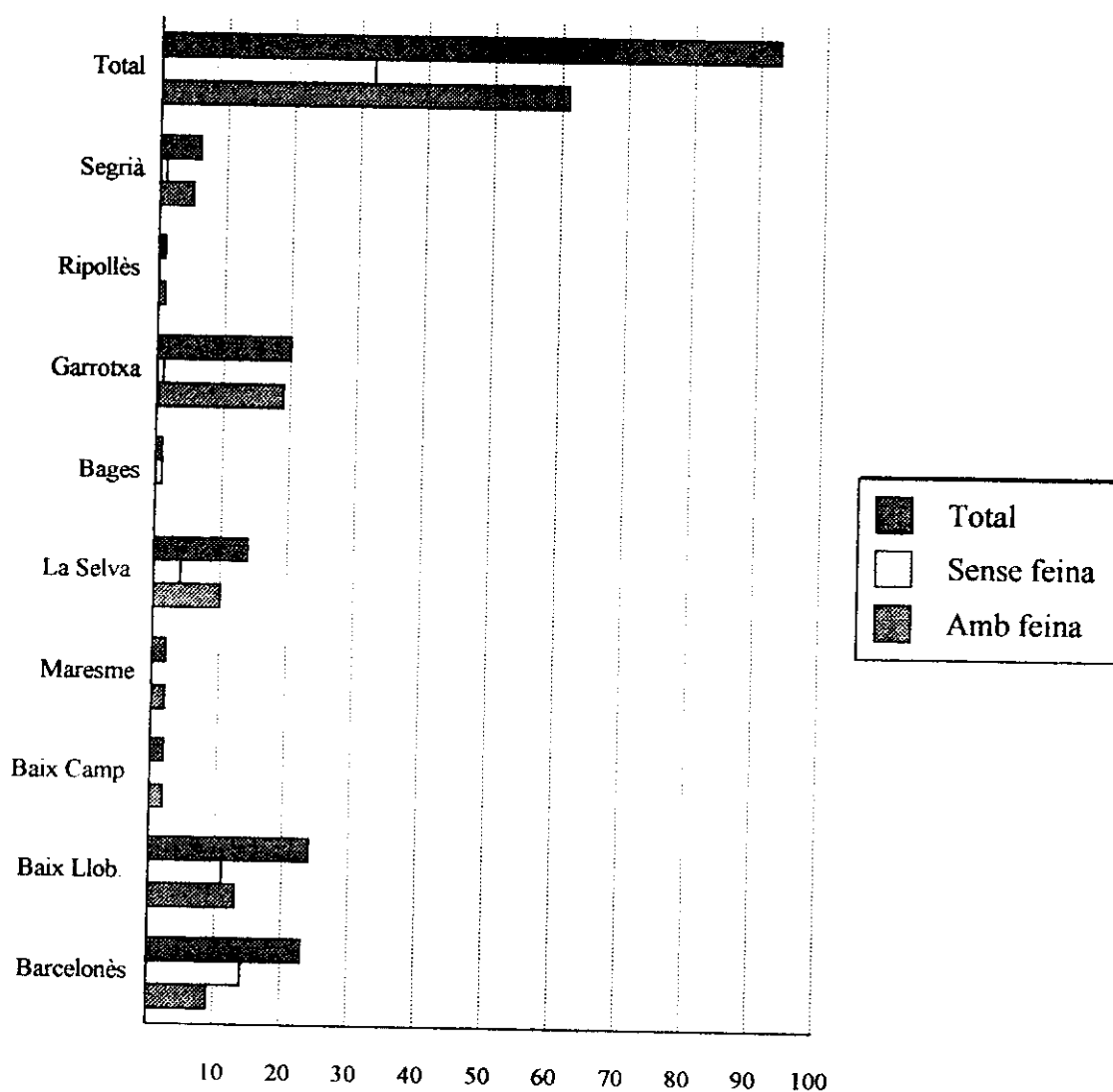
Percentatges (%)	SEXE	FEINA	
	Total	Amb feina	Sense feina
Homes	61	60	61
Dones	39	40	39

2. Té feina actualment? A quina comarca va estudiar?

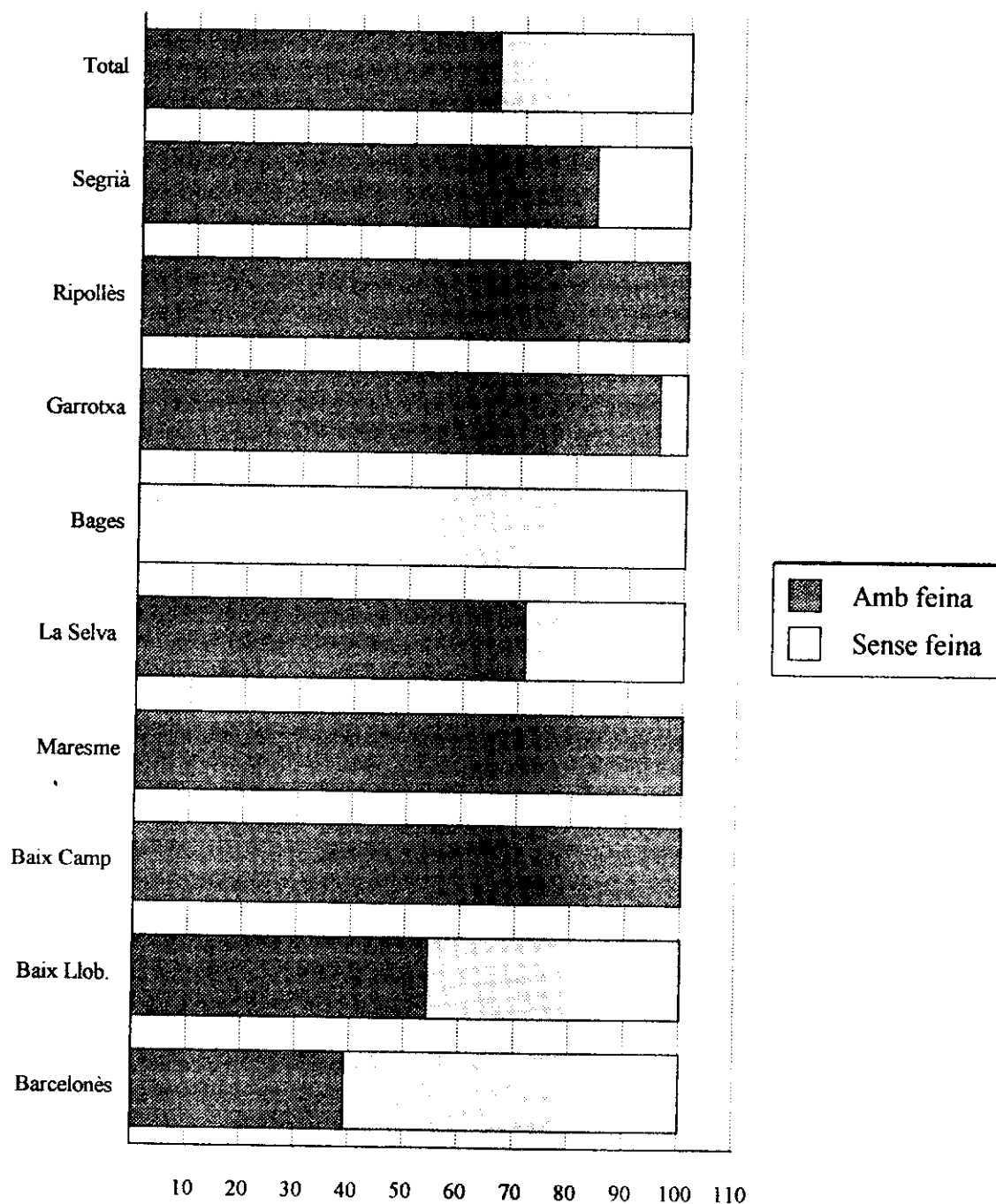
Les dades següents són valors absoluts. Respostes vàlides: 88 (cal remarcar que algunes persones van estudiar a dues comarques)

Valors absoluts	COMARCA ON VA ESTUDIAR									
	Barcelonès	Baix Llob.	Baix Camp	Maresme	La Selva	Bages	Garrotxa	Ripollès	Segrià	Total
Amb feina	9	13	2	2	10	0	19	1	5	61
Sense feina	14	11	0	0	4	1	1	0	1	32
Total	23	24	2	2	14	1	20	1	6	93

Distribució de la feina a cada comarca (%). Quin percentatge de persones té feina en funció de la comarca on van estudiar?

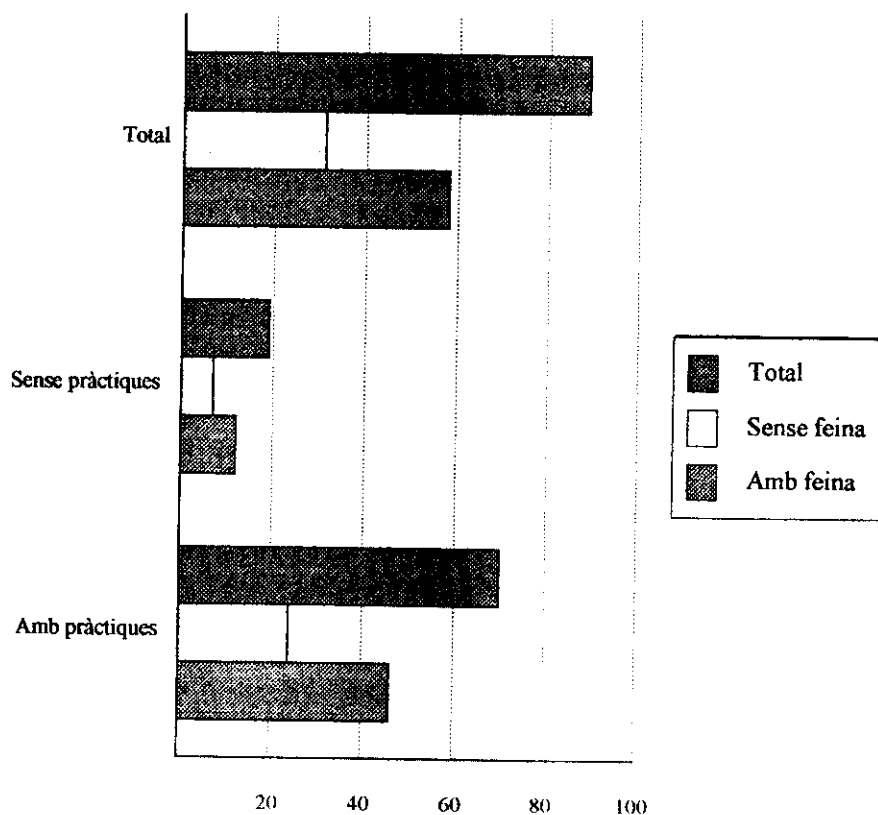
Percentatges (%)	COMARCA ON VA ESTUDIAR									
	Barcelonès	Baix Llob.	Baix Camp	Maresme	La Selva	Bages	Garrotxa	Ripollès	Segrià	Total
Amb feina	39	54	100	100	71	0	95	100	83	65
Sense feina	61	46	0	0	29	100	5	0	17	35

3. Té feina actualment? Va fer pràctiques a alguna empresa?

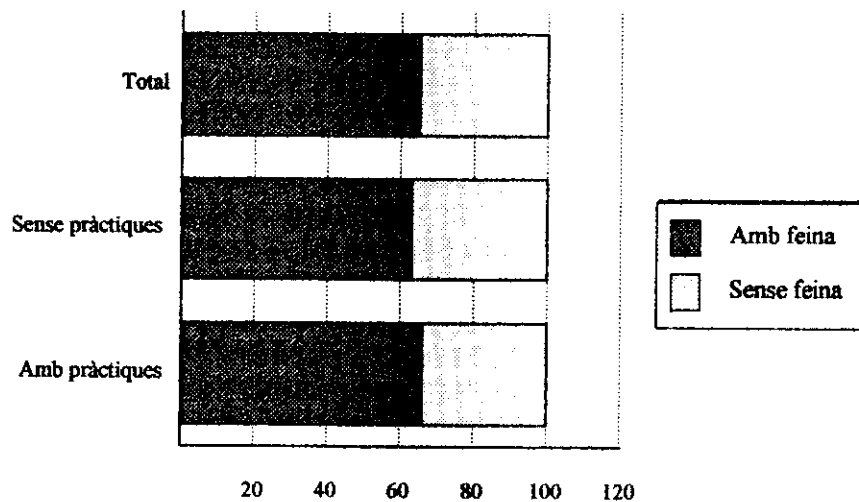
Les dades següents són valors absoluts. Respostes vàlides: 89

Valors absoluts	PRÀCTIQUES EN EMPRESA		Total
	Amb pràctiques	Sense pràctiques	
Amb feina	46	12	58
Sense feina	24	7	31
Total	70	19	89

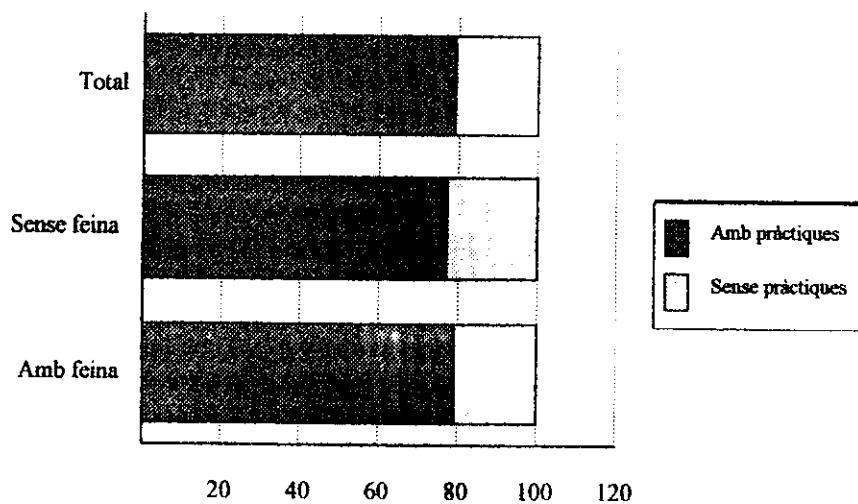

Distribució de la feina en relació a les pràctiques a empreses (%). Quin percentatge de persones té feina en funció de si va fer pràctiques?

Percentatges (%)	PRÀCTIQUES EN EMPRESA		Total
	Amb pràctiques	Sense pràctiques	
Amb feina	66	63	65
Sense feina	34	37	35

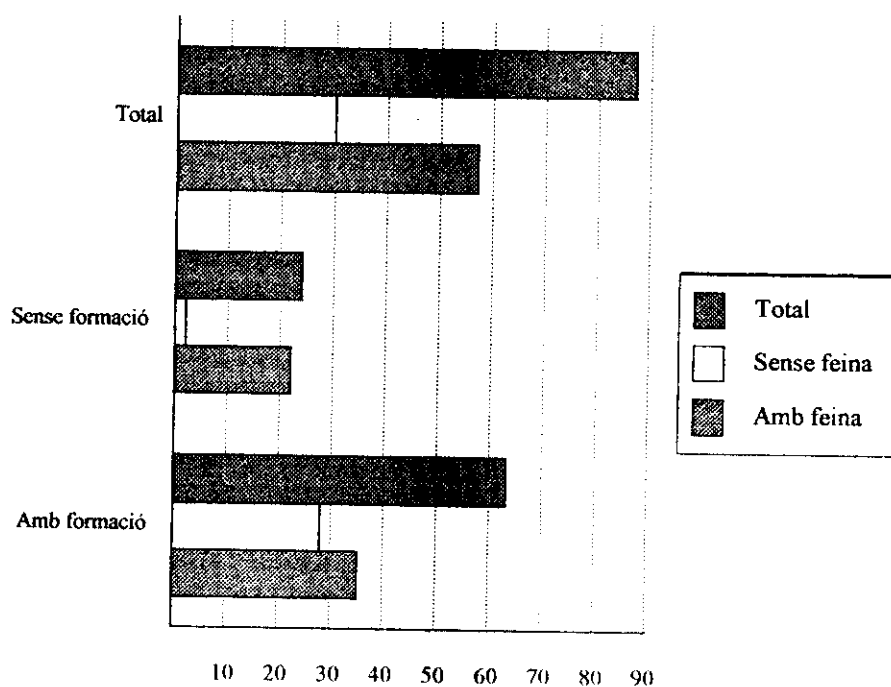
Percentatges (%)	FEINA		Total
	Amb feina	Sense feina	
Amb pràctiques	79	77	79
Sense pràctiques	21	23	21

4. Té feina actualment? Ha fet alguna formació complementària?

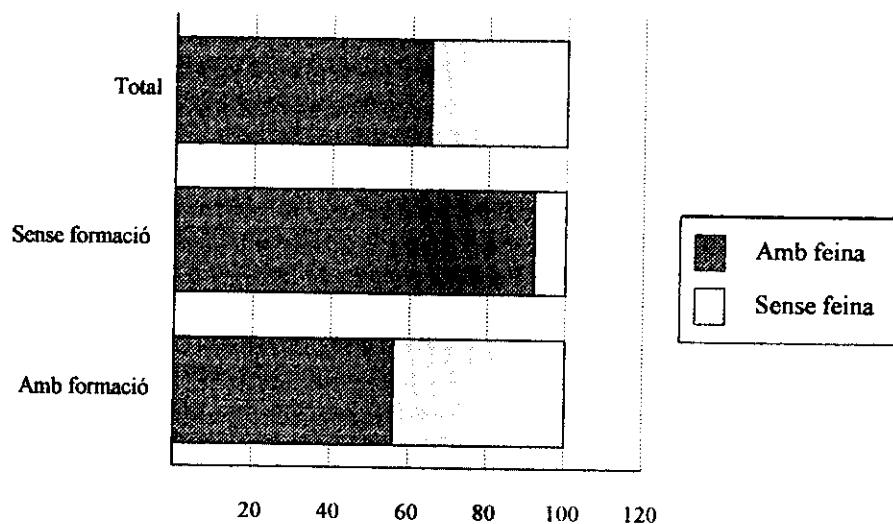
Les dades següents són valors absoluts. Respostes vàlides: 87

Valors absoluts	FORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA		Total
	Amb formació	Sense formació	
Amb feina	35	22	57
Sense feina	28	2	30
Total	63	24	87

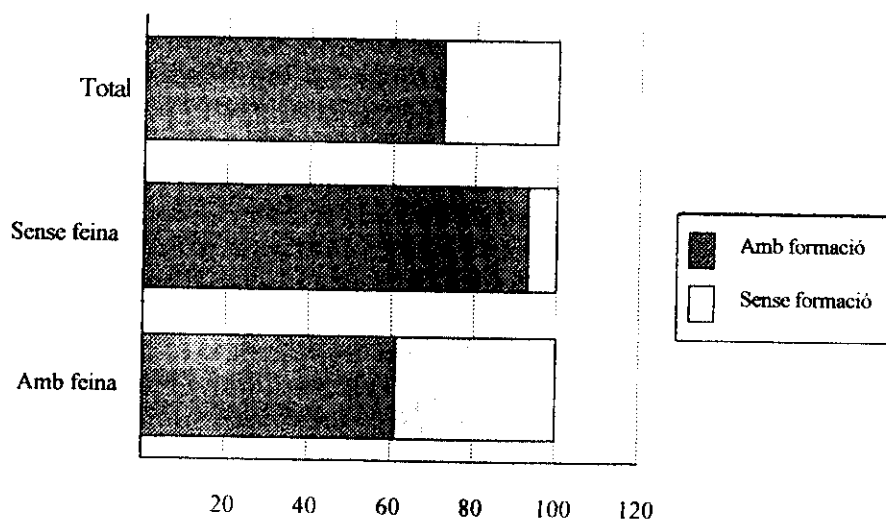

Distribució de la feina en relació a la realització de formació complementària (%). Quin percentatge de persones té feina en funció d'haver rebut formació complementària?

Percentatges (%)	FORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA		Total
	Amb formació	Sense formació	
Amb feina	56	92	65
Sense feina	44	8	35

Percentatges (%)	FEINA		Total
	Amb feina	Sense feina	
Amb formació	61	93	72
Sense formació	39	7	28

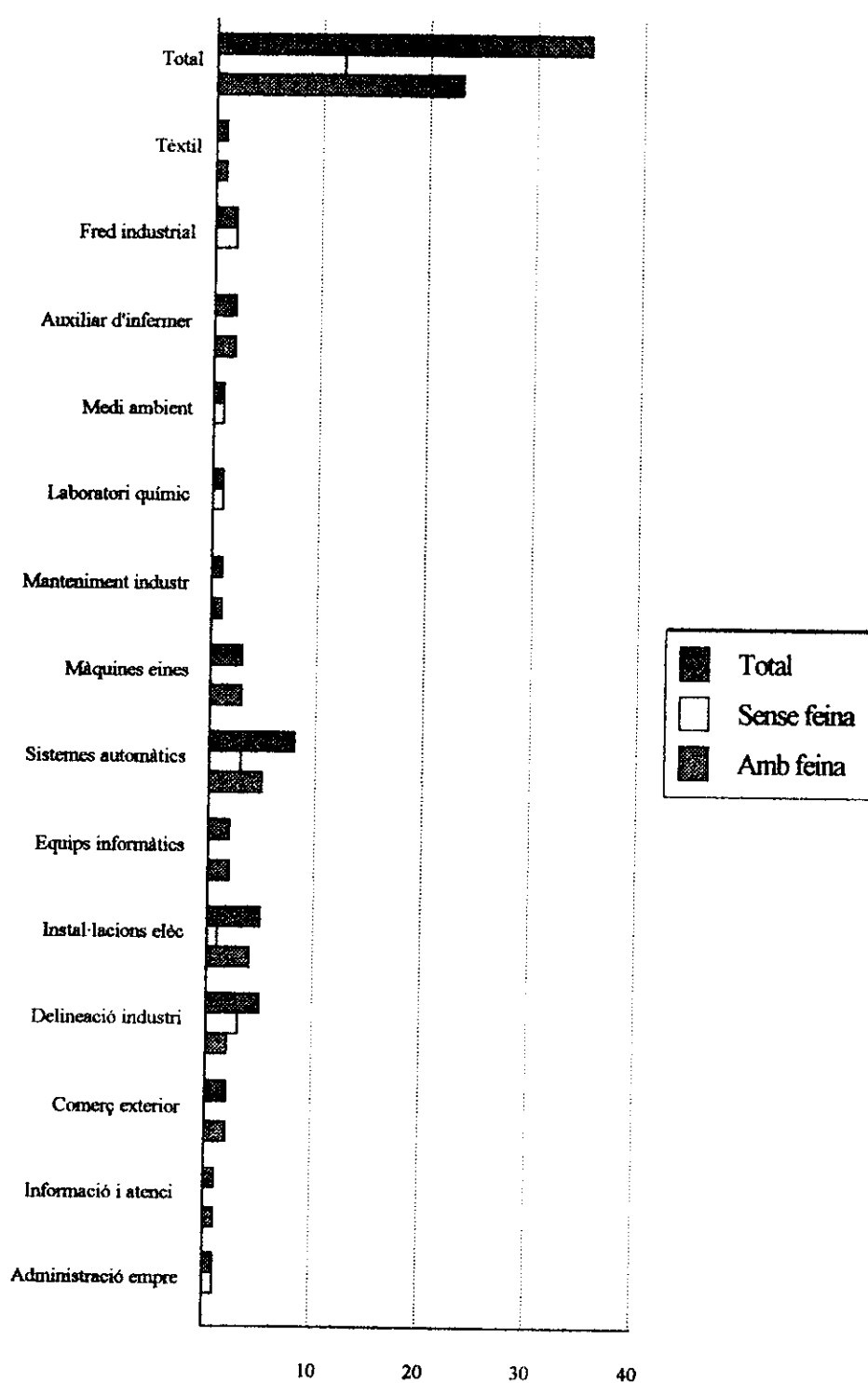
5. Té feina actualment? Quins estudis ha realitzat?

Mòduls professionals

Les dades següents són valors absoluts. Respostes vàlides: 30 (cal remarcar que algunes persones van estudiar dos o més mòduls)

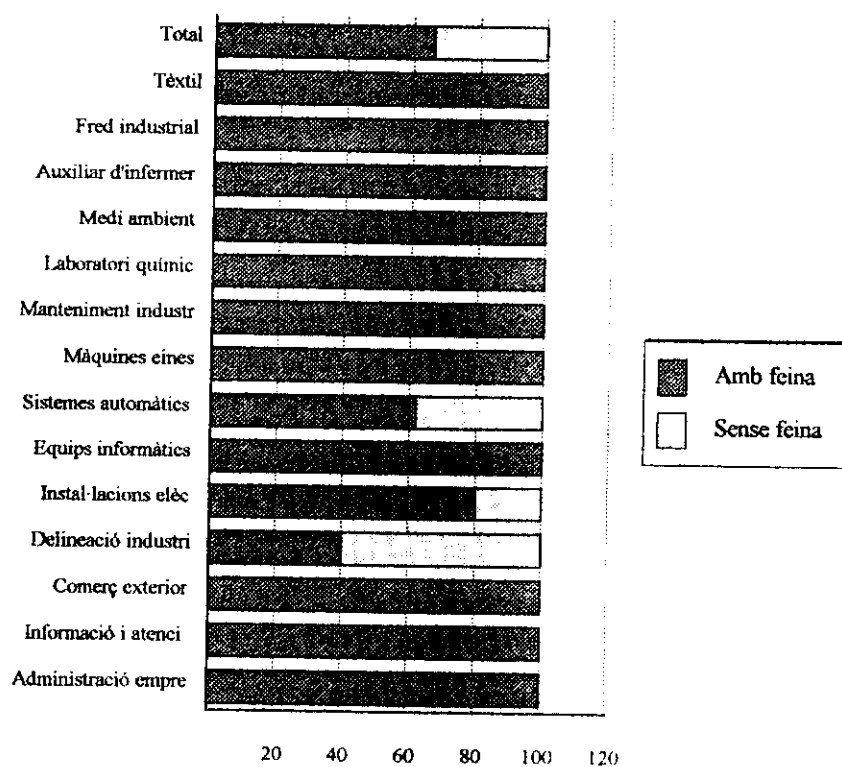
MMPP Valors absoluts	FEINA		Total
	Amb feina	Sense feina	
Administració empresarial	0	1	1
Informació i atenció al públic	1	0	1
Comerç exterior	2	0	2
Delineació industrial	2	3	5
Instal·lacions elèctriques	4	1	5
Equips informàtics	2	0	2
Sistemes automàtics	5	3	8
Màquines eines	3	0	3
Manteniment industrial	1	0	1
Laboratori químic	0	1	1
Medi ambient	0	1	1
Auxiliar d'infermeria	2	0	2
Fred industrial i climatització	0	2	2
Tèxtil	1	0	1
Total	23	12	35

Mòduls professionals. Valors absoluts

Distribució de la feina en relació al Mòdul professional estudiat (%). Quin percentatge de persones té feina en funció del Mòdul professional estudiat?

MMPP Percentatges	FEINA	
	Amb feina	Sense feina
Administració empresarial	0	100
Informació i atenció al públic	100	0
Comerç exterior	100	0
Delineació industrial	40	60
Instal·lacions elèctriques	80	20
Equips informàtics	100	0
Sistemes automàtics	62	38
Màquines eines	100	0
Manteniment industrial	100	0
Laboratori químic	0	100
Medi ambient	0	100
Auxiliar d'infermeria	100	0
Fred industrial i climatització	0	100
Tèxtil	100	0
Total	66	34

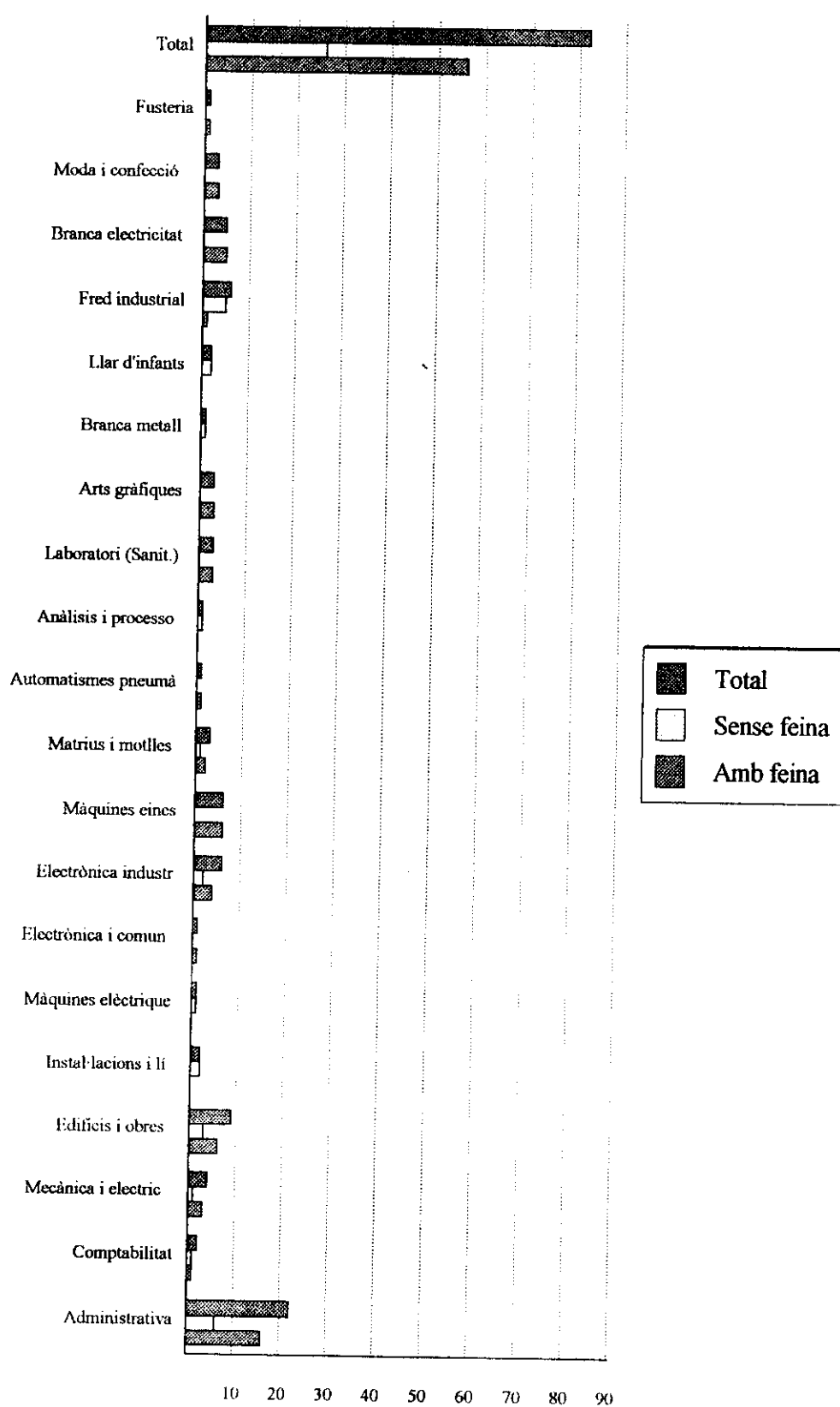

Formació professional

Les dades següents són valors absoluts. Respostes vàlides: 79 (cal remarcar que algunes persones van estudiar dues o més especialitats)

FP Valors absoluts	FEINA		Total
	Amb feina	Sense feina	
Administrativa	16	6	22
Comptabilitat i comercial	1	1	2
Mecànica i electricitat de l'automòbil	3	1	4
Edificis i obres	6	3	9
Instal·lacions i línies elèctriques	0	2	2
Màquines elèctriques	0	1	1
Electrònica i comunicacions	1	0	1
Electrònica industrial	4	2	6
Màquines eines	6	0	6
Matrius i motlles	2	1	3
Automatismes pneumàtics	1	0	1
Anàlisis i processos bàsics (Química)	0	1	1
Laboratori (Sanitària)	3	0	3
Arts gràfiques	3	0	3
Branca metall	0	1	1
Llar d'infants	0	2	2
Fred industrial i climatització	1	5	6
Branca electricitat-electrònica	5	0	5
Moda i confecció	3	0	3
Fusteria	1	0	1
Total	56	26	82

Formació professional. Valors absoluts

Distribució de la feina en relació a l'especialitat de Formació professional estudiada (%).
 Quin percentatge de persones té feina en funció de l'especialitat d'FP?

FP Percentatges	FEINA	
	Amb feina	Sense feina
Administrativa	73	27
Comptabilitat i comercial	50	50
Mecànica i electricitat de l'automòbil	75	25
Edificis i obres	67	33
Instal·lacions i línies elèctriques	0	100
Màquines elèctriques	0	100
Electrònica i comunicacions	100	0
Electrònica industrial	67	33
Màquines eines	100	0
Matrius i motlles	67	33
Automatismes pneumàtics	100	0
Anàlisis i processos bàsics (Química)	0	100
Laboratori (Sanitària)	100	0
Arts gràfiques	100	0
Branca metall	0	100
Llar d'infants	0	100
Fred industrial i climatització	17	83
Branca electricitat-electrònica	100	0
Moda i confecció	100	0
Fusteria	100	0
Total	68	32

Formació professional. Percentatges

